

353

353

ΕΤΟΣ Α'. ΤΕΥΧ. Γ'.

Σ Α Π Φ Ω

ΜΑΡΤΙΟΣ 1881

Καθ' ἄνοιξ' δὲ κείσεται, οὐδέ ποτ' ἀναμυσόμενα σάθεν
ἔσσαι· οὐτε τὸτ' εὐθ' ἄπτερον· οὐ γὰρ πεδίχαι βρόδων
τῶν ἐκ Μιθράς... (Σταυρ. ἀποστ. 68.)

ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ.

Κατὰ τὴν ὁμόφωνον μαρτυρίαν πολλῶν ἀρχαίων συγγραφέων ὁ ἐνόδοξος ποιητὴς καὶ μουσικὸς Τέρπανδρος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἄντισσαν πάλιν τῆς Λέσβου. Τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεως τοῦ ἀνδρὸς τούτου παρτελιῶς ἀγνοοῦμεν· ἤχημασε δὲ πιθανῶς περὶ τὰ μετὰ τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος, δηλ. 650 π. Χ.

Ὁ Τέρπανδρος ἀπειδείθη ὁ δημιουργός τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς, ὅτι συναΐξας τὰς διεσπαρμένας μελωδίας, ἔσαι ἐποιήθησαν εἰς διαφόρους χώρας τῆς Ἀσίας καὶ Ἑλλάδος, ἐβύβημισεν αὐτάς κατὰ τεχνικούς κανόνας καὶ ἐδημιούργητε σύστημα ἐναρμόμιον, τὸ ὅποιον ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ διεύλαξε· εἰς πάντα τὸν ἔπειτα χρόνον. Ἡ γενεά, ἐκ τῆς ὁποίας κατήγετο ὁ Τέρπανδρος, ἦκει κατὰ διαδοχὴν τὴν μουσικὴν τέχνην, ἀνάγουσα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τοὺς παλαιούς Πέρκας αἰδοὺς τῆς Βοιωτίας, διότι ἦτο σύνηθες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησι νὰ ἐπαγγέλλωνται τὴν μουσικὴν διαδοχικῶς τὰ μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Οἱ δὲ Λέσβιοι κατήγοντο, ὡς γνωστὸν, ἐκ τῆς Βοιωτίας, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς γῶρας ἐκείνης, ἔθλα ἐπιχωρίαζεν ἡ λατρεία τῶν Μουσῶν καὶ ἡ ποιητικὴ τῶν Θρακῶν αἰδῶν, ἀρ' ὅπου μετήγαγον βεβαίως οἱ ἄποικοι τὰ τρῶτα τῆς ποιήσεως σπέρματα. Τὴν ἐκ τῆς Βοιωτίας εἰς τὴν Λέσθον μετανάστευσεν τῆς μουσικῆς τέχνης ὑπερβαίνει δεξιότατα καὶ ὁ μῦθος, ὅτι, ἀρῶν αἱ ἐκ Θράκης Μαινάδες ἐρόνευσαν τὸν Ὀρρέα, ἐβύβησαν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ἴσραν αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὅτι τὰ κύματα ἐξέβρασαν ἀμρότερα εἰς τὴν Λέσθον, ὅθεν ἐπεκράτησε τὸ χωρμέντως ἄδειν καὶ καθαρίζειν, καὶ ἡ νῆσος ἔγενεν ἀπατῶν μουσικωτάτη (1). Οἱ Λέσβιοι μάλιστα ἐδείκνυσον εἰς τὴν Ἀναίτησαν τὸν τάφον τῆς κεφαλῆς τοῦ Ὀρρέως, καὶ ἐμυθολόγουν ὅτι αἱ ἀηδόνες ἐκεῖ ἦσαν γλυκυφωνότεραι ἢ ἄλλωθεν. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι αἱ ἐγγῶροι παρὰδότες καὶ αἱ περὶ τὴν μουσικὴν κατὰ τὴν νεώτερον διατριβὴν παρεκείχθησαν τὸν Τέρπανδρον πρὸς τὸ μέγα ἔργον, τὸ ὅποιον ἡλικιωθεὶς ἐπεγείρησεν.

Ὁ Τέρπανδρος ἐρ' ὅσον διέτριβεν ἐν Λέσθῳ ἔμενον ἄγνωστος· βεβαίως δὲ εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ ἔχμεν, ὅτε πρῶτον ἐβάνη εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἧτις κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὑπερῆχε πάσης τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν δύναμιν, συγγρόνως δὲ καὶ κατὰ τὰς τέχνας καὶ τὴν ἄλλην παιδείαν. Λέγεται λοιπὸν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι ὁ Τέρπανδρος ἐνίκησε κατὰ τὴν πρώτην πανήγυριν τῶν Κερκείων εἰς τὸν

(1) = Παιδίω· τ' ἐστὶν αἰδοτάτη· λέγει ὁ Βλαγειουσὸς Φανακλῆς παρὰ Στοιβαίῳ.

μουσικὸν ἀγῶνα· τὰ δὲ Κάρνεια ἐωρτάσθησαν κατὰ πρῶτον τὴν 36 Ὀλυμπιάδα (636 π. Χ.). Ὁ Τέρπανδρος ἐνίκησεν ἀλληλοδιαδόχως πετράκις καὶ εἰς τὰ Πύθια, ὅπου ἡ μουσικὴ εἶχεν εἰσαχθῆ ὡς ἀγωνισμὰ πολὺ πρὸ τῶν γυμνακῶν ἀγῶνων. Τὸ δὲ 645 π. Χ. μεταβάς εἰς τὴν Λακεδαιμόνα κατὰ πρόκλησιν τῶν Σπαρτιατῶν, εἰσήγαγε τοὺς κιθαροδικοὺς αὐτοῦ Νόμους καὶ ἐξημίση ὡς νομοθέτης ἐν τῇ μουσικῇ, ὅπερ σημαίνει, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην διεκρίνετο διὰ τὴν δεινότητά αὐτοῦ περὶ τὴν τέχνην ταύτην.

Ἡ ἐπιστημοτάτη πατῶν τῶν ἐφευρέσεων τοῦ Τερπάνδρου εἶνε ἡ ἐπιτάχουρος κιθάρα. Οἱ παλαιότεροι Ἕλληνες μουσικοὶ ἐγνώριζον μόνον τὸ τετράχουρον, τὰ ὅποιον ἦτο τῶσφ κοινὸν καὶ περιφημὸν ὄργανον, ὥστε ἅπαν τὸ σύστημα τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς κατὰ τοῦτο ὀρίετο. Τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἐπιτάχουρου μαρτυρεῖ αὐτὸς ὁ Τέρπανδρος ἐν τοῖς ἐξῆς:

« Ἡμεῖς τὴν πετράκιον ἀποστέρξαντες αἰδῶν
ἐπιτάχουρον φόρμιγγι νέους καταδήσομεν ὕμνους. » (1).

Δηλαδή « Ἡμεῖς ἀηδιάσαντες πλέον τὴν πετράκιον φθῆν, με ἐπιτάχουρον κιθάραν θὰ μελωδήσωμεν νέους ὕμνους. »

Αἱ χορδαὶ τῆς κιθάρας τοῦ Τερπάνδρου εἶχον τὰ ἐξῆς ὄνοματὰ: Νήτη, παρανήτη, παραμέση, μέση, λιγανός, παραπάτη, ὑπάτη. Καὶ νήτη (= νιάτη) μὲν ἐκαλεῖτο ἡ τελευταία, ὑπάτη δὲ ἡ πρώτη ὡς ἀνωτάτη πατῶν· ἡ τρίτη λιγανός ὡς παιζομένη διὰ τοῦ λιγανοῦ δακτύλου, αἱ δὲ λοιπαὶ ἦσαν ἐν τῷ μεταξύ. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἡ κιθάρα τοῦ Τερπάνδρου διέμενεν ἐν τιμῇ, καὶ μετεχειρίσθη αὐτὴν καὶ ὁ Πίνδαρος, ἂν καὶ ἐπ' αὐτοῦ εἶχεν ἡδὴ προστιθῆ ἡ ὀγδόη χορδὴ καὶ ἀποτελεσθῆ ἡ ὀκτάχορδος κιθάρα.

Τρεῖς ἀρμονίαι ἐγνώριζον παλαιότερον οἱ Ἕλληνες, τὴν Δωριστί, τὴν Φρυγιστί καὶ τὴν Λυδιστί. Καὶ ἡ μὲν Δωριστί ἦτο ἡ βαρυτάτη πατῶν, μέση δὲ ἡ Φρυγιστί καὶ ἄρυστάτη ἡ Λυδιστί. Ἐκ τούτων μόνη ἡ Δωριστί ἔχει τὸ ὄνομα ἐκ φυλῆς Ἑλληνικῆς, αἱ δὲ ἄλλαι δύο εἶνε ἐπώνυμοι Ἀσιατικῶν ἐθνῶν, τῶν ὁποίων ἡ περὶ τὴν μουσικὴν κλίσις εἶνε πολλαχῶθεν γνωστὴ. Αἱ δύο ξενικαὶ αὐ-

(1) Τερπάνδρου ἀποσπ. 3.

ται ἁρμονίαι εἶχον μὲν χαρακτῆρα ἰδιόρρυθμον, ἀλλ' ἦσαν ἄτακτοι καὶ ἀκανόνιστοι πρὶν τὴν δὲ τάξιν καὶ τὴν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τὴν Δωριστὶ ἁρμονίαν πιθανώτατα ὠριεν ὁ Τέρπανδρος, ὁ ὁποῖος, ὡς Λέτθιος, εἶχεν εὐκολίαν νὰ σπουδάσῃ ἐκ τοῦ πλητίον τὰς μελωδίας τῶν γειτόνων Ἀσιατικῶν ἐθνῶν. Οἱ Λέτθιοι εἶχον καὶ εἰδός τι κιθάρας, ἣτις ὠνομάζετο Ἄσι ας, τὴν ὁποίαν κατὰ τινας μὲν ἐπενόησεν ὁ Τέρπανδρος, κατ' ἄλλους δὲ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Κηπίων (1). Ἐκ τούτων συνάγεται, ὅτι ἐκεῖνοι, αἵτινες συνήρμωσαν τὴν Ἀσιατικὴν μουσικὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ συνεκρότησαν ἐν σταθερῶν σύστημα, ἦσαν οἱ Λέτθιοι μουσικοί, καὶ ἐν αὐτοῖς πρῶτος ὁ Τέρπανδρος. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐμελοποιήσαν Νόμους, ἦτοι συνθέσεις μουσικὰς ἀπλουστάτας καὶ ἀκριβεστάτας, αἵτινες εἶχον ὁμοιότητα πρὸς τὰς ἀρχαιστάτας μελωδίας τῆς Γερμανικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Καὶ ἡ μὲν Δωριστὶ ἁρμονία ἦτο σεμνὴ καὶ μεγαλοπρεπῆς, σημιζομένη ὡς ἡ ἀνδρικοτάτη πατρῶν. Ἡ δὲ Φρυγιστὶ διὰ τῆς ὁποίας οἱ Φρύγες ἐλάτρευον τὴν μεγάλην Μητέρα τῶν Θεῶν, ἦτο ἐπιτηδείατῆ εἰς ἐξέγερσιν ἐκστάσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Τέλος ἡ Λυδιστὶ οὕτα εὐφρονωτάτη πατρῶν προσήγγιζε πρὸς τὴν γυναικείαν φωνὴν καὶ εἶχε χαρακτῆρα ἀπαλὸν καὶ μαλακόν, ἦτο ὁμῶς δεκτικὴ ποικίλης ἀγωγῆς περὶ τὴν χρῆσιν, ὅθεν καὶ αἱ Λυδικαὶ μελωδίαὶ ποτὲ μὲν ἦσαν θρηνώδεις καὶ γοεραί, ποτὲ δὲ γαρροϊκαὶ καὶ εὐφρόνουν. Ἐκτὸς τῶν τριῶν τούτων ἁρμονιῶν εἰσῆχθησαν μετὰ τὸν Τέρπανδρον καὶ ἕτεραι δύο, ἡ Ἰαστὶ, κειμένη μεταξὺ τῆς Δωριστὶ καὶ Φρυγιστὶ ἁρμονίας καὶ οὕτα μαλακὴ καὶ παθητικὴ, καὶ ἡ Λιολιστὶ, κειμένη μεταξὺ τῆς Φρυγιστὶ καὶ Λυδιστὶ καὶ οὕτα ζωηρὰ καὶ ἐμπάθη, ὡς ἐξάγομεν ἐκ τῶν ἁγμάτων τῶν Λεσβίων μελοποιῶν.

Κατὰ μαρτυρίας λίαν ἀξιόπιστους πρῶτος ὁ Τέρπανδρος ἐμελοποίησε παίγματα μεταχειρισθεὶς σταθερὰ σημεῖα τῶν μουσικῶν σήνων (2). Ἀκριβεστέρως ἡμᾶς δὲν γνωρίζομεν περὶ αὐτῶν, διότι τὰ

(1) Ἰδὲ Πλουτάρχου περὶ Μουσικῆς β. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο τοῦ Πλουτάρχου περιέχον ἀξιολογώτατας εἰδήσεις περὶ τῆς μουσικῆς τῶν ἀρχαίων προγόνων μας, συνιστᾷται θερικῶς εἰς τοὺς μουσικοὺς τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

(2) Ἰδὲ Πλουτ. περὶ μουσ. καὶ Κλήμεντος Ἀλεξανδρείου Στραυματέα Α'.

σημαῖα, τὰ ὅποια μετεχειρίζοντο κατόπιν ἐν τῇ Ἑλλάδι, εἰτήχθησαν πρῶτον ἐπὶ τοῦ Πυθαγόρου. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται πῶς διετώζοντο οἱ Νόμοι τοῦ Τερπάνδρου κατὰ τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους, ἐν ᾧ οἱ Νόμοι τῶν ἀρχαιοτέρων αἰδιδῶν, ὡς παραδοθέντες ἀπὸ στόματος καὶ ὄχι ἐξ ἀναγκρῆς, ἔπαθον ἐν τῷ χρόνῳ πολλὰς μεταβολάς. Ὁ Τερπάνδρος μετεχειρίζετο βεβίως καὶ τὸν αὐλόν, κοινότατον ὄργανον ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν ἐποχὴν του, ἀλλὰ κυρίως οἱ Νόμοι καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν Λεσβίων μουσικῶν ἦταν κιθαρωδικοὶ, δηλαδὴ ἦδοντο πρὸς κιθάραν.

Ἡ Λεσβία σχολὴ τῶν κιθαρωδῶν ἐπρώτευσεν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα μουσικούς ἀγῶνας μέχρι τοῦ Πολυμνήστου, τελευταίου Λεσβίου κιθαρωδοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Σαπρῶ καλεῖ τὸν Λέσβιον αἰδιδὸν «πίβροχον ἀλλοδαπίσιν» δηλ. ὑπερέχοντα μεταῦ τῶν ξένων (1). Ἐκ τῶν Νόμων τοῦ Τερπάνδρου ελίγοι ἦταν ἀνακρίσεις ἀρχαίων ἱερῶν μελωδιῶν, οἱ δὲ περισσότεροι εἶχον ἐπινοηθῆ καὶ δημιουργηθῆ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου ἦταν δὲ μελωδήματα τεχνικώτατα.

Οἱ ῥυθμοὶ τῶν μελῶν τοῦ Τερπάνδρου ἦταν ἀπλούστατοι· κυρίως δὲ εἶχε μελοποιήσῃ ἐξάμετρα πρὸς κιθαρωδίαν, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν, τὰ ὅποια μέχρι ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐββαύφουδοντο· πάντες ὁμοίως οἱ Νόμοι τοῦ Τερπάνδρου δὲν εἶχον τὸν μονότονον δακτυλικὸν ῥυθμόν, ἀλλ' ἀναφέρεται αὐτοῦ καὶ Νόμος ὀρθιος, καὶ Νόμος τροχαϊκός. Περιετώθη δὲ μέχρις ἡμῶν ἐν διςτιχῶν τοῦ Τερπάνδρου, συγκειμένον ἐκ μακρῶν συλλαβῶν, ἔχον νόημα ἐμβριθές καὶ ὑψηλόν, καθὼς εἶνε καὶ τὸ μέτρον σεμανὸν καὶ μαγκαλοπριπές.

• Ζεῦ πάντων ἀρχά, πάντων ἀγήτωρ,

Ζεῦ, σοὶ πέμπω ταύταν ἕμην ἀρχάν • (2).

Τούτους τοὺς μόνον ἐκ μακρῶν συλλαβῶν συγκειμένους στίχους μετεχειρίζοντο οἱ Ἕλληνες κατὰ τὰς ἱερωτάτας τελετάς. Ὁ σπονδεῖος λ. γ. (--) φέρει τὸ ὄνομα ἐκ τῆς σπονδῆς, ὅτι οἱ περιστάμενοι εἰς τὴν θυσίαν ἐτήρουν βαθυτάτην σιωπὴν.

Ἄν καὶ κατὰ δυσυχίαν ἀπωλέσθησαν ἐντελῶς οἱ Νόμοι τοῦ Τερπάνδρου, ἐκ τῶν ὁποίων ἠδυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν ἀκριβέστερον τὴν ποιη-

(1) Σαπρ. Ἀπόσπ. 92.—(2) Τερπ. ἀπόσπ. 4.

τικὴν καὶ μετρικὴν αὐτῶν σύνθεσιν, οὐχ' ἥττον ὅμως, ἐξ ὧτων οἱ παλαιοὶ συγγραφεῖς ἀναφέρουσι περὶ αὐτοῦ, δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἰδέαν τινα περὶ τῆς ἐπιστημότητος τοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος ἀπεδείχθη ὁ δημιουργὸς τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς, καὶ ὁ ὁποῖος ἐξαιρέτως ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, διότι προσκληθεὶς ἐν Σπάρτῃ κατεπράυνε τοὺς ἐμφυλίους σπαρχαμοὺς διὰ τῶν ᾄσματων καὶ κιθαρισμῶν του, καὶ ἐπενέφερε τὴν ποθητὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν (1).

ΛΕΣΒΙΑΚΑ

Β ΤΟΙ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε σελ. 33).

Π ἄ ῥ ὁ σ μ ὂ ς. Ὁ ὅλος πληθυσμὸς τῆς Λέσβου ἀνέρχεται εἰς 120,000 ψυχὰς περίπου, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ 20 χιλ. μόνον εἶνε θωμανοί, συζῶντες εἰρηνικῶς μετὰ τῶν χριστιανῶν καὶ διεσπαρμένοι ἐπὶ τῆς νήσου, ποὺ μὲν συνοικοῦντες, ποὺ δὲ καὶ μεμονωμένοι· οἱ δὲ λοιποὶ 100 χιλ. εἶνε χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, γνησιώτατοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Λεσβίων, καθὼς μαρτυροῦσιν ἡ ἱστορία, ἡ γλῶσσα καὶ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα αὐτῶν. Οἱ σημερινοὶ Λέσβιοι κοινῶς παρὰ πάντων ἐμολογοῦνται ὡς γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Αἰολέων· εἶνε δὲ δραστήριοι καὶ ἐπιχειρηματῆαι, εὐφρεῖς καὶ λίαν φιλόμουτοι.

Γ λ ῶ σ α. Ἡ γλῶσσα τῶν χριστιανῶν κατοίκων τῆς νήσου εἶνε ἡ νεοελληνικὴ, μᾶλλον καθαρεύουσα ξενικῶν λέξεων καὶ φράσεων ἀπὸ ἄλλα μέρη, ἂν καὶ ἐν ἐκάστῳ σχεδὸν χωρίῳ τῆς νήσου παρουσιάζει ἰδιωτισμοὺς πολλὰκις δυσνόητους εἰς τοὺς ξένους.

Πόλεις, κομποπόλεις καὶ χωρία τῆς Λέσβου ἀριθμοῦνται ἕως 84·

(1) Περὶ Τερπάνδρου ἴδε Α. Κυπριανοῦ ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας τόμος Δ'. σελ. 219—229.

ὑπάρχουσι δὲ πρὸς τούτοις καὶ μικρότατά τινα χωρία ἢ ἐξοχαί.

Ἡ πολιτικὴ διοίκησις ἀνήκει εἰς τὸν Γεν. Διοικητὴν τῆς νήσου (Μουτεσαρλίφη), ὅστις διορίζεται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Νομάρχου (Βαλλή) τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.

Ἐπάρχουσι δ' ἐν αὐτῇ συμβούλια τέσσαρα, συγκείμενα ἀπὸ Μωαμεθανούς καὶ Χριστιανούς συνεδριάζοντας ἐν τῷ Διοικητηρίῳ καθ' ἑκάστην ἐκτὸς τῆς Παρασκευῆς, Κυριακῆς καὶ ἐπιστήμων ἐσρῶν. Τὰ συγκροτοῦντα αὐτῶν μέλη εἶνε, εἰς μὲν τὸ Γενικόν (ἰδαρὲ) ὁ Διοικητής, ὁ Μουστῆς, ὁ Ἀρχιερεύς, δύο Χριστιανοὶ καὶ δύο Μωαμεθανοί· εἰς τὸ Ἐμποροδικεῖον (χιτζαρέτ) ὁ Πρόεδρος, δύο Χριστιανοὶ καὶ δύο Μωαμεθανοί· εἰς τὸ Ππολιτικόν (μαχτικαμέ πιταγέτ) ὁ Καδῆς, εἰς Μωαμεθανός, καὶ εἰς Χριστιανός, καὶ εἰς τὸ ποινικόν (τζινκέτ) ὁ Πρόεδρος, εἰς Χριστιανός καὶ εἰς Μωαμεθανός. Εἶνε δὲ καὶ τὰ δύο ταῦτα Πρωτοδικεῖα· αἱ δὲ ὑποθέσεις εἰσάγονται διὰ τοῦ Εἰσαγγελέως.

Ἡ Νῆσος πολιτικῶς διαίρεται εἰς τρεῖς Ἐπαρχίας ἢ διαμερίσματα (Καζάδες), τῆς Μυτιλήνης, τοῦ Μολύβου καὶ τοῦ Πλωμαρίου. Διοικεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Μυτιλήνης, τοῦ Ἐποδιοικητοῦ τοῦ Μολύβου καὶ τοῦ Ἐποδιοικητοῦ τοῦ Πλωμαρίου.

Τῆς μὲν ἑπαρχίας Μυτιλήνης πρωτεύουσα εἶνε ἡ Μυτιλήνη, ἔδρα τοῦ Διοικητοῦ καὶ τοῦ Ἀρχιερέως· τῆς ἑπαρχίας Μολύβου ὁ Μόλυβος, ἔδρα τοῦ Ἐποδιοικητοῦ (καϊμακάμη), τῆς δὲ ἑπαρχίας Πλωμαρίου πρωτ. ὁ Ποταμὸς ἔδρα ὁμοίως τοῦ Ἐποδιοικητοῦ.

Ἐκκλησιαστικῶς δὲ διαίρεται εἰς δύο ἑπαρχίας, τῆς Μυτιλήνης (πρωτ. Μυτιλήνη) καὶ τῆς Μηθῆς, τῆς ὁποίας πρωτ. εἶνε ἡ Ἀχυρῶνα (ἐν τῇ Καλλονῇ).

Ἐναντικρὸν τῆς Λέσθου πρὸς Ἀνατολὰς κεῖνται τὰ Μοσχονήσια, διοικούμενα ὑπὸ καϊμακάμη ἐξαρτωμένου ἀπὸ τὸν Διοικητὴν τῆς Μυτιλήνης μὲ 5 χιλ. κατοίκους.

Πρὸς Βερέβῆν τῆς Λέσθου κεῖται ἡ μικρὰ νῆσος Ἐνέδος ὑποκαίμενη ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν ἑπαρχίαν τοῦ Ἀρχιερέως Μυτιλήνης μὲ 6 χιλ. κατοίκους.

Ἡ συγκοινωνία τῶν κατοίκων τῆς νήσου, ἥτις συνήθως γίνεται διὰ ἡμῶνων (1), εἶνε δυστυχῶς πολὺ δύσκολος διὰ τὸ φρεῖνόν

(1) Ἀριθμοῦνται ἐν τῇ νήσῳ ἡμίονοι ὑπὲρ τὰς 20 χιλιάδας, βορδάδες καὶ ἵπποι ὑπὲρ τὰς 30 χιλ. καὶ ἄλλα ψιλὰ ζῶα, πρόβατα, εἴγες κτλ. ὑπὲρ τὰς 60 χιλ.

καὶ πετρῶδες τοῦ ἐδάφους αὐτῆς. Ἀμαξῶτοι ὄρμιι ὑπάρχουσι δύο μὴ ἀποπερτωθέντες ἀκόμη: ὁ εἰς ἄγων ἀπὸ Μυτιλήνης εἰς Καλλονὴν καὶ Μόλυβον μετογείως, καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ Μυτιλήνης βορειανατολι-
κῶς διὰ Μανδαμάδου εἰς Μόλυβον.

Δημόσια ἐκπαιδευτήρια ἐν τῇ Λέσβῳ ὑπάρχουσι πεντήκοντα ἐξ προκαταρκτικά, εἰς τὰ ὁποῖα φοιτῶσιν ὑπὲρ τοὺς 2500 μαθηταί, ἐν Γυμνάσιον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Μυτιλήνῃ ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἐν ἡμιγυμνάσιον ἐν Πλωμαρίῳ, δέκα Ἑλλη-
νηκὰ σχολεῖα (ἐν Μυτιλήνῃ, Μολύβῳ, Μανταμάδῳ, Καλλονῇ, Ἀγιάστῳ, Βατούστῃ, Ἐρσισῶ, Ἁγία Παρτακευῇ, Παπάδῳ καὶ Ἰολυ-
γνήτῳ), καὶ περὶ τὰ δεκάκωτῶ Παρθενωγωγεῖα. Ταῦτα πάντα δι-
αδίδοντα τὴν παιδείαν καὶ τὰ γράμματα, προήγαγον τοὺς Λεσβίους ἰ-
κανῶς εἰς τὸν ἀνθρωπιτμόν καὶ εἰς τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἠθῶν.

Ἐν γένει ἐπικρατεῖ ἐν τῇ νήσῳ ὁ γεωργικὸς βίος, διότι οἱ πλείστοι
τῶν κατοίκων ὄντες ἰδιοκτητῆται ἀγρῶν ἢ ἐλαιοκτημάτων, καλλιερ-
γοῦσιν αὐτὰ οἱ ἴδιοι, καὶ ἐξ αὐτῶν προῖκονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ζῶσι
δὲ πολλοὶ ἐπαγγελλόμενοι καὶ βραχύτους τέχνας. Πάντας δὲ τοὺς κα-
τοίκους ἀνεξαιρέτως χαρακτηροῦσιν ἡ φιλοπονία καὶ ἡ οἰκονομία.
Οὔτε δὲ ὑπερπλοῦτοι ὑπάρχουσι ἐν τῇ νήσῳ, οὔτε πάμπτωχοι· οὐ-
δεὶς δὲ, θέλων νὰ ἐργάζηται, στερεῖται τοῦ ἐπιουσίου ἀφτοῦ.

Αἱ εὐλίμενοι πόλεις καὶ καιμοπόλεις ἔχουσι καὶ ἐμπόριον, οἷον ἡ
πρωτεύουσα, τὸ Πλωμαρίον, ὁ Μόλυβος καὶ ἄλλαι. Πόλῃα δὲ μεγάλα
καὶ μικρὰ ἔχει ἡ νῆτος ὑπὲρ τὰ 800.

Οἱ μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι ἐκ τῶν Λεσβίων εἶνε οἱ Μυτιληναῖοι, οἱ
Πλωμαρίται, οἱ Μολυδιάται καὶ ἐν γένει ὅσοι κατοικοῦντες τὰ πα-
ράλια ἐπιδίδονται εἰς τὸ ἐμπόριον, μεταβαίνοντες χάριν τούτου εἰς
τὴν Κωνσταντινούπολιν, Βλαχίαν, Ῥωσσίαν καὶ Αἴγυπτον· προσέτι
δὲ καὶ ὅσοι διατρίβουσι πλείστον καιρὸν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὡς ἔμπο-
ροι ἰδίως καὶ πικνοπῶλαι, καθὼς οἱ ἐκ Μολύβου, Πέτρας καὶ τι-
νων ἄλλων χωρίων μεταβαίνοντες εἰς τὴν περὶ τὸ Ἄδριακόν-
τιον χώραν. Οὐκ ὀλίγοι δὲ τῶν κατοίκων τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς
νήσου ἀναγκάζονται νὰ ξενιτεύονται εἰς Σμύρνην καὶ ἄλλα μέρη τῆς
Ἀνατολῆς, ὅπου μετερχόμενοι τὴν οἰκοδομικήν, τὴν τεκτονικὴν καὶ
ἄλλας τέχνας, ἐπανερχονται εἰς τὰς οἰκίας των, ἀφοῦ κερδίωσι τὴν
ἐπέτειον δαπάνην τῆς οἰκογενείας αὐτῶν.

Φρούρια Βυζαντινῆς κατασκευῆς ὑπάρχουσι ἐν τῇ Λέσβῳ τρία: τὸ τῆς πρωτεύουστος, ἀκοῦντως εὐρύχωρον καὶ οὐ μικρᾶς προσοχῆς ἄξιον διὰ τὰς ἐν αὐτῷ δεξαμενάς (στέρας), τὰ ὑπόγεια καὶ ἄλλα τῶν παρελθόντων αἰώνων ἰκανῶς σπουδαῖα λείψανα. Ἐπιτα εἶνε τὸ φρούριον τοῦ Μολύβου καὶ τὸ τοῦ Σιγρίου, κατὰ πολὺ μικρότερα. Ἐν τοῖς φρουρίοις τούτοις φυλάσσεται ἀρκετὸς σῖτος, ἀνακευόμενος κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς.

Ἀρχαιοτότητες Ἑλληνικῆς ἰδίως ἐποχῆς, περιφράγματα λιμένων, ὄραγωνεῖα, κτίρια, ἀγάλματα, ἐπιγραφαί, λάρνακες, στῆλαι κλπ. σώζονται: πολλὰ κατὰ τὰ μέρη αὐτῆς Μυτιλήνης, Μόριαν, Ἐρεσσόν, Θερμὴν καὶ ἀλλαχοῦ. Τὰ εἰς Μόριαν μάλιστα ὄραγωνεῖα εἶνε ἀληθῶς ἄξια θαυμασμοῦ, μετὰ παρέλευσιν δύο χιλιάδων ἐτῶν καὶ ἐπίκεινα καλῶς διατηρούμενα. Ἀνασκαφῶν δὲ τυχαίων ἐν Μυτιλήνῃ καὶ Ἐρεσσῶ γινομένων, ἐκθάπτονται καθ' ἑκάστην πλείοστα διαφόρων υποθέσεων καὶ ἐποχῶν Ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας μνημεῖα, φέροντα τὸν τύπον τῆς εὐφυίας τῶν ἡμετέρων προγόνων.

Μοναστήρια ὑπάρχουσι τρία ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μυτιλήνης: τὸ Δαμάντριον, κείμενον παρὰ τὸν Πολιγνῆτον, τὸ Πιθάριον πλησίον τῆς Ἐρεσσῶ (ἀμρότερα μικρά), καὶ τὸ Ὑψηλὸν Μοναστήριον ἀξιολογώτερον τῶν ἄλλων, ἐπὶ τοῦ Ὀροῦμου πλησίον τῶν Τελωνίων. Ἐν δὲ τῇ ἐπαρχίᾳ Μηθύμνης πλησίον τῆς Ἀχυρῶνος κεῖται τὸ τοῦ Λειμῶνος ἀνδρῶν καὶ γυναικείον ἀπέχουσι δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἡμίσειαν ὥρον, ὄντα ἀμρότερα Σταυροπηγικά καὶ ἐξαρτώμενα ἀμέσως ἀπὸ τὸ Πατρικοχεῖον. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ Μηθύμνης ὑπῆρχον ἔτι δύο ἄλλα μοναστήρια Κρεωκόπος καὶ Περιβολή, τὰ ὅποια διελύθησαν, τὰ δὲ κτήματα αὐτῶν ἔγειναν τῆς Κυβερνήσεως.

Καὶ πλησίον τοῦ Κάτω-Τρίτος ὑπῆρχε μοναστήριον, τοῦ ὁποίου τὰ κτήματα νῦν νέμεται τὸ Νοσοκομεῖον Μυτιλήνης. Λέγεται δὲ κατὰ παράδοσιν, ὅτι ἐνταυθα εἶνε ἡ χώρα, τὴν ὁποίαν τὸ πάλαι ἡ Μυτιλήνη ἐχάριτεν εἰς τὸν σορὸν ἡγεμόνα τῆς Πιττακῶν διὰ τὰς μεγάλας πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις.

Περί τῆς νήτου εὐρίσκονται καὶ τινα νητιῖα: ὡς ἀντικρυ τῆς Μόριας, τῶν Παμφύλων, τῆς Θερμῆς, τῆς Κυδώνας ἀντικρυ τοῦ Μανδαμάδου τὰ λεγόμενα Τοκακίκα, ἀντικρυ τῆς Σουκαμητικῆς ὑφαλός

τις ἀντικυ τῆς Πέτρας, τῶν Τελωνίων ἢ Γαβθαῖα, τοῦ Σιγρίου, ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Καλλονῆς, ἀντικυ τῆς Ἐρεσσού, καὶ ἐμπροσθεν τοῦ Μαλέα Ἀκρωτ. σκόπελός τις ὀνομαζόμενος Χαβιαρόπετρα.

Ἡ νῆτος Λέσθος δικαίως καυχᾶται, ὅτι ὑπῆρξε τὸ πάλαι πατρὶς πολλῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν, μάλιστα σοφῶν καὶ ποιητῶν. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν ὁ Πειττακός, ὁ Ἄλκαϊος, ὁ Τέρπανθρος, ὁ Ἀρίων, ὁ Θεόφρατος, ὁ Ποτάμων, ὁ Λειβῶναξ, ὁ Θεοράνης, ὁ Φανίας, ὁ Ἐλάνικος, ὁ Λέσγης, ὁ Φρύνης, ὁ Χάρης, ὁ Κράτιππος, Ἀριστοτέλης ὁ Μυτιληναῖος καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Ἐκ δὲ τῶν γυναικῶν διεκρίθηται ἡ Σαπφώ, ἡ Ἥριοννα, ἡ Πακρίλη, ἡ Δαμοφίλη καὶ ἄλλαι.

Ἄν καὶ τὸ κλίμα τῆς νήτου εἶνε εὐκρατον καὶ ὁ χειμῶν μέτριος, συνέβη ὁμως πρὶ τριάκοντα ἐτῶν (1850 Ἰανουαρίου 11—12) ψυχρὸς ὀρμύτατος κατόπιν ἀκαταπαύστων σχεδὸν διμηναιῶν βροχῶν, ὅτε τὸ θερμομέτρην εἶχε κατέλθει μέχρι τοῦ 8^ο βαθμοῦ. Τὸ ἔκτακτον καὶ μοναδικὸν ἐκεῖνο ψυχρὸς ἔκαυτε καὶ κατέτρεψε σχεδὸν τοὺς ἐλαιῶνας καὶ τὰ λοιπὰ δένδρα τῆς νήτου, ἡ δὲ ζημία εἶχεν ἀνέλθει εἰς πολλὰ ἑκατομύρια λιρῶν. Ὁμοίως ἀξιοσημείωτος ὑπῆρξε καὶ ὁ χειμῶν τοῦ 1879 διὰ τὴν ὀρμύτητα καὶ τοὺς παγετούς· ἡ δὲ τελευταία περὶ τὰ μέτα Μαρτίου χιῶν ἐπροξένησε μεγάλην βλάβην εἰς τὰ λεμονόδενδρα, κατὰ μέρος δὲ καὶ εἰς τὰ ἐλαιόδενδρα.

Λίαν κατατροπετικὸς καὶ ἀπαίσιος διὰ τὴν Λέσθον ὑπῆρξε καὶ ὁ φοικώδης σεισμός ὁ συμβὰς τὴν 23 Φεβρουαρίου, ὥραν 6 μ. μ. τοῦ 1867, τοῦ ὁποίου οὐδεμία ὑπὸ γίγαις βοή οὐδὲ κράτος προηγῆθη· μόνον ὁ ἀῆρ ἦτο κατὰ τι βαρῦς. Περὶ τὴν ὅστιν τὸ πᾶν ἡλίου εἶχε κλονηθῆ ἢ γῆ σφοδρότατα. Κατ' ἀρχὰς αἱ ὄρορα καὶ τὰ δώματα τῶν οἰκιῶν διεβράχθησαν, μετ' ὀλίγον δὲ κατέπεσαν καὶ αὐταὶ αἱ οἰκίαι· καὶ ὅτι ἐλαθον καιρὸν νὰ σωθῶσιν, ἐπὶ ὥρας ἑλοκλήρους ἐθεῶντο τὸ ἔδαφος σειόμενον μετὰ τρομερῶν κρότων, ἐθεῶντο συγκροῦνται φοικαλέας, καὶ τέλος ἀνθεάτεις καὶ καταβάταις τοῦ ἔδαφους, αἵτινες οὐδὲν σχεδὸν ἄφησαν ἄρθρον Ἄπὸ δὲ τῆς ἀπορράδος ἐκείνης ἡμέρας ἐπὶ κνήρηλοντο οἱ σεισμοὶ μετὰ υπογείων κρότων ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους. Ἐν τῇ πόλει Μυτιλήνῃ εἶχε γίνῃ μεγάλη κατατροφή. Πολλοὶ ἦσαν οἱ φονευθέντες ὑπὸ τὰ ἐρείπια, πολὺ δὲ πικρῶτερον οἱ φοικαλέως ἀκρωτηριασθέντες. Ὁμοίως καὶ εἰς τὰ χωρία ἡ συμφορὰ ἦτο μεγίστη. Αἱ μεγάλα κωμοπόλεις Καλλονή, Ἁγία Παρκευή, Μύλυκος εἶχον

καταρξέυεται. Ὁ Κολομηδάδος εἶχεν ἐξαφανισθῆ· ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν
θυμάτων καθ' ἅπαταν τὴν νῆσον πληρωμένων καὶ φονευμένων εἶχεν
ὑπερβῆ τοὺς γυλίους.

(Ἔπειτα συνέχεια.)

ΕΝ ΔΑΚΡΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΜΝΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΦΙΛΟΥ ΜΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΑΞΙΟΥΤΟΥ.

Γεννήθηκες τὸ Σκόπελο στ' ἄτυχο στεροχῶρι,
ἦτον ἐνὸς ζευγᾶ παιδι πολύτιμο ἀγόρι.

Μικρὸ μικρὸ στερήθηκε τὸ ἄτυχο πατέρα,
τοῦ ἔμειναν τ' ἀδέλφια του καὶ ἡ καλὴ μητέρα.

Οἱ δρόμοι δὲν τὸ εἶδαν ὡσάν παιδι νὰ παίξῃ,
οὔτε ἡ γῆ τὸ χάρηκε ἐπάνω τῆς νὰ τρέξῃ.

Εἶχε παιγνίδι τὸ χαρτί, γὰρ τὸ μάθημά του,
εἶχε τῆς χάριτες μαζί, τὴν ἀρετὴ κοντά του.

Ἄν ἦτο καὶ ἀνήλικο, παιγνίδια δὲν ζητοῦσε,
μὲ τῆς παιδείας τὰ μαλλιά ἔπαιζε καὶ γλεντοῦσε.

Ἐκεῖ ὅπου τὰ ἔπαιζε καὶ τὰ γλυκοφιλοῦσε,
πολὺ σφιγκτὰ περδεύθηκε καὶ τὴν ἀκολουθοῦσε.

Τότε αὐτὴ τὸν ἔφερε ἐκεῖ πού κατοικοῦσε,
στὴ χώρα πού γεννᾷ σοφοὺς πού κελαδοῦν αἱ Μούσαι.

Δεκάξῃ ἦτονε χρονῶ Σεπτέμβριος ὁ μῆνας,
σάν εἶδε τὸ Γυμνάσιο καὶ τὰς κλεινάς Ἀθήνας.

Ἄριστα ἔπαιρνε βαθμὸ πάντα στάς ἐξετάσεις,
αὐτὸ τὸ ζευγαδόπουλο, Ἀθήνα, μὴ ξεχάσης.

Χ α ρ ἄ λ α μ ο τὸ ἔλεγαν ὄνομα γνωρισμένο,
θερῶ καὶ στὸ Γυμνάσιο εἶνε χρυσογράμμιστο.

Καθηγηταὶ καὶ σύλλογοι ὄλοι τὸ ἐκτιμοῦσαν,
αἰκίτρορο βατικὸ κατ' ἔτος τὸ ζητοῦσαν.

Πρὶν τὸ Πανεπιστήμιον νὰ τελειώτ' ἀκόμα
 ἦλθε γιὰ νὰ ξεκουραθῆ στο πατρικὸ του δῶμα.
 Ἦλθε γιὰ νὰ ξεκουραθῆ καὶ πῖτον νὰ γυρίτῃ,
 εἶχε σκοπὸ τὴ φίλην του νὰ μὴ ἀποχωρίτῃ.
 Οἱ φίλοι του καὶ συγγενεῖς τοῦ στήτανε παγίδα,
 διδάσκαλος ἑλληνικὸς νὰ μείνῃ στὴν πατρίδα.
 Μῆνας ἐννιά ἐδίδαξε στο ἄτυχο Πλωμάρι
 κ' ἦτο τῆς Γέρας καύχημα τοῦ Ποταμοῦ καμάρι.
 Μόλις εἰκοσιδυὸ φορές εἶδε ν' ἀνθῆ τὸ κλῆμα,
 κ' ἡ τύχη τὸ ἐξήλευσε καὶ τόκοψε τὸ νῆμα.
 Τὸ νῆμα ὅπου ἤθελε χρυσὸ πανὶ νὰ γένῃ,
 συνέπεσεν ἡ μαύρη γῆ νὰ λάχῃ πινακτιμένη.
 Δὲν εἶρε χίλια σώματα ἀντάλλαγμα νὰ πάρῃ,
 νὰ μᾶς χαρίτῃ τῆ χαρὰ, τῆ δόξα, τὸ καμάρι.
 Στὸν θάνατόν του ἦτανε τὰ χόρτα μαραμμένα,
 καὶ τὰ λιθάρια τ' αἴψυχα τοῦ ὄρουμου βουρκωμένα.
 Ὅλα τὰ πρόσωπα θολὰ καὶ παραπονεμένα,
 σχολεῖα καὶ μαθήματα στὴ λύπη βουτυγμένα.
 Ἀλλοίμονον κ' ἂν βουτυθῆ ἡ Γέρα στο μελάγι,
 ἔγατεν ἓνα θησαυρὸ, σήμερον ἄλλον γάνι.

Ὁ ἀγράμματος Ποιητὴς

Δ. ΠΕΤΡΟΥ.

Τρία καλὰ ἀποτελέσματα προέρχονται ἐκ τῆς τόξεως: ἀνακου-
 ρίζεται τὸ μνημονικόν, οἰκονομεῖται ὁ χρόνος, διατηροῦνται τὰ πράγ-
 ματα.

Ἡ ἐκπαιδευσις εἶναι κλειδωνιά, τῆς ὁποίας κλείς εἶνε ἡ μελέτη.

Τὸ νομίζειν πρᾶγμα τι ἀκατάρθωτον εἶνε τὸ μέτρον, δι' οὗ καθι-
 στῶμεν αὐτὸ τοιοῦτο.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΒΡΑΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ.

(Συνήγεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 39).

Τῆς δὲ ἐβραϊκῆς ποιήσεως τὰ εἶδη εἶνε ἑξῆς ἡ προφητικὴ, ἡ ἐλεγεσιακὴ, ἡ διδακτικὴ, ἡ ᾠδὴ, τὸ εἶδός τινος καὶ τὸ δρᾶμα.

Α'.) Ἡ προφητεία (ἑβρ. *נְבוּיָה*) σχεδὸν πάντοτε ἐκφράζεται διὰ λόγου ποιητικοῦ διότι πάντοτε εὐρισκομεν ἐν αὐτῇ τὸν παραλληλισμὸν, τὰς ποιητικὰς εἰκόνας καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ ἐξοχὸν τῆς γλώσσης, τὰ ὑποῖε εἶνε οἱ ἀληθεῖς χαρακτῆρες τῆς ἐβραϊκῆς ποιήσεως. Οἱ ἀρχαῖοι προφῆται ἐξηγγέλλον τὰς θείας αὐτῶν προφῆσεις ὑπὸ τὸν ἦχον μουσικῶν ὄργάνων (1) ὅθεν συμπεραίνομεν, ὅτι μετεχειρίζοντο καὶ γλώσσαν ἀνάλογον τοιαύτην ἣτις ἐπέπευ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὴν μουσικὴν. Οἱ προφῆται, γὰρ ὁ Λάμβριους, τῶν ὑποῖων αἱ προφῆσεις περιέχουσι τὰ διδακτικώτατα μαθήματα, κατέφυγον εἰς τὴν συνδεομένην τῆς ποιήσεως, ὅπως ἐγγραφεύσιν αὐτὰς βαθύς εἰς τὰ πνεύματα τῶν συγγράμων, καὶ συστήσωσιν αὐτὰς εἰς τὴν μνήμην τῶν μεταγενεστέρων. Παράδειγμα τοῦτου ἔχουμεν τὴν προφητικὴν ᾠδὴν, τῆς ὁποίας κατὰ θεῖαν διαταγὴν καὶ ἐμπνευσὶν ἐγραψεν ὁ Μωϋσῆς ἵνα μάθωσιν αὐτὴν οἱ Ἰσραηλιῖται καὶ διατιθεῖσιν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῶν (2).

Β'.) Ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἐλεγεσιακοῦ ποιήματος παγάζει ἀναμφιβόλως, λέγει ὁ Λάμβριους, ἀπὸ τὰ ἔθιμα τῶν νεκρωσίων τελευτῶν. Ἡ ὑπερβολὴ τῆς λύπης καὶ ἡ ἰδέα, ὅτι καὶ δίκαιον καὶ καθῆκον εἶνε νὰ ᾄδῃται τις, ὅσον τὸ δυνατόν, πικρότερον διὰ τὸν θάνατον τῶν οἰκείων, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὴν συνθέσιν τοῦ νὰ προσκαλῶνται εἰς τὰς κηδείας ἕνοι ἀνθρώποι (καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γυναῖκες) μισθοῦμενοι ἐπὶ γρήμασιν, ἵνα κλαίωσιν. Ἐντεῦθεν δύο εἶδη θρήνου προέκυψαν, τὸ μὲν ἐν φυσικόν, τὸ δὲ ἄλλο τεχνητόν. Καὶ οἱ μὲν φυσικοὶ θρῆνοι εἶνε στεναγμοὶ καὶ ὀδυρμοὶ ἐκφραζόμενοι διὰ λέξεων γοερῶν, ἀλλ' ἀπλῶν καὶ ἀνεπιτηδεύτων καὶ διὰ φράσεων συντόμων· οἱ δὲ τεχνητοὶ προσεγγίζουσι μὲν ἀληθῶς εἰς τοὺς φυσικοὺς, ἀλλὰ δὲν περιορίζονται εἰς ἀπλοῦς σχετικισμούς, ἀλλ' ἐκφράζουσι

(1) «Καὶ ἔσται, ὡς ἂν εἰσέλθῃτε ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃς χορῶν προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς Βαβυλῆ, καὶ ἐμπροσθεν αὐτῶν νάβλα, καὶ τύμπανον καὶ εὐλόα, καὶ κινύρα, καὶ αὐτοὶ προσητεύοντες». (Βασιλειῶν Α'. 10, 5).

(2) Δευτερονομίου λβ. 19—22.

τὸ αἰσθητὰ τῆς λύπης μᾶλλον ἐπιτεταθευμένως ἠκολούθουν δὲ καὶ ῥυθμῶν τινα, ψαλλόμενοι ἐνώστε πρὸς τὸν αὐλόν.

Τοῦ πρώτου εἴδους τῶν θρήνων περὶ αἰγμάτων εὐρίσκαμεν ἐν ταῖς βίβλοις τῶν Βασιλειῶν καὶ περὶ τῶ Ἱερμίου (1), τοῦ δὲ δευτέρου ἀπαντῶμεν εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀγίας Γραφῆς, καὶ τοιοῦτων εἶνε μάλιστα τὸ παρὰ τῆ Ἰεζεκιήλ ἐλεγείον εἰς τὴν Τύρον καὶ εἰς τὸν βασιλέα αὐτῆς, καθὼς καὶ πολλοὶ τῶν ψαλλῶν τοῦ Δαβὶδ (2).

Γ'. Τῆς διδασκαλικῆς ποιήσεως (ἔβρ. μασάλ) σκοπὸς εἶνε ἡ διδασκαλία τῆς ἀρετῆς. Περὶ ταῖς ἀρχαίαις ἔθνεσιν οἱ διαπρέποντες κατὰ τὴν εὐφροσύνην, τὴν σύνεσιν καὶ τὴν μακρὰν ποῖραν μετέδιδον τὰς γνώσεις αὐτῶν εἰς τοὺς ἄλλους, περιλαμβάνοντες αὐτάς ἐν μικρῷ τιμῷ ἀριθμῷ παραγγελμάτων καὶ ἀξιωματίων. Ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἀποθαίνωσιν ἀποτομοὶ, ἔπρξ μόνον παραγγέλματα προφέροντες, ἐρρῶντιζον τὰ περὶ ἀλλοῦ μετὰ τὸ χάριεν καὶ κομψὸν ἐἶδημα τῆς ποιήσεως. Διδακτικὰ βιβλία τῆς θείας Γραφῆς εἶνε πολλὰ εἰς γλῶσσαν ποιητικὴν αἱ *Παροιμίαι τοῦ Σολομῶντος*, ὁ *Ἐκκλησιαστής*, τινὲς τῶν ψαλλῶν καὶ κατ' ἐξοχὴν οἱ καλούμενοι *ἀθραθητικοὶ*, ἡ *Σοφία τοῦ Σολομῶντος* καὶ ἡ *Σοφία Σειράχ*. Καὶ ἡ μὲν βίβλος τῶν Παροιμιῶν εἶνε ἡ τελειοτάτη εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως. Αἱ παροιμίαι ὡς ἀπορθέγματα πρέπει νὰ ἦνε σύντομοι καὶ βραχεῖαι, καὶ νὰ ἐρεθίζωσι καὶ νὰ προσβάλλωσι τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου ὡς διὰ κέντρου· ὁ δὲ Σολομῶν παρεβάλλει πολὺ εὐστόχως τὰς Παροιμίας πρὸς μῆλα χρυσᾶ λάμποντα διὰ σκεύους ἀργυροῦ, ὅηλ. τὰς γνώμας τῶν σοφῶν παριστανομένας διὰ τῶν παροιμιῶν φράσεων. Τὸ βιβλίον τοῦ *Ἐκκλησιαστοῦ* δὲν περιέχει γνωμικὰ, καθὼς αἱ Παροιμίαι, ἀλλὰ πραγματεύεται μόνον περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων.—Ἡ *Σοφία Σολομῶντος* φαίνεται ὅτι συνετέχθη ὑπὸ Ἑλληνοῦ τοῦ τινος Ἰουδαίου θελήτικτος· νὰ μεμνήθῃ τὰ διδασκτικὰ τῶν ἑβραίων ποιήματα.—Τελευταῖον ἡ *Σοφία Σειράχ* εἶνε ἐπιτυχὴς μίμησις τῶν Παροιμιῶν, διότι μεγάλη ὁμοιότης εὐρίσκαται ἐν αὐτῇ καὶ κατὰ τὰς ἐνοίας καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν.

Δ'. Ἡ ᾠδὴ (ἔβρ. σίρ) εἶνε ποιήματα προωρισμένον νὰ ψάλληται ἢ διὰ μόνης τῆς φωνῆς, ἢ καὶ ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν μουσικῶν ὀργάνων· ἐγεννήθη δὲ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἐκ τῶν περιγραῶν αἰσθημάτων τῆς ψυχῆς, ἐκ τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τοῦ θαυμασμοῦ. Ἰδιαιτέροις χαρακτῆρες τῆς ᾠδῆς

(1) Ἱερμίου κς'. 48.—(2) Ἰεζεκιήλ κς'. καὶ κγ'.

εἶνε τὸ ἥδὲ καὶ τὸ ὑψηλόν. Οἱ πλείστοι τῶν ψαλμῶν καὶ ἄλλα ἄσματα τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀνήκουσιν εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τῆς ποιήσεως.

Β΄.) Τὸ *Εὐδὸξίλιον* ὀρίζεται ποίημα κατὰ μὲν τὴν ἑκτασιν μέτριον, κατὰ τὸ ὕψος ἴσον καὶ ὁμαλόν, κατὰ δὲ τὴν ὑπίθesis ἀπλοῦν καὶ φυσικόν. Μάντες οἱ ἱστορικοὶ ψαλμοὶ, προωρισμένοι εἰς ὕμνον τῶν μεγαλείων τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς διηγέσεως συμβάντων καὶ θαυμάτων, ἀνήγονται εἰς ταύτην τὴν ποιήσιν.

ΓΤ΄.) Τὸ δὲ *Δρῆμα* εἶνε ποίημα, τὸ ὅποτον δὲν περιγράφει τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ παρειτάγει αὐτὰ τὰ πρόσωπα εἰς τὴν σκηνήν, καὶ περικτάνει ταῦτα πράττοντα καὶ λαλοῦντα. Δραματικὰ τεμάχια εὐρίσκονται πολλὰ ἐν τῇ Θεῖᾳ Γραφῇ, καὶ ψαλμοὶ δὲ τινες καὶ προφητεῖαι περιέχουσι πρόσωπα· ἀλλὰ τὰ πολλοῦ λόγου ἄξια δραματικὰ ποιήματα εἶνε δύο, τὸ *Λίμμα τῶν ῥημάτων*, τοῦ ὁποίου τὰ διαλεγόμενα πρόσωπα εἶνε ὁ νεμφίος καὶ ἡ νέμφη, καὶ τὸ βιβλίον τοῦ *Ψάβ*, τὸ ὅποτον κατὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ εἶνε ποίημα τελειότατον.

Η ΑΛΗΘΕΙΑ.

Ἡ παρθευμένη διδασκτικωτάτη εἰκὼν ὑπὸ μορφὴν γυναικὸς παριστάνει τὴν ὑπερτάτην τῶν ἀρετῶν, τὴν ἱερὰν Ἀληθειαν, ἣτις εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα κρατεῖ τὴν ἱερὰν Γραφήν, διὰ δὲ τῆς ἄλλης δεικνύει τὸν Οὐρανὸν ὡς ἀμοιβήν εἰς τοὺς ὁπαδοὺς αὐτῆς. Τὸ πρόσωπόν της εἶνε ὠραῖον καὶ γλυκύ, φωτιζόμενον ὑπὸ θείων ἀκτίνων οἱ ὀφθαλμοὶ της εἶνε ἐστραχημένοι πρὸς τὸν οὐρανόν, ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας αὐτῆς πατεῖ τὸν ἀνημμένον δαυλὸν τοῦ φανατισμοῦ, τὰς ἀλύσεις τῆς δουλείας καὶ τὸ εἰδεχθὲς καὶ μυσταρὸν τέρας τῆς δεισιδαιμονίας. Καὶ φανατισμὸς μὲν εἶνε ὁ τυφλὸς καὶ ἀλογος πρὸς τὴν ὀρησκίαν ζῆλος, φανατικὸς δὲ ὁ θεομανής. Ὁ ζῆλος τοῦ σανατικοῦ εἶνε ὁμοιος μὲ τὴν παρά φύσιν ὀεμρην τοῦ πυρὸς-φοντος· κυριεύονται δ' εὐκόλως ὑπὸ σανατισμοῦ ὅσοι ἔχουσιν ἀταρεῖς καὶ ἱκοτεινάς ἰδέας περὶ τῆς ὀρηκείας καὶ προλήψις βελθέως ἐξάιζωμένας. Ὅσοι ὁμως ἔχουσιν ἀγνὸν τὸ ὀρησκευτικὸν αἴσθημα καὶ ἀληθῆ πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν, οὗτοι εὐδαμῶς εἶνε φανατικοί, διότι ἡ θεία

Η ΑΛΗΘΕΙΑ.

διδακταλία τοῦ Εὐαγγελίου ἐπενεργούσα ἐπὶ τῆς καρδίας τῶν ἐξευγε-
νίσει· καὶ ἐξωτερικῶς τὸν θρησκευτικὸν αὐτῶν ζῆλον καὶ δικτηρεῖ αὐ-
τὸν ἀμιάντον τῆς ῥυπαρότητος τοῦ φανατισμοῦ. Ὁ φανατισμὸς εἶνε
ἀρχαιότατος, ὅσον καὶ ἡ ἱστορία τῶν ἐθνῶν. Παραδείγματα αὐτοῦ ἀ-
πειρα εὐρίσκωμεν οὐχὶ μόνον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ, ἐνθα βλέπομεν τοὺς Ἀρειανοὺς καὶ
ἄλλους αἵρετικοὺς κατεχομένους ὑπὸ λυσσώδους φανατισμοῦ, τοῦ ὁ-
ποίου θύματα ὑπῆρξαν οἱ χριστομίμητοι ἐκεῖνοι πατέρες καὶ διδάσκα-
λοι τῆς Ἐκκλησίας Ἀθηναῖοι, Χρυσόστομοι καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι. Ἡ
δὲ ὀρθόδοξος ἡμῶν ἐκκλησία πάντοτε διεκρίθη διὰ τὸ ἀνεξίτητον
φρόνημα τῶν ὁπαδῶν τῆς καὶ διὰ τὴν πρὸς πάντας ὁμοδόξους καὶ
ἀλλοδόξους ἀδελφικὴν ἀγάπην αὐτῆς, ἀκολουθοῦσα τὸ «ἐν τούτῳ
γινώσκονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλ-
λήλοις» (Ἰωάννου ιγ'. 35).

Δουλεία λέγεται ἡ κατάστασις τοῦ δούλου. Ἡ αἰσχυρότα-
τα δουλεία εἶνε τὸ νὰ δουλεύη τις εἰς τὰς κακὰς ἐπιθυμίας καὶ ἀγενεῖς
καὶ ποταπὰς ὀρέξεις τοῦ σώματος· πρὸς ταύτην δὲ ἀντίκειται ἡ ἀλη-
θὴς ἐλευθερία, τὴν ὁποίαν χορηγεῖ ἡ ἀλήθεια, περὶ τῆς ὁποίας λέγει ὁ
Ἰησοῦς Χριστὸς « Γινώσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώ-
σει ὑμᾶς » (Ἰωάνν. ἡ. 32). Δεισιδαιμονία δὲ λέγεται ἡ ἐξ ἀμα-
θείας διεφθορὰ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰθθήματος καὶ ἀπρομάκρυνσις ἀπὸ
τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας. Πιστεῖται λοιπὸν ὁ δεισιδαίμων, ἀλλὰ κακῶς
πιστεῖται, καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ ἀπίστου, ὅστις οὐδαμῶς πι-
στεύει· μεταξύ δὲ δεισιδαίμονος καὶ ἀπίστου εὐρίσκεται ὁ κατ' ἐπί-
γνωσιν εὐσεβής, βροῖζων τὴν μέτρη ὁδόν· διότι αἱ μεσότητες εἶνε
ἀρεταί, τὰ δὲ ἄκρα κακίαι, κατὰ τὸν φιλόσοφον Ἀριστοτέλιν
(Ἠθικὰ Β'. 5'). Ἄς γνωρίσωμεν λοιπὸν τὴν ἀλήθειαν, δηλ. ἄς γεί-
νωμεν πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ εἰπόντος « Ἐ γ ώ εἶ μ ι ἡ ἀ λ ῆ θ ε ι α
κ αὶ ἡ ζ ω ἡ » (Ἰωάν. ιδ'. 6), καὶ ἡ ἀλήθεια θὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ
καὶ ἀπὸ τὸν ἄγριον καὶ λυσσαλέον φανατισμόν, καὶ ἀπὸ τὴν κτηνώ-
θη δουλείαν, καὶ ἀπὸ τὴν ἀμαθῆ καὶ τερατώδη δεισιδαιμονίαν.

Η ΕΟΡΤΗ
ΤΗΣ ΕΝ ΜΥΤΙΔΗΝΗ:
ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ.

Πρὸ τεσσάρων ἐτῶν συνεστήθη ἐν τῇ πόλει Μυτιλήνῃ ἡ «Ἐργα-
τικὴ Ἀδελφότης», τῆς ὁποίας μέλη δύνανται νὰ ἦνε ὅχι μόνον οἱ ἀ-
νήκοντες εἰς τὰς διαφόρους τέχνας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν πολιτῶν
οἱ βουλούμενοι. Σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος τῆς αὐτῆς εἶνε ἡ κατὰ τὸ ἐνὸν
προαγωγὴ καὶ ἀνάπτυξις τῶν τεχνῶν καὶ ἡ ἐκ τοῦ ταμείου αὐτῆς σύ-
στασις σχολείων, πρὸ πάντων διὰ τὴν ἐργατικὴν τάξιν, καὶ ἐν γένει ἡ
ὑποστήριξις τῆς παιδείας, σκοπὸς τῶ ὄντι ἱερός, τοῦ ὁποίου παντὶ σθένει
ἐπιδιώκεται ἡ πραγματοποιήσις. Ἐορτὴ δὲ τῆς Ἀδελφότητος ὑπὸ
τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς ὁρίσθη ἡ πρὸ τῆς 17ης Φεβρουαρίου (καθ' ἣν
τελεῖται ἡ μνήμη τοῦ Νεομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Βυζαντινοῦ) Κυ-
ριακὴ.

Τὴν 15ην λοιπὸν τοῦ λήξαντος Φεβρουαρίου μεγαλοπρεπῆς ἀρ-
χιερικτικῆς λειτουργίας ἐτελέσθη ἐν τῷ μικρῶν ἀπέχοντι τῆς πό-
λεως ἱερῷ καὶ τῆς Χρυσομαλλοῦτης, ἐνθα εὐρίσκεται ὁ τάφος
τοῦ μάρτυρος, ἱεραργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀγίου Μυτιλήνης,
ὑπὲρ τῶν ἰερῶν, εὐεργετῶν, ὀφρητῶν, ἐφόρων καὶ ἀπάντων τῶν
μελῶν τῆς Ἀδελφότητος. Μετὰ δὲ τὴν λειτουργίαν ὁ Ἅγιος Μυτι-
λήνης Κ. Κωνσταντῖνος Βαλλιᾶδης, ὁ Μακαριώτατος Π. Πατριάρχης
Ἀλεξανδρείας Κ. Καλλίνικος, οἱ Δημογέροντες τῆς πόλεως, οἱ Ἐφο-
ροὶ τῶν σχολείων, ὁ Γυμνασιάρχης μετὰ τῶν Καθηγητῶν καὶ Διδα-
σκάλων, καὶ πλῆθος πολιτῶν συνῆλθον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἐφορίας τῆς
Ἀδελφότητος λαμπρῶς κεκοσμημένον καὶ σημαιοστέλιτον Κατά-
στημα αὐτῆς. Πρῶτος δὲ ὁ ἀξιότιμος Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος καὶ
Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος κ. Ἰωάννης Γιαννόπουλος ἀναστὰς ὡμί-
λησε μετὰ γλαυροπρότητος, ἐκθέτας τὰ προτερήματα τῆς ἐργασίας, τῆς
τε σωματικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς, καὶ προτρέψας τοὺς ἐργάτας ἀ-
δελφοὺς νὰ ἐπιδιώκωνται ὀρατηρίως καὶ μετὰ ζήλου ἕκαστος εἰς τὴν

λαχοῦσαν αὐτῷ ἐργασίαν. Ἄδελφοί, εἶπεν ὁ ἀξιώτιμος Πρόεδρος, τὸ μεν πάλαι ἡ ἐργασία θεωρεῖτο ἀνήκουσα εἰς τοὺς δούλους καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς ἐλευθέρους. Ἄλλ' ὁ Χριστιανισμὸς καταστρέψας τὴν δουλείαν διὰ τοῦ «ἐν Χριστῷ οὐκ ἔστι δούλος οὐδὲ ἐλεύθερος» μετέβαλε πάντας ἡμᾶς εἰς ἐργάτας. Νεὶ, εἰς ἐργάτας· διότι διὰ τῆς ἐργασίας προάγονται καὶ εὐδαιμονοῦσι τὰ ἔθνη. Στρέψατε τὰ βλέμματά σας πρὸς τὴν σοφὴν καὶ χριστιανικὴν Εὐρώπην· οὐδεὶς, οὐδεὶς τῶν κατοίκων αὐτῆς μένει ἀργός ἀπὸ τοῦ κατωτάτου χειρώνακτος μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος· ἐντεῦθεν λοιπὸν πηγάζει ἡ εὐημερία καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν». Ἀκολουθῶς ὁμιλήσας περὶ τῆς ὁμοιότητος, ἣτις ὀφείλει νὰ διέπη τὰ τοιαῦτα σωματικὰ τὰ ἐπιδιώκοντα ἔθνη φελοὺς σκοποῦς, κατέπαυσε τὸν λόγον ἐν μέτῳ βραχδείων χειροκροτήσεων.

Τὸν προκληθέντα διεδέχθη ὁ ἐν τῷ ἡμετέρῳ Παρλεναγωγείῳ Καθηγητῆς τῶν Ἑλληνικῶν κ. Γεώργιος Γρηγοριάδης, ὁ ὁποῖος λαβὼν ὡς θέμα τὸ ὑπεράνω τῆς θύρας ἐπιγεγραμμένον «Ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἡ ζωὴ» τρανώσατα ἀπέδειξε τὴν ὀρθότητα τοῦ ἀπορρέοντος τούτου ἀναδραμῶν εἰς τε τὴν ἱερὰν Γραφὴν καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ διὰ πολλῶν παραδειγμάτων ἐπικυρώσας τὰ λεγόμενα. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τοῦ ὅτι ἡ ἐργασία θεθεὶν ἐπιβάλλεται εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως, ἀρχοντας καὶ ἀρχομένους, πλουσίους καὶ πένητας, προσέθηκε τὰ ἑξῆς: Σύμπασα ἡ κτίσις ὄρατὴ καὶ ἀίρατος νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργάζεται. Ὁ Οὐρανὸς μὲ τοὺς ἀναριθμήτους φεγγαβόλους ἀστέρους του ἐργάζεται. Ὁ λαμπρὸς καὶ εὐεργετικὸς ἥλιος ἐκάστην πρωΐαν ἀρχίζει τὸ ἡμεροκάματόν του ἀπὸ τὴν ἀνατολήν, καὶ ἀρῶν κατὰ τὴν ἡμέραν, ὡς ἄριστος καὶ φιλοπονώτατος ἐργάτης, διατρέξῃ ἔσον τὸν οὐράνιον θόλον θερμαίνων καὶ φωτίζων, τὸ ἑσπέρας καταβαίνει ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα ὄχ' διὰ ν' ἀναπαυθῆ, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ εὐεργετικὸν του στάδιον εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα ἀντίποδας ἡμῶν. Ἡ γλυκεῖα καὶ μαγνητικὴ σελήνη καὶ αὐτὴ ἐργάζεται, μετριάζουσα ἐπαισθητῶς τὸ ἀπαίσιον νεκτερινὸν σκότος, καὶ ἀξίως ἀντικαθιστῶσα τὸν λαμπρῶν τῆς ἡμέρας. Οὐχ' ἦπτον οἱ ἄγγελοι κατὰ τὴν ἀγίαν Γραφὴν εἶνε λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα καὶ ὑπηρετοῦντα τὰς βουλὰς τοῦ Ὑψίστου. Τέλος καὶ αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς Θεὸς

οὐχὶ μόνον ἐργάτην ἀπ᾽ δημιουργήτας τὸν ὠραίον τοῦτον κόσμον, ἀλλὰ καὶ ἀδιακόπως ἐργάζεται συντηρῶν αὐτὸν διὰ τῆς Προνοίας του. Ὅπως δὲ προτρέψῃ τοὺς ἀκροκτάς ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ζειδωρὸν ἐργατίαν, ζωηρότατα ἐξικόνειεν ὁ ἀγορεύων τὴν ἐσχάτην ἀθλιότητα τοῦ ὀκνηροῦ καὶ ἀργοῦ, ἀντιπρὸς κλῶν αὐτὴν πρὸς τὴν οὐρανίαν χαρὰν καὶ εὐδαιμονίαν, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνει ὁ τίμιος καὶ φιλόπonos ἐργάτης, ἀγαπώμενος μὲν πρὸς τῆς οἰκογενείας του, τιμώμενος δὲ καὶ ἀπαινούμενος πρὸς πάντων (1).

« Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ καὶ περίθαλψιν μόνον τοιοῦτων ἐργατῶν, προσέθηκεν ὁ ἀγορεύων, ὅταν ἔνεκα ἢ μακρᾶς ἀθνεϊκῆς ἢ τοῦ γήρατος ἀναξιοπαθῶσι, συνστήθῃ ἡ Ἐργατικὴ ἡ ἀδελφότης, ἡ ἀδελφότης, διότι κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα « Ἀδελφός ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὄχυρά καὶ ὑψηλή, ἰσχύει δὲ ὡσπὲρ τεθεμελιωμένον βασίλειον » (Παρ. ιη΄. 19). Δυστυχῆς, ἀνεφώνητον, εἶνε ὁ ἀπομεμονωμένος καὶ ἐγκαταλελειμμένος εἰς μόνας τὰς ἀτομικὰς του δυνάμεις ἄνθρωπος· ἀλλοιομονον εἰς αὐτὸν, ἄν πέτη! οὐδένα ἔχει νὰ τὸν ἐγείρῃ· οὐδένα ἔχει νὰ προστατεύσῃ αὐτὸν ἀπέναντι τῶν καταδρῶμῶν τῆς τύχης. Ἄλλ’ ἡ Ἐργατικὴ Ἀδελφότης ἐκτὸς τῆς ὑποστηρίξεως, τὴν ὁποίαν δικαίως παρέχει εἰς τοιαῦτα αὐτῆς μέλη, ἤρξατο ἤδη ν’ ἀπιδείξει καὶ ὠφέλιμος εἰς τὴν πατρίδα καὶ παρὰδειγμα ἔστω ἡ ὑπ’ αὐτῆς ἰδρυσις καὶ συντήρησις ἐξαίρετου Νηπιαγωγείου, καθὼς καὶ ὁ διορισμὸς ἱκανοῦ καὶ ἐμπέρου μουσικοδιδασκάλου, ὑπ’ οὗ δωρεὰν νὰ διδάσκωνται τὴν μουσικὴν οἱ τῶν ἀπύρων παῖδες. Τιμὴ λοιπὸν, ἐπὶ τέλους ἀνέκραξε, εἰς τοὺς ἰδρυτὰς καὶ συντηρητὰς τῆς Ἐργ. Ἀδελφότητος. Τιμὴ πρὸ πάντων εἰς τὸν φιλόπνον καὶ ἐργατικὸν λαὸν τῆς ὠραίας καὶ εὐάνδρον Μυτιλήνης, ὅπου

Ὁ οὐρανὸς χαμογελεῖ
καὶ ὁ ζέφυρος μοσχοβολᾷ.

Ὁ ποῦ τ’ ἀηδοῖ κλαδαῖ καὶ παίζει μὲ τὸν κρίνον.

---

(1) Ἦδε περικοπὴν τοῦ λόγου τούτου δημοσιεύθεισαν εἰς τὸ φύλλον τῆς 21 Φεβρουαρίου τῆς ἐν Σμύρῃ ἐκδοδομένης ἀξιοτίμου ἑφημερίδος « Ἀρμυνία ».

Ὅπου τὸν ἴσκιον τάπητα τὸ κάθε δένδρον στρώνει.

Σκορπίζει ἢ αὔρα εὐωδίατος.

Καὶ μεθυμένο πάλι, λές,

γλυκολαλεῖ τ' ἀτδίνι.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν κατῆλθε τοῦ βήματος ἐν μέσῳ ζωηροτάτων χειροκροτήσεων. Τὰς ἀγορεύσεις διεδέχθη μουσικὴ ἐκλεκτὴ, πικανίστατα πολλὰ ἐθνικὰ ᾄσματα. Ἀκολούθως δὲ διελύθη ἡ οὐμῆγυρις συγχαίρουσα τοῖς Ἐφόροις καὶ ἐπευχομένη τῇ Ἐργατικῇ Ἀδελφότητι τὰ βέλτιστα.

BENZON.

Ἡ Βενζὼν κοινῶς καλεῖται μοσχολίθωνον, καὶ εἶνε βητίνη εὐώδης τοῦ εἶδους τῶν βαλσάμων, παραγομένη ἐκ τοῦ βενζοϊκοῦ στύρακος, δένδρου κῦτορουῶς αὐξάνοντος ἐν ταῖς Μολουκικαῖς νήσοις. Ὅταν τὰ δένδρα ταῦτα γείνωσι ὃ ἢ ὅ ἐτῶν, χαράττουσι τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους των καὶ διὰ τῶν χαραγῶν τούτων βέει ἡ βενζὼν, ἥτις οὕσα βρεσθὴ κατ' ἀρχάς, πήγνυται ἔπειτα, καὶ βαλλομένη εἰς κιβώτια ἢ βαρέλια ἀποστέλλεται εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἡ καθαρωτέρα βενζὼν ἔχει χροῖμα λευκοκίτρινον, γεῦσιν γλυκῆζουσαν καὶ ὀσμὴν γλυκεῖαν, μάλιστα ὅταν βροθῇ τεμάχιον αὐτῆς ἐπὶ ἀνημμένων ἀνθράκων. Ἡ ὀσμὴ αὕτη προέρχεται ἐκ τοῦ ἐν τῇ βητίνῃ βενζοϊκοῦ ὀξέος, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται καὶ ἐν τῇ βανίλλῃ καὶ ἐν τοῖς ὄνυροις χροτορῶν τινῶν ζώων. Ἐκ τῆς βενζὼνης τριβομένης ἐν ἰγδίῳ μεθ' ὕδατος κατασκευάζεται τὸ καλούμενον *parthenikon galia*, χρῆσιμεθὸν ὡς κοσμητικὸν εἰς τὰς γυναῖκας, αἵτις εἰς πλύνουσι δι' αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, ὅπως δώσωσιν εἰς τὸ δέριον λάμπιν καὶ τρυφερότητα παρὰ φύσιν. Ἐν τῇ ἱατρικῇ ἡ Βενζὼν ἦτο ἄλλοτε λίαν εὐχρηστος εἴτε εἰς ὑποκαπνισμοὺς, εἴτε καὶ ἐσωτερικῶς ὡς ἀντισπασμωδικὸν καὶ ἀπορρηγματικὸν κατὰ τὰ στήθη καὶ ἄλλα νοσήματα. Διὰ τὸ δύσπεπτον ὅμως αὐτῆς καὶ διότι ὑπάρχουσιν ἤδη ἄλλα φάρμακα ἰσχυρότερον καὶ ἀβλαβέστερον ἐνεργούντα εἰς ὁμοίως περιστάσεις, περιῆλθε σχεδὸν εἰς ἀχρησίαν.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ

Η

Η ΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΟΙΝΗ.

(Συνέχεια ἴδε σελ 48).

Στραφεῖσα δὲ πρὸς τὸν λαόν.

— Ἀδελφοί, ἔκραξε μετὰ σπασμωδικῷ γέλωτος σαρκασμοῦ σὰς ἀφίνο ὕψιαν. Ἐπείνασα, ζήτησα ἄρτον παρὰ τοῦ πλησίον μου, καὶ ὁ πλησίον μου μ' ἐδίωξεν ὡς σκύλον ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν του. Ἐγυμνήτευσα, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὕδασιν τὴν γυμνότητά μου. Τότε τοῖς ἤρπασα τὴν τροφήν ἢν μ' ἤρνήθησαν, καὶ ἀπὸ τοῦ πτώματος ὃ ἐρόντυσα ἐπῆρα τὴν ἐσθῆτα, ὅπως ἐνδύσω τὰ μέλη μου. Ἡ κοινωδία ἦτο ἰσχυροτέρη μου, καὶ μ' ἔσυρεν εἰς φρικώδεις φυλακάς. Ὁ θάνατος ἦτο τὸ μόνον τέρμα τῶν βασάνων μου· δὲν τὸν ἐροθήθη, ἐξ ἐναντίας τὸν ἀνεζήτησα, καὶ ὅταν τὸν ἐπέφερον δολοφόνους, ἐπερίμενον ὅτι θέλω τὸν λάθει. Ἴδού τίωρα ἐργεταὶ νὰ μ' ἀποσπῶσιν ἀπὸ τῶν τυραννικῶν σὰς χειρῶν τὸν ἀσπάζουσαι, σὰς συμβουλεύω νὰ τὸν ἐπιταχύνετε, διότι ἄλλως θὰ σὰς βιάσω νὰ μοῖ τὸν δώσωτε μὲ κινδυνὸν πολλῶν ἐξ ὑμῶν.

Εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις τὰ τύμπανα τὴν διέκοψαν, καὶ ὁ συνοδεύων αὐτὴν δικαστικὸς ὑπάλληλος ἀνέγνω τὸν κατ' αὐτῆς καταψηρισμὸν, εἰς ὃν μετὰ τὰ συνήθη προόμια κατεδικάζετο διὰ πολλὰς ἐκ τῆς εἰρκτῆς δραπέτευσιν καὶ διὰ φόνον ἢ ψευδώνυμος μὲν Βαρβάρη, ἀληθῶς δὲ Μαγδαληνὴ Βαλμόνδη ἀλοομένη, εἰς θάνατον.

Ἦδη ἤρχετο ἡ στιγμή τοῦ θημίου. Μ' ἀγωνιώσας τὰς ψυχὰς ἔστρεφον ὅλοι πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματα, περιέργοι νὰ ἰδῶσιν, ἂν ὁ γλυκὺς τὸ ἐξωτερικόν, ὁ λόσμιος φαινόμενος ἐκεῖνος νεανίας ἤθελε θύσει μετὰ τῆς συνήθους τῶν θυμάτων του ἀπαθείας τὴν αἵματηρὴν ταύτην θυσίαν τῆς Θεμίδος. Ἀλλ' ὁ δήμιος τῷ ὄντι ἐράνη πρωτόπειρος. Δὲν ἠτοίμασε τὴν μηχανήν, διὰ στιβαρῆς χειρὸς δὲν ἔσυρε πρὸς αὐτὴν τὸ θῦμα, περιῦριζων αὐτὸ καὶ διὰ χυδαίου τινὸς σαρκασμοῦ. Ἀφρονος, ὡχρῶς, σκοτοδινητῶν, ἔμενε ὡς ἀπολελιθωμένος, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν γῆν ἀτενῶς ἔχων προσηλωμένους καὶ τὰς χεῖρας ξηρὰς· καὶ ὅταν ἐκράχη ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ διοικοῦντος τὰ τῆς ἐκτελέσεως νὰ μὴ χρονοτριβῆ περαιτέρω, ἀνεκέρτησεν ὡς ἐξυπνῶν ἐκ ληθάργου, ἐξέβηεν ἔντρομον βλέμμα εἰς τὴν κατὰ δι-

κον, ἀνέκραξε «ποτέ!» καὶ ἐπισαν ἡμιθνήεις εἰς τὰς βαθμίδας τῆς λαμπη-
τόμου.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ σκηνὴ αὕτη ἐκίνει εἰς ἑκστασιν τοὺς παρευρισκομένους, ἄλ-
λη οὐχ ἦτον παράδοξος εἴλωσε τῇ προσοχῇ των. Ἡ Μαγδαληνὴ Βαλι-
μόνδη, ἥτις καθ' ὄλον τὸ διάστημα τοῦτο ἐπέβησεν ἡσύγως τὸ περιεσπύ-
μενον πλήθος, ἐρρίψεν αἴφνης τὰ βλέμματά της πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ὁ ξένος
μας, ἀφ' οὗ πλάκαις ματαίως ἐζήτησε ν' ἀναχωρήσῃ, ἵστατο ἦδη σιω-
πηλὸς καὶ σύννοος, καὶ ἐνῶ χαρῆς ἀκτίς ἐράνη ἀναλάμψασα εἰς αὐτά,

—Ἔ! Οὐδέρτε, ἐρώναζε, καλῶς ἦλθεσ, Οὐδέρτε!

Ὁ ξένος ὡς ἐκ γαλθαικῆς δυνάμεως προσβληθεὶς, ἀνεπήδησεν εἰς τὴν
φωνὴν ταύτην, ὡς μαινόμενος ἔσχισε τὸν ὄχλον, καὶ πατῶν καὶ πατούμε-
νος φθῆς ἐκπρὸς καὶ πλησίον τῆς λαμπητόμου, ἀντικρὺ τῆς καταδίκου, τὴν
ἠτένισεν ἐπὶ μίαν στιγμήν, καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν «ὦ
θεέ μου!» ἔκραξε, καὶ ἐκάλυψε δι' αὐτῶν τοὺς ὀρθαλμούς του.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ὁ δικαίων ἀξιωματικὸς, πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ δήμιος
φυσικῶς δὲν ἐδύνατο πᾶν αὐθημερὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὰ τῆς ὑπηρεσίας του,
διεταξε τῆς ἐκτελέσεως τὴν ἀναβολήν, ἐπιφυλαττόμενος ν' ἀναρρήξῃ περὶ τοῦ
συμβάντος ὅπου ἀνῆκε, καὶ ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως· οἱ δὲ
στρατιῶται, περιστοιχίσαντες πάλιν τὴν καταδίκου ἀναβῆσαν εἰς τὴν βυ-
πακρὴν ἀμαξάν, τὴν ἀπήγαγον κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν, ὡς τὴν εἶχον φέροι,
προπορευομένων τῶν τυμπάνων, καὶ ὑποχωροῦντος τοῦ πλήθους μετὰ τι-
νος θρησκευτικοῦ φόβου.

B.

Ὁμίγας στιγμὰς μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα τῆς πρωίας ἡ πλατεῖα τῆς
Γρέθης ἦτο παντάπασιν ἔρημος, καὶ εἰς τὰς πέριξ οἰκίας οὐδεμία κεφαλὴ
ἐφαίνετο πλέον, ἢ δὲ καταδίκος εἶχε βυθισθῆ πάλιν εἰς τὸν κλωθὸν τῆς
εἰρκῆς της. Ἄλλὰ τὸ προῦλον δὲν εἶχε εἰσέτι κρητήσαι τὴν μεσημε-
ρίαν, ὅταν ξένος τις παρουσιάσθη εἰς τὴν πόλιν τῆς δημοσίου φυλακῆς,
ζητούν νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ καταστήματος. Ὁ ξένος ἦ-
τον ὁ ἦδη γνωστὸς μας. Ἄλλ' ὁ ἐπιστάτης! Ὡ! πόσον εὐκόλον δὲν ἦτον
νὰ ἐμφανισθῇ τις εἰς αὐτόν, ὅσον ὁ ξένος μας τὸ ἐραντάζετο ἴσως. Ὁ ἐ-
πιστάτης ἐντὸς τῆς φυλακῆς εἶχε καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἐντὸς τῆς σφαιρας
του. Καὶ ποῖος πρὸς θεοῦ ὑπολιμένεργης εἰς τὸν ἐρηλὸν του λιμένα, ἢ
ποῖος ὑπογραμματοῦς ὑποδιοικητοῦ εἰς τὴν ἀκρὰν τοῦ κράτους δὲν εἶνε
ἀγρωχότερος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνωτέρου ὑπουργοῦ; Διὰ τὸν λόγον τοῦτον
ὁ ξένος μας ἔπρεπε νὰ περιμείνῃ εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἕως ὅτου ὁ κ. ἐ-
πιστάτης εὐδοκῆσῃ νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ τῆς εἴσοδου. Ὑπὲρ τὸ ἐν τέταρ-

*Ἐν ἀναμνηστικῇ
ἡμερᾷ Περτιύγιος Βαρλαμίδης.*

ΗΤΟΙ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΟΙΚΙΛΗΣ, ΤΕΡΠΝΗΣ

ΚΑΙ

ΩΦΕΛΙΜΟΥ ΥΛΗΣ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΤΕΥΧΗ.

ΤΕΥΧΟΣ Β'.

ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝῃ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Η ΛΕΣΒΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

(Ὁδὸς Ἁγίου Γεωργίου Ἀριθμὸς 36.)

1881.

ΕΤΟΣ Α'. ΤΕΥΧ. Β'.

Σ Α Π Φ Ω

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1881

Καθάνοισα δὲ κείσεαι, οὐδέ ποτε μακροσύνα σίθεν
ἕσσει· ὅτε τὸτ' οὐθ' ἕστερον· εὐνὰο πεδίγεις βρόδων
τῶν ἐκ Πιερίας. . . (Σαπφ. ἀποσπ. 68.)

ΑΛΚΑΙΟΣ.

Ὁ Ἀλκαῖος εἶνε εἰς τῶν ἐνδοξοτέρων λυρικῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, γεννηθεὶς ἐν Μυτιλήνῃ τῆς Λέσβου καὶ ἀκμάτας κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἑκτῆς π. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ὁ βίος αὐτοῦ συμπλέκεται στενωῶς μὲ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του Μυτιλήνης. Κι-

παγόμενος από οικογένειαν ἐπιφανῆ, ἠγωνίσθη ἐπὶ πολλὸν καιρὸν ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς τάξεως τῶν ἀριστοκρατικῶν, κατὰ τῶν ὁπιῶν τότε εἶχον ἐξεγερθῆ οἱ δημοκρατικοί, δὴρροῦμενοι ὑπὸ οὐλοδόξων ἀνδρῶν. Ὁμοία πολιτικὴ κίνησις κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέβη καὶ ἀλλαγῆ τῆς Ἑλλάδος, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθον αἱ τυραννίαι. Οὐτὼ λοιπὸν καὶ ἐν Μυτιλήνῃ ἐκ τῆς μεταπολιτεύσεως ἀπεδείχθη τύραννος ὁ Μέλαιγγρος, κατὰ τὸν ὅποιον ἐπεξεληθόντες οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἀλκαίου Κίκις καὶ Ἀντιμενίδας, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ὁ Πιττακός, ὁ σοφώτατος τῶν τότε πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Αἰτίας, ἐρόνευσαν τὸν τύραννον τὸ 612 π. Χ. Περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐμάχοντο οἱ Μυτιληναῖοι καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες στρατηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Φρύωνος κατέλαβον τὸ Σίγειον, πόλιν κειμένην κατὰ τὴν Τρωϊκὴν παραλίαν καὶ ἀνήκουσαν εἰς τοὺς Μυτιληναίους. Ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάχῃ, εἰς ἣν συνεπολέμητε καὶ ὁ Ἀλκαῖος, ἐνίκηθησαν μὲν οἱ Μυτιληναῖοι, ἀλλ' ὁ Πιττακός μονομαχήσας πρὸς τὸν Φρύωνα ἐρόνευσεν αὐτὸν τὸ 606 π. Χ. Ἐν τούτοις ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν κομμάτων ἐξηκολούθη ἐν Μυτιλήνῃ, καὶ ἐκ τῆς ἀλληλομαχίας ταύτης ἀνεβλάστησαν νέοι τύραννοι, ὁ Μυρτίλος, ὁ Μεγαλάγγρος καὶ οἱ Κλενακτιδαί, οἵτινες ὑπεριστράφοντες ἐσυγάδευσαν ἐκ τῆς νήσου τὸν Ἀλκαῖον καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀντιμενίδου μετὰ τῶν ὀπιδῶν των καὶ ὁ μὲν Ἀλκαῖος κατήχηται εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὁ δὲ Ἀντιμενίδας ἐστράτευσε ὑπὸ τὸν Νάβαρροδονότορα βασιλέα τῶν Βαβυλωνίων, εἰς οὗτος ἐπολέμηε κατὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Ἰουδαίων (606—584 π. Χ.).

Μετὰ τὴν μακροχρόνιον ταύτην ἀποδημίαν ἐπιφανίζονται πάλιν καὶ οἱ οὗο ἀδελφοί, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀριστοκρατικῶν ἀγωνίζονται καὶ ἐκθιάσσωσι τὴν εἰς τὴν πατρίδα κάθοδον. Τότε ὁ ὄμιος τῶν Μυτιληναίων κοινῇ βουλῇ ἐβήριτε τὸν Πιττακὸν αἰσ ο υ μ ν ἡ τ η ν, φηλ. αὐτώτατον ἄρροντα τῆς πόλεως, πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἐκ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου κινδύνου. Ἦρξε δὲ ὁ Πιττακός ἔτη δέκα (590—580 π. Χ. καὶ ἤρην εὐτυχῶς, διότι διὰ τῆς πραότητος καὶ ἐπιεικείας συνδιήλλαξε τοὺς φυγάδας πρὸς τὴν νέαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ πρὸς ἑαυτόν. Τότε συνδιηλλάγη καὶ ὁ Ἀλκαῖος πρὸς τὸν Πιτ-

πακόν, ὥστε τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του διήγαγεν ἡσύχως ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ὁ πολυπλόκαυτος ποιητής.

Ἐν ταύταις πλάναις καὶ καταδρομαῖς εὐρισκόμενος ὁ Ἀλκαῖος ὤρμηθεν εἰς τὴν ποίησιν, διὰ νὰ ἀποστείῃ τὸ βῆρον τὸ πιεῖον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ νὰ ἐρεθίσῃ καὶ ἄλλους διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἰδίου πάθους. Ὅτε π. γ. ἐπεγείρῃ ὁ Μυρτίλος νὰ κατασταθῇ τύραννος τῆς πατρίδος του, ἐποίησε τὴν ὠρχίαν ἐκείνην ᾠδὴν, τὴν ὁποίαν δεξιῶς ἐμμήθη καὶ ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς Ὀράτιος «Ἀσυνέτημι τῶν ἀνέμων στάσιν» κτλ. (1). Ὅτε δὲ πάλιν ἀπέθανεν ὁ Μυρτίλος, ἐκλάμπει ἡ χαρὰ τοῦ ποιητοῦ εἰς ἑτέραν ᾠδὴν, τῆς ὁποίας δύο μόνον στίχοι διεσώθησαν (2).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μυρτίλου ἔστρεψε τὰ βέλη τῆς ποιησεῖς του κατὰ τοῦ Μεγαλαγύρου καὶ τῶν Κλεωνακτιδῶν, καὶ οὐδ' αὐτοῦ τοῦ Πιττακοῦ ἐρεῖσθη, ὅτε ἐξελέχθη ὑπὸ τοῦ δήμου αἰσθημένης, ἀλλὰ πικρότατα καὶ ἐμπαθέστατα ὀνειδίξει ἀνδρὰ σοφόν, συνετὸν καὶ κατὰ τὴν κοινὴν ἑμλογίαν φιλόπολιν, ὁ ὁποῖος φανερώτατα ἀπέδειξε τὴν φιλοπάτριδα αὐταπάρησίν του, καταθέτας ἐκουσίως μετὰ δέκα ἔτη τὴν ἀνεύθυνον ἐξουσίαν. Εἰς τὰ κατὰ τοῦ Πιττακοῦ ποιήματά του φέγει μὲν τοὺς Μυτιληναίους, διότι κοινῇ ψήφῳ κατέστησαν τύραννον τῆς βαρυδαίμονος πατρίδος τὸν κακοπάτριδα Πιττακόν, αὐτὸν δὲ τὸν ἄρχοντα δεινῶς ὑβρίζει ὡς ἔχοντα μαρρὴν σώματος κοινὴν καὶ ἰδιωτικὴν καὶ δίκαιαν μικροπρεπῆ καὶ ἀνελεύθερον, ἀποκαλῶν αὐτὸν σαράποδα καὶ φύσκωνα καὶ ζοφοσοπίδαν, ὀηλ. πλατύποδα καὶ πρηκτοκόιλην καὶ δειπνοῦντα εἰς τὸ σκότος ἕνεκα φιλαργυρίας (3). Εἰς τὰ ποιήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν στασιωτικά ἢ διχοστασιαστικά, περιέγραψεν ὁ Ἀλκαῖος διὰ ζωγράων εἰκόνων τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Μυτιλήνης κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ κόμματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκε. Εἰς δὲ τὰ πολεμιστήρια ἄσματά του ἐπιπνέει πολὺ τὸ θούριον καὶ ἀρειμάγιον, καὶ ἄλλοτε μὲν περιγράφει μεθ' ἡδονῆς καὶ λεπτομερείας τὴν ἑαυτοῦ ἠπλευθίην (4), ἄλλοτε δὲ παροτρύνει εἰς μάχην τοὺς συμπολεμι-

(1) Ἄλκ. ἀποσπ. 18.—(2) Ἄποσπ. 20.—(3) Διογ. Λαερτ. 1,81.—(4) ἀποσπ. 15.

στάς λέγων ὅτι οἱ γενναῖοι ἄνδρες εἶνε πύργος πόλεως (1). Ἐν ἄλλῳ ἄσμητι πάλιν ἐξυμνεῖ τὰ κατορθώματα τοῦ ἀδελφοῦ Ἀντιμενῶου, λέγων ὅτι στρατευόμενος ὑπὸ τοὺς Βαβυλωνίους κατέβαλεν ὑπερμεγέθη τινὰ πολεμιστὴν, καὶ ἤγαγεν ἐκ περάτων γῆς λαβὴν ξίφους ἑλεφαντίνην, δῶρον ἴσως Ἀσιανοῦ τινος ἡγεμόνος (2).

Ὁ Ἀλκαῖος κατηγορήθη σφοδρῶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του ὡς ἄνανδρος, διότι ἀληθῶς εἰς μάχην τινὰ μετὰ τῶν Ἀθηναίων ὑπὲρ τοῦ Σιγείου ἐτράπη εἰς φυγὴν μετὰ τῶν συμπολεμιστῶν τὰ δὲ ὄπλα του, λαφυραγωγῆσαντες οἱ Ἀθηναῖοι θριαμβευτικῶς ἀνεκρέματαν εἰς τὸν ἐν Σιγείῳ ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς· ἐν τούτοις ἡ πράξις αὕτη τῶν Ἀθηναίων καταδεικνύει τὴν μεγάλην πρὸς τὸν ἄνδρα ὑπόληψιν αὐτῶν· οὐχ ἦτον εἰς πολλὰς ἄλλας μάχας γενναίως προεκινδύνευσεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος διὰ τε τοῦ ξίφους καὶ διὰ τῆς λύρας. Εἶχε λοιπὸν ὁ Ἀλκαῖος φύσιν γενναίαν, ἀλλ' ἄμετρον καὶ ἐμπαθεῖ, διακρίνεται δὲ τὸ ἦθος του εἰς πάντα μὲν τὰ ἄσμητα αὐτοῦ, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὰ ἐξυμνουμένα τὸν οἶνον καὶ τὸν ἔρωτα. Καὶ ἄλλοτε μὲν συκταῖ τὸν οἶνον ὡς τὸ ἀριστον ἀντιδόρμικον τῶν ταλαιπωριῶν καὶ τῶν θλίψεων (3), ἄλλοτε δὲ καλεῖ αὐτὸν κάτοπτρον τῶν μυστηρίων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς (4), καὶ κατὰ τὸ ψῆφος τοῦ γεμῶνος προτρέπει ἐπὶ πότον παρὰ τὴν φλέγουσαν ἐστίαν (5).

Ἐκ δὲ τῆς ἐρωτικῆς τοῦ Ἀλκαίου ποιήσεως ὀλίγιστα περιστώθησαν εἰς ἡμᾶς. Εἶδομεν ἐν τῷ βίῳ τῆς Σαπφούς τὴν πρὸς τὴν ποιήτριαν τῆς Λέσβου ἐρωτικὴν αὐτοῦ προσφώνησιν (6) καὶ τὴν μετὰ παρθενικῆς ὀργιλότητος ἀπάντησιν αὐτῆς (7). Τί δὲ ἄλλο περιεργότερον ἢ ὁ ἀνταγωνισμὸς δύο παλῶν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ποιητοῦ, τοῦ ἔρωτος δηλ. καὶ τῆς αἰδοῦς πρὸς τὴν εὐγενῆ καὶ καλλιστέραν παρθένον; Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶνε, ὅτι οὔτε εἰς τὰ ἐρωτικὰ οὔτε εἰς τὰ ἐγκωμιαῖα τὸν οἶνον ἄσμητὰ του ὑποφαίνεται ἀκόλατος ἡμιῆ τοῦ σώματος ἐπὶ τὰς ἡδονάς· ἀλλὰ πανταχοῦ προτίθεται βωμάλῆος, δραστηρίως καὶ εὐτολμος ὁ ποιητὴς· αἰὸ καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀγῶνες, αἱ μάλιστα

(1) Ἀποσπ. 23.— (2) Ἀποσπ. 33.— (3) Ἀποσπ. 35.— (4) Ἀποσπ. 53.

(5) Ἀποσπ. 34.— (6) Ἀποσπ. 55.— (7) Ἀποσπ. Σαπφούς 29.

χαι, αἱ κατὰ τὴν φυγὴν ταλαιπωρίαί ἐξαίρουσι διὰ τὴν ἀντίθεσιν τὴν μακαριζομένην χάριν τοῦ εὐθύμου καὶ ἀπράγμονος βίου.

Ἐν τοῖς ὕμνοις, τοὺς ὁποίους ἐποίησεν εἰς πολλοὺς τῶν Θεῶν, οὐδὲν ἰδιογενὲς καὶ πρωτότυπον ἀπέθειξεν ὁ Ἀλκαῖος ὡς δὲ ἐξαγεται ἐκ τινῶν μικρῶν ἀποσπασμάτων, μετεχειρίσθη τὰς αὐτὰς στροφάς καὶ τὰ αὐτὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ ᾄσμασι. Καὶ φαίνεται μὲν ὅτι διὰ τῶν μικρῶν στίχων καὶ τῶν στροφῶν συγκόπτεται καὶ συνθλίβεται τὸ ρεῦμα τῆς διηγήσεως, ἀλλ' ὅμως ὁ Ἀλκαῖος μετεβίβαζε τὸ αὐτὸ νόημα καὶ τὴν αὐτὴν πρότασιν ἀπὸ στροφῆς εἰς στροφήν, καὶ ἀρμονικώτατα προσήρμαζε καὶ ἐν τοῖς ὕμνοις τὴν ὑπόθεσιν πρὸς τὸ εἶδος τοῦ ρυθμοῦ. Τὰ δὲ μέτρα, ἅτινα μετεχειρίσθη ὁ ποιητὴς, ἦσαν ἐν γένει γοργὰ καὶ κινητικὰ, ἔχοντα ἄλλοτε μὲν πρᾶκτερον, ἄλλοτε δὲ σφοδρότερον τόνον καὶ χαρκτικῆρα. (Ἴδε ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ Α. Κυπριανοῦ τόμ. Α'. σελ. 244—254) -

Εἰς πάντα τὰ ποιήματα τοῦ Ἀλκαίου καταφαίνεται ὁ κατέχων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θερμὸς καὶ ἀνδρικός ὑπὲρ πατρίδος ἐνθουσιασμὸς· ἐξαιρέτως ὅμως ἡ φαντασία αὐτοῦ ἀνίπταται εἰς ὕψος τεράστιον, ὅσάκις ἐξυμνεῖ τὴν ἀνδρείαν, προσβάλλει τοὺς τυράννους, ψάλλει τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας ἢ ὀρνεῖ ἐπὶ τῇ καταισχύνῃ καὶ ταῖς ταλαιπωρίαῖς τῆς φυγοπατρίας. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ἐκ πάντων τούτων τῶν ποιημάτων ἀποσπάσματα τινὰ μόνον μέχρις ἡμῶν διεσώθησαν.

••• Ἔργασίᾳ μόνῃ

Τὰ πάντα κατορθῶναι.

Ποτὲ κολακεύμενοι ἀπὸ κενῆν ἐλπίδα

Ποτὲ μὴ περιμένετε χωρὶς πολλὴν φροντίδα

Καὶ κόπους κ' ἐργασίαν

Πολλὴν ἐπιτυχίαν.

ΛΕΣΒΙΑΚΑ

ΠΤΟΙ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε σελ. 14).

§ 2.

Ἡ Λέσβος, κοινῶς σήμερον Μυτιλήνη καλουμένη, οὐτα τριγωνοειδὴς τὸ σχῆμα, εἶνε κατὰ τὸ μέγεθος μία ἐκ τῶν πρωτίτων μὲν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἐκ τῶν δευτερευουσῶν δὲ τῆς Μισογαίου θαλάσσης. Κειμένη πρὸς βορρᾶν τῆς Χίου καὶ Σμύρνης καὶ πολλὰ πλησίον τῆς Μικρασίας (ἀπὸ τῆς ὁποίας πρὸ ἀμνημονεῦτων χρόνων ἀπεχωρίσθη) ἔχει ἀπέναντι αὐτῆς τὸ Αἰκτὸν ἀκρωτήριον (κάθω Μπαμπᾶ), τὸν Ἀδριακτικὴν κόλπον, τὸ ὄρος τῆς Ἰδῆς (Καζδαγλί), τὴν πόλιν τῶν Κυθωνιῶν καὶ τὰ Μεσσηνήσια, τὴν Κάνην (Ντεκελί) καὶ τὸν Ἀτάρνεια (Τζανταρλί). Περιβρεχομένη πρὸς ἄρκτον καὶ ἀνατολὰς ὑπὸ ζώνης θαλασσίας οὐχὶ πολὺ πλατείαις δύναται εὐκόλως καὶ ἐν παντὶ καιρῷ νὰ συγκοινωνῇ πρὸς τὴν ἀπέναντι Ἀσιάτιδα παραλίαν. Ὁ Στράβων λέγει, ὅτι ἔχει περίμετρον 1,110 σταδίων ἧτοι σχεδὸν 45 ὥρων, ἐκτὸς τῶν κατακολιτισμῶν· τὸ δὲ ἐμβαδὸν αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 25 γεωγραφικὰ τετραγωνικὰ μίλια.

Τὰ μεγαλειότερα καὶ σημαντικώτερα ἀκρωτήρια τῆς νήσου εἶνε τρία: ἡ Μαλαία (κάθω Ἀγριελαίας ἢ ἀπλῶς Ἀκρωτήρι), τὸ Ἄργεον (κάθω Πιάνκο ἢ Λευκόν) καὶ τὸ Σίγριον. Τὰ ὑψηλότερα ὄρη εἶνε ἐπίσης τρία: ὁ Ὀλυμπος (βουνὸν τῆς Ἀγιάσου ἢ προφῆτης Ἡλίας), τὸ Λεπέτυμον (βουνὸν τῶν Γελίων ἢ ἄγιος Ἡλίας) καὶ ὁ Ὀρδουμος (Ἵψηλὸν ἢ ὑψηλὸν μοναστήριον). Μικρότερα ὄρη εἶνε ἡ Λάρισσος πλησίον τοῦ Ἠπίου, τὸ τῆς Ἀμαλλῆς πρὸς μεσημβρίαν τῆς Π. Μυτιλήνης καὶ ὁ Κρέων (Σακίττριον ἢ τοῦ Τσαμικίου) μεταξὺ Κώμης καὶ Ἀγίας Παρασκευῆς.

Οἱ μᾶλλον εὐρύχωροι καὶ βαθεῖς κόλποι εἶνε ὁ τῆς Ἰερᾶς (Γέρας) καὶ

ὁ τῆς Καλλονῆς, ἔχοντες στόμια στενὰ καὶ ὁμωνύμουσ πεδιάδας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν περὶ τὸν κόλπον τῆς Γέρας εἶνε ἐλαϊόφυτος καὶ ἔχει ἄρθρα ὑδάτα, ἡ δὲ τῆς Καλλονῆς εἶνε ἀμπέλοφυτος καὶ πρὸς σποράν μᾶλλον ἐπιτηδεία.—Ποταμοὺς ἰχθυοφόρους καὶ ὁπωστοῦν ἀξίους λόγου ἔχει δύο: τὸν Βουβάρειον (= Λιβάριον, δηλ. Ζωγραεῖον ἐκ τοῦ λατινικοῦ Vivarium, διότι ἐνταῦθα ὀλομονόμενοι ζωγραῦνται οἱ νόστιμοι ἰχθύες μικροὶ Κέραλοι) καὶ τὸν Ὁξυρόσορον καὶ ὁ μὲν πρῶτος κατέρχεται ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον, ὁ δὲ δεύτερος ἀπὸ τὸν Λεπέτυμον, γίνονται δὲ ἀμρότεροι εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλλονῆς. Μικρότεροι ποταμοὶ εἶνε ὁ Εὐεργέτουλας γινόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γέρας, ὁ τῆς Ακρίσσης γινόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γέρας πλησίον τοῦ Ντίπι καὶ ὁ τοῦ Ηλωμακρίσου βίων εἰς τὸ μέσον τῆς ὁμωνύμου κομποπόλεως.—Λιμένας ἔχει καμπόλλους, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν οἱ μᾶλλον ἀτραλέτεροι καὶ κυριώτεροι εἶνε οἱ δύο λιμένες τῆς πρωτευούσης, ὁ βόρειος καὶ ὁ νότιος, τῆς Γέρας, τῆς Πέτρας καὶ τῆς Καλλονῆς· οἱ δὲ λοιποὶ εἶνε μᾶλλον ἔρημοι παρὰ λιμένες.—Θερμὰ λουτρὰ ἀξιοσημεῖωτα διὰ τὰς ἰαμακτικὰς αὐτῶν ιδιότητας, εἶνε τὰ τοῦ Κόλοπου καὶ τῆς Θερμῆς (α), τὰ ὁποῖα καὶ πολλοὶ ἐπισκέπτονται ὡς τὰ μᾶλλον περιποιημένα· κατὰ δεύτερον δὲ λόγον εἶνε τὰ τοῦ Πολυγνίτου καὶ τοῦ Μολύβου, τὰ ὁποῖα εἶνε κατ' ὑπερβολὴν θερμὰ. Ἐς προσθέτωμεν δὲ εἰς ταῦτα καὶ τὰ καθαρτικὰ ὑδάτα τῆς Λιώτας πλησίον τῶν Τελωνίων κατὰ τὴν ἀκρὰν τοῦ λιμενικοῦ Γαβθα.

Τὰ ἔδαφος τῆς Λέτθου ἐν γένει εἶνε ὄρεινον καὶ πετρῶδες, καὶ φαίνεται ὅτι πολλαχοῦ ἐπηγηματίθη ἀπὸ ἠρικισταίους ἐκρήξεις, συνιστάμενον ἐκ κιμωλίας γῆς, τέρας καὶ χαλίκων ἀπηνθρακωμένων. Ἐν τούτοις ἔχει δύο πεδιάδας ἀξιολόγους καὶ κατὰ τὴν ἑκτατὴν καὶ κατὰ τὴν γονιμότητα, αἷτινες περιστέρουσι τοὺς δύο ὠραιοὺς αὐτῆς κόλπους,

---

(α) Σ. Σ. Τὰ θερμὰ ταῦτα λουτρὰ εἶνε τῆς δραστηρίας αὐτῶν ἐνεργείας καὶ τῆς ἰαμακτικῆς αὐτῶν φύσεως ἐπισκέπτονται πολλοὶ πάσχοντες ποικίλας ἀσθενείας, ἐργόμενοι ἐν διαφόρον μερῶν, πολλάκις δὲ καὶ ἐπίσημα πρόσωπα. Αὐτῆρὸν ὅμως εἶνε ὅτι ὁ πάσχων δὲν εὕρσκει οὔτε δωμάτιον καθαρὸν καὶ περιποιημένον διὰ νὰ κατοικήσῃ, οὔτε ἀπολαμβάνει τὴν δόξαν περιποίησιν. Εὐχῆς ὅθιν ἄξιον εἶνε, ἂν ἡ κυβερνήσις εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως προνοήσῃ περὶ τούτου, καὶ τότε εἶνε βέβαιον, ὅτι τὰ λουτρὰ ταῦτα θὰ κατασταθῶσιν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Ἀνατολῆς καὶ Ἑλλάδος.

δηλ. τὸν τῆς Γέρας καὶ τὸν τῆς Καλλονῆς. Ἄλλὰ καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς νήσου ὑπάρχουσι τόποι πεδῖνοι καὶ κοιλάδες καὶ γήλοροι σπόρμιοι καὶ εὐκαρποί, ὡς περὶ τὴν Πέτρην, τὴν Ἐρεσσόν, τὸν Μανδαμάδον. Πολλοῦ δὲ λόγου ἀξία εἶνε ἡ μεταξὺ τῶν δύο βήθεντων κόλπων περιλαμβανομένη γῶρα διὰ τε τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς καὶ τὴν πλουσιότητα. Διότι ἑπτὰ χωρία τῆς Γέρας, δεκαπέντε τοῦ Πλωμαρίου, ἔξ τοῦ Πολιγνίτου, ἡ κοινόπολις Ἀγιάσος καὶ τινὰ ἄλλα κοινότητες, περιέχοντα τὸ τριτημόριον σχεδὸν τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς νήσου, κείνται ἐντὸς ταύτης τῆς χερσονήσου.—Τὸ κλίμα ἀπανταχοῦ τῆς Λέσθου (ἐκτὸς μόνον ὅπου ὑπάρχουσι λιμέναζοντα ὕδατα) εἶνε ὑγιέστατον, ζωογόνον καὶ εὐκαρές.

Ἡ Λέσθος εἴη σχεδὸν εἶνε κατάφυτος ἐκ παντοειδῶν δένδρων καρποφόρων καὶ μῆ, καὶ ἰδίως ἐξ ἐλαιῶν καὶ βαλανίδων. Εἰς τινὰ δὲ μέρη αὐτῆς καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὸ πιτυῶδες Ἡυρῶκιον ὄρος, τὸ κοινῶς Τσαμίλι καλοῦμενον, ὑπάρχουσι καὶ θάτη πευκῶν 2—3 ὥρῶν ἑκτασιν ἔχοντα, ἔθθα πολλάκις ἀπαντῶνται ἔλαροι καὶ ὄνοι ἄγριοι, αἵτινες συλλαμβανόμενοι δυσκόλως ἐξημεροῦνται. Ἐνῶ δὲ ἡ ἐλαιοφυτεία δὲν ἦτο τοσοῦτον ἀνεπτυγμένη τὸ πάλαι, τὴν σήμερον οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς σχεδὸν ὑπάρχει, ἥτις νὰ μὴ ἦνε ἐλαιοφύτος. Δόρυ ὀλόκληρη γέμοντες ἀτημελήτων πρὶν παναρχαίων ἀγριελείων ἐν Μυτιλήνῃ, Γέρα καὶ Πλωμαρίῳ κατεστάθησαν νῦν ἐλαιῶνες ὀρειότατοι. Βρίθει δὲ καὶ ἀπὸ εὐώδεις καὶ μυροφόρους θάμνους παντοειδεῖς καὶ ἀπὸ δάφνας καὶ μυρτιάνας. (Ἰδὲ Τετραλ. Γ. Ἀριστείδου σελ. 149—151—Τοπογραφίαν Σ. Γ. Τάξις σελ. 24—25).

Πρὸ ὅ ν τ α ἡ Λέσθος ἔχει πολλὰ καὶ ἐκλεκτὰ παντός εἶδους, ὡς οὐκ, τυρόν, μυζήθρας λιπαρὰς καὶ νοστιμωτέρας παντός ἄλλου τύπου, κρέατα νοστιμώτατα, μέτζαν, βραμβάκιον κτλ. Ἄλλὰ τὸ πρῶτιστον προϊόν αὐτῆς εἶνε τὸ ἔλαιον (α), τοῦ ὁποῖου γίνεται μεγάλη ἐξαγωγή διὰ Κωνσταντινούπολιν, Ρωσίαν καὶ λοιπὴν Εὐρώπην κατασκευάζεται δ' ἐξ αὐτοῦ καὶ σαπῶνιον, τοῦ ὁποῖου ἐπίσης γίνεται οὐχὶ μικρὰ ἐξαγωγή εἰς πολλὰ μέρη τῆς Τουρκίας. Οὐχ ἥττον σπουδαῖον προϊόν θεωρεῖται καὶ τὸ βαλανίδι, τὸ ὁποῖον καλλιεργεῖται εἰς τὰ δυ-

(α) Ἡ ἔσοδος τοῦ μὲν ἐλαίου κατ' ἔτος ὑπολογίζεται ἀπὸ 160—200 χιλ. καντέρια, τοῦ δὲ βαλανιδίου ἀπὸ 25—40 χιλ. καντ.

τικὰ μέρη τῆς νήσου λίαν ἐπωφελῶς, καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ οἴνοι, αἵτινες δὲν εἶνε κατώτεροι τῆς ἀργαίας αὐτῶν φήμης. Προστέτι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κόλπων αὐτῆς ἐξάγονται καμπληθῆ ὄστρακοδέρμα καὶ ἀλιεύονται πολυπόδες, σηπίαι, ἀστακοί, τευθίδες (καλαμάρια) καὶ παντοειδῆς ἰχθύες νοστιμώτατοι. Ἀκόμη παράγει ξυλικὴν καὶ μάρμαρον ὑποκύανον ἀφθονον διὰ τοὺς κατοίκους.

Ἄλλὰ μεθ' ὄλην τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς τὰ προϊόντα ταῦτα δὲν εἶνε ἀνάλογα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων διό καὶ πολλὰ κατ' ἔτος εἰσάγονται ἔξωθεν, καὶ μάλιστα σίτος, καθ' ὅσον ὁ ἐγχώριος μόλις δύνυκται νὰ διαθρέψῃ τοὺς κατοίκους τὸ πολὺ ἐπὶ πέντε μῆνας, καθὰ λέγεται.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

—————▶▶▶▶▶◀◀◀◀—————
ΤΟ ΟΡΦΑΝΟ.
=

Ἐσεῖς ποῦ δὲν γνωρίζετε τῆς ὄρφανῆς τὸν πόνο
Δόστε στὸ ἔρημο ὄρφανὸ λίγο ψωμάκι μόνο.

Πτωχὸ κρῖτσι μιὰ αὐγὴ μὲ μάτι θακρυμμένο,
παράμερα καθώτανε σὰν βόδο μακραμένο.

Μὲ τὰ μαλλιά του ξέπλεκα μ' ἐνδύματα σχισμένα
μέσα στὸ δρόμο ἔτρεχε μὲ χέρια σταυρωμένα.

Βορειᾶς φυσοῦσε, ἔπερτε τὸ χιόνι μαζεμμένο
κ' ἐκεῖνο ὄλο ἔτρεμε γυμνὸ καὶ πεινατμένο.

Μάνα δὲν εἶχε τὸ φτωχὸ ψωμάκι νὰ τὸ δώσῃ
καὶ φόρεμα νὰ ζεσταθῇ τὸ δόλιο μὴ κρουῶτη.

Μάνα ποτὲ δὲν γνώρισε, καθὼς γνωρίζουν τ' ἄλλα
δὲν ἐνθυμᾶται νὰ φαγε κ' αὐτὸ μητέρης γάλα.

Καὶ φίλημα δὲν ἤξευρε ἀπ' τὴν καρδιὰ βγαλμένο,
οὐτ' ἐν ἀγκάλιασμα γλυκὸ ποτε τ' ὄρφανευμένο.

Μὰ ὠμοιαζε σὰν τὸ ξηρὸ τὸ φύλλο ποῦ τὸ δέρνει
ὁ ἄνεμος καὶ πὸτ' ἐδῶ καὶ πὸτ' ἐκεῖ τὸ φέρνει.

Κουράστηκαν τὰ χέρια του, τὸ στόμα νὰ φωνάζῃ
ἐλεημοσύνην, χριστιανοί, κανείς δὲν τὸ κυττάζει.

Κανείς δὲν οἶδει σ' τὸ ὄρφανὸ παρηγοριὰ κ' ἐλπίδα,
ὁ ἥλιος μόνο τοῦριγενε μιὰ σπλαγγνικὴ ἀκτίδα.

Ὅταν τὸ βράδυ πέρατα ἀπ' τὴ μεριά ἐκείνη,
δὲν ἐζητοῦτε τὸ φτωχὸ παιδάκι ἐλεημοσύνη.

Τὸ δύστυχο κοιμούτανε σ' τὸ χιόνι ξαπλωμένο,
εἶχε πεθάνει καὶ κανείς δὲν τὸ εἶδε τὸ καυμένο.

Σβυτμένα ἦταν τὰ μάτια του, τὰ χέρια σταυρωμένα
καὶ εἶχε μὲ παράπονο τὰ χεῖλη του κλεισιμένα.

Ἦγνο βαθὴ κοιμούτανε, ποτὲ δὲν θὰ ξυπνήσῃ·
καλλίτερα μ' ἄπορῃ κ' ἐκεῖ ἐροῦναι ν' ἀπαντήσῃ.

Σ' τὸ ἔρημὸ του λείψανο κανένας δὲν στενάζει,
ἢ μαύρη γῆ τὸ δέχεται, σὰ μάνα τὸ σκεπάζει.

Κατάρρα! ὅποιος τὸ φτωχὸ παρηγοριὰ δὲν δύνει
κατάρρα! ὅποιος σ' τὸ ὄρφανὸ δὲν κάνει ἐλεημοσύνη!... ..

Α. Π.

ΖΩΣΙΜΑΔΑΙ.

(Συνέχεια Ἰδεοσειλ. 19.)

Ὅπως δὲ τότε ἐγεμίσθη ἡ οἰκία ἀπὸ τὴν εὐωδίαν τοῦ μύρου, τοιοῦ-
τοτρόπως καὶ εἰς τὰς ἡμέρας τῶν Ζωσιμάδων ἐγεμίσθη ἀπὸ τὴν εὐωδίαν
τοῦ θείου λόγου ἢ Ἐκκλησίας. Δὲν ὑπάρχει Ἐπισκοπὴ, ὅπου δὲν εὕρισκον-
ται τὰ κυριακοδρόμια τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ Ἀποστόλων. Δὲν ὑπάρχει
πίλις, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐράνη ἡ θεία Γραφὴ καὶ ἡ φιλόθεος Ἀδολεσ-
χία, τὰ ὅποια μὲ τὰ χρήματα τῶν Ζωσιμάδων ἐτυκώθησαν δὲν ὑπάρ-
χει σχολεῖον ἑλληνικόν, τοῦ ὁποίου τὴν βιβλιοθήκην νὰ μὴ στολίζωσι τὰ
πυλότημα βιβλία τῶν Ζωσιμάδων. Καὶ εἰς μοναστήρια καὶ εἰς ἱερούς να-
οὺς διενεούονται κριερώματα τῶν Ζωσιμάδων ἀπὸ τὸ ἕρος Σινᾶ καὶ τὴν Ἴε-

προσαλήμι έως και εις τὰ ἔσχατα τῆς Ἑλλάδος μέρη, καὶ ἀπὸ τοῦ Βοσ-
 ξᾶ ἕως τῆς στήλας τοῦ Ἡρακλέους, ὅπου ὑπάρχουσιν ὀρθοδοξοὶ ἐκκλη-
 σίαι τῶν ὁμογεῶν, φαίνονται ἢ βιβλία ἢ ἄλλα τῶν ἀδελφῶν Ζωσιμάδων
 ἀρεσιμώματα. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Σχολεῖον τῶν Ἰωαννίνων, τὸ ὅποιον μεγά-
 λην ἀφελίαν ἐπροξήνησε, εἰς τὸ γένος ἡμῶν διὰ τοὺς διδασκάλους καὶ
 ἄλλους πεπαιδευμένους τοὺς ὁποίους ἀνέδειξεν, εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ τὰς
 φροντίδας τῶν Ζωσιμάδων χρεωστέῃ τῇ ὑπαρξίᾳ του. Καθὼς λοιπὸν τῆς
 Μαρίας τὸ ἔργον ἐλαβεν ἐξαιρετὸν βραβεῖον ὑπὸ τοῦ Θεανθρώπου νὰ λαλη-
 θῇ «ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ *Εὐαγγέλιον ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ, εἰς μνημόσυνον*
αὐτῆς, τοιούτοτρόπως καὶ ἡ προσφορὰ τῶν φιλοχρίστων Ζωσιμάδων, ἧτις
 ἐπλήρωσεν εὐωδίας τῆν Ἐκκλησίαν, δὲν ἔμεινεν ἀβράβευτος παρὰ Θεοῦ.
 διότι καὶ αὕτη «*ἐν παντί τότῳ ἐξελέθηθη*» εἰς μνημόσυνον αὐτῶν.

Βαρύτιμον ὑπῆρχε τὸ μῦρον τῆς Μαρίας, ποιότητι καὶ αἱ ἀγαθουργίαι
 τῶν Ζωσιμάδων διὰ τὴν ἐνέχρετον διάθεσιν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν με-
 τριοπροσίτην, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπραττον αὐτάς. Ἄνευ ὑπερηφανεῖας καὶ
 μετὰ ταπεινώσεως προσπίπτοντες εἰς τοὺς πύδας τοῦ καινοῦ τῶν ὄλων
 Δεσπότη, εὐχαρίστον αὐτῶν, διότι ἠξιώθησαν νὰ γίνωσι ταμίαι καὶ δια-
 μοιρασταὶ τῶν οὐρακίων αὐτοῦ δωρεῶν, λέγοντες ἕκαστος ἐξ αὐτῶν «*Τί*
ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἀνταποδώκε μοι;» καὶ, «*Τί*
γὰρ ἔχω, ὃ οὐδὲ ἔλαβον παρὰ Θεοῦ;» Λιπυρὸν καὶ λιτὸν ὑπῆρχε τὸ μύ-
 ρον ἱλαροῦ καὶ φαιδρῶ διμοιραζῶν καὶ οἱ Ζωσιμάδαι τὰς λιπυρὰς αὐτῶν
 χάριτας, μήτε ἐκ λύπης, μήτε ἐξ ἀνάγκης, διὰ τοῦτο ἠγαπῶντο καὶ πα-
 ρὰ τοῦ Κυρίου. «*Ἐλάττω γὰρ δόσιν ἀγαπᾷ ὁ Θεός.*» Ἄδολον καὶ καθα-
 ρὸν, καὶ πάσης ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας ἄμικτοι προσέφεραν τὴν θυσίαν τῶν
 ἀγαθουργιῶν δὲν διέκοπτον τῆς ελλογίας τῶν εὐεργετουμένων οἱ στεναγ-
 μοὶ τῶν ἀδικημένων οὐδὲ ἀντελκλόν τὰ δικαστήρια ἀπὸ τῶν ἰνόματα
 τῶν Ζωσιμάδων, ἀνταποκινόμενοι εἰς τὰς ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς τῆς Ἐκ-
 κλησίας ἀλλ' «*εἰρήμων τὸν Κύριον ἀπὸ δικαίων ποιῶν*» προσέφεροντες ὕ-
 γι τοῦ Κένιν, ἀλλὰ τοῦ Ἄβελ δικοκατώματα εἶν ὅς ἐπέθεε Κῆριος καὶ
 ὡσφράνθη σάρην εὐωδίας.» Καὶ αὐτὴ ἡ ἀπλήτης τῆς ζωῆς των ἐκίνει τὴν
 θανασιάν τοῦ κόσμου. Ἄν εἶχον ἄλλοι τὸν πλοῦτον τῶν Ζωσιμάδων,
 ἐλεῖλον αὐτοὶ πρῶτοι νὰ ἀπολύσωσιν αὐτὸν πρὸς ἰδίαν εὐχαρίστησιν καὶ
 τρυφήν. Ἄλλ' οὗτοι οἱ λοιδοριοὶ δὲν τὴν μετεχειρίζοντο διὰ τὸν ἑαυ-
 τῶν των εὐχὴ μόνον διὰ τὰ ἀπολύτως καθ' ἡμέραν ἀναγκαῖα. Καὶ οὗ-
 τε εἰς γὰρ κοινωσίαν ἤλθον, οὔτε τέκνων γεννήτορες ἐγέναν, διότι νυλ-
 φευθέντες ἐκ σμυρῶν τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν πλησίον ἀγάπη

υιοθέτησαν ὅλους τοὺς ὄρφανούς καὶ πτωχοὺς παῖδας τῶν ὁμογενῶν, καὶ μόνον περὶ τῆς ἀνατροφῆς τούτων ἐφρόντιζον. Διὰ τοῦτο οὐδὲ οἴκους ὑψηλοῦς, οὔτε οἰκιακὴν πολυτέλειαν, οὔτε φαντασίας, οὔτε πλῆθος ἀνδραποδῶν καὶ τετραποδῶν, οὔτε τραπέζας καὶ ἀπολαύσεις εἶχον, «καταλιούτετες ἕρεκεν βρώματος τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ», ἀλλ' ἦν καὶ κατοικοῦντες μεγάλαι πόλεις, οἱ μὲν τὴν Μίσσην, οἱ δὲ τὴν Νίζαν. ἔζων ζωὴν ἀπλοικὴν καὶ μετρίαν καὶ μετὰ τσαούτης οἰκονομίας, ὥστε, ὅστις ἐβίηπε τὰς κατοικίας καὶ τὴν ἄλλην ζωὴν τῆς ὁνομαστῆς τῶν Ζωσιμάδων ἀδελφότητος ἐμελεε νὰ ἀπορῆ, πῶς, «ἐνῶ ἔθαλλε πλέον πάντων τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τῆς γιλαδαῖας,» ἔπειτα ἔζη, ὡς ἡ πτωχὴ ἐκείνη χίρα, ἣτις ἔλαλε λεπτὰ δύο.

Καὶ ἡ μὲν τοῦ Δαζάρου ἀγία ἀδελφὴ προσέφερε τὸ μύρον πρὸς ἀπίδειξιν τῆς πρὸς τὸν Ἰησοῦν εὐγνωμοῦντος διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς· ἡ δὲ τῶν Ζωσιμάδων ἀδελφότης ὑπάρτει τὴν αἰώνιον βουλὴν τοῦ Ὑψίστου πρὸς ἀνάστασιν ἐκ τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος τῶν ὁμογενῶν ἀδελφῶν διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἀγαθοεργίαι τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἦσαν πρὸ πάντων εὐάρεστοι πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις καὶ συνεργάτας ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἄλλους μὲν μεγαλοφυεῖς ἀνδρας καὶ σωφροτάτους, μάλιστα δὲ τοὺς δύο καθ' ἑμᾶς μεγάλους φωστῆρας τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἀειμνήστους διδασκάλους τῆς Ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας καὶ σοφίας, τὸν Εὐγένειον καὶ Θεοτόκον. Τούτων λοιπὸν τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα παλλαπλασιάζουσιν οἱ Ζωσιμάδαι εἰς πολλὰς χιλιάδας διὰ τοῦ τύπου. Εἰς δὲ τὸν πολυμαθέστατον καὶ περιμετῆ φιλόπατρην Κοραῖν παραδίδουσι τὴν ἐκδοσὶν τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης. Καὶ στέλλουσι κατὰ καιροὺς ὅλα τὰ ἐκτυπωθέντα βιβλία, εἰς μυριάδας ὅλων φωτὸς ἐναντίον τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀμαθείας τῶν ὁμογενῶν αὐτῶν. Ἦλθον ἡμέραι πανηγυρῆαι, αἱ ὅσαι συνετάραξαν διόκληρον τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν καὶ ἐθροῦσαν τὴν Εὐρώπην· ἡ καρδία ὅμως τῶν Ζωσιμάδων δὲν ἐκλοίσθη· διότι παρωμοιάζε τὴν ἐπὶ τῆς πέτρας θεμελιωμένῃ οἰκίαν τοῦ Εὐαγγελίου, τὴν ὅποιαν οὔτε ἡ βία τῶν σφοδρῶν καταγίδων, οὔτε ἡ βροχὴ τῆς βαγδαίας βροχῆς δύνανται νὰ κλονίσωσι καὶ παρασύρωσι.

Ἐτελεύτησε δὲ ὁ μὲν Θεοδόσιος τὸ 1793, ὅπότεν καὶ ἤρχισαν τὸ θεάρεστον ἔργον τῆς εὐεργεσίας· ὁ δὲ Ἀναστάσιος τὸ 1805· ὁ Μιχαὴλ τὸ 1809· ὁ Ζώης τὸ 1827 περὶ τὸν Σεπτέμβριον· ὁ δὲ Νικόλαος τέλος τὸ 1842 Φεβρουαρίου 14. Πολλὸ πρὶν ἀρχίσωσι τὰς εὐεργεσίας ἐτελεύτησεν, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, ὁ πρωτότοκος Ἰωάννης περὶ τὸ 1783 εἰς Νίζαν

τῆς Ρωσσίας ἄγαμος καὶ αὐτὸς, συνέμπορος καὶ βιότροπος τῶν ἀδελφῶν, καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ πολὺ τιμώμενος ὑπ' αὐτῶν. Εἶγον δὲ καὶ τρεῖς ἀδελφοὶ εἰς Ἰωαννίνα, ἀπὸ τῆς ὑποίας ἀξιωμακούμεντος εἶαι ἡ Ζωὴ ὀλίγον ζήσασα μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἀφιέρωσε καὶ αὐτὴ μετὰ τῶν ἄλλων δύο τὴν ἐκ τοῦ προτελευταίαντος ἀδελφοῦ Θεοδοσίου παραχωρηθεῖσαν εἰς αὐτὰς κληροδοσίαν εἰς τὸ Σχολεῖον καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς πατρίδος, καὶ διέμενε μέχρι τέλους ἀληθῆς μιμητῆς τῆς χάριτος τοῦ Ἀποστόλου «ἐπακολουθοῦσα εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν» καὶ ἐπιστατοῦσα εἰς τὰ ἐνδύματα τῶν πτωχῶν καὶ τὰς ἄλλας τὰς εἰς τὰς παρθένους διδομένας ἐλεημοσύνας παρὰ τῶν ἀδελφῶν. Καὶ ὅτε ἀκόμη δύο μόνον ἐκ τῶν πέντε ἀδελφῶν ἀπέμειναν, ὁ Ζωὴς εἰς τὴν Μόσχαν καὶ ὁ Νικόλαος εἰς τὴν Νίτζαν, διόλου δὲν ὀλιγόστευσε διὰ τοῦτο ἡ προθυμία καὶ ὁ ἱερός αὐτῶν ζῆλος ἐνήργουν μὲ τὴν αὐτὴν δραστηριότητα καθὼς καὶ οἱ πέντε, προσθέτοντες εἰς τὸν ἰδικὸν τῶν ζῆλον καὶ ἐκείνον τὸν ὅποιον παρὰ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐκλονήθησαν. Καθὼς δὲ ὁ φωστὴρ τῆς ἡμέρας πλησιάζει εἰς τὴν δύσιν ἡσυχῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς, τοιοῦτρόπως καὶ ὁ φωτοφόρος δίσκος τῆς μεγαλοδορίας τῶν Ζωσιμάδων πλήρης εὐεργετικῆς φωτὸς ἔδυσσε μεγαλοπρεπέστατα. (α)

Ἀπῆθε λοιπὸν ἐκ τῆς προσκλήρου ταύτης ζωῆς ἡ τῶν Ζωσιμάδων ἀδελφότης, ἀφ' ἧς ἀφῆκε λαμπρότατον καὶ σπανιώτατον φιλογενεῖας παράδειγμα ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῆς, ἀλλὰ εἰς ἅπαντα τὰ χριστιανικὰ ἔθνη. Ἀπῆλθον, διότι ἐνύσταξαν τέλος καὶ ἐκοιμήθησαν τὸν ἄπικρον τῶν δικαίων. Καὶ αἱ μὲν μακάριαι αὐτῶν ψυχαὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντημα τοῦ Νηπιρίου, ὡς ἄλλαι πέντε φρόνιμοι παρθένοι τῆς παραβολῆς τοῦ Εὐαγγελίου, φέρουσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν φαιδρὰς καὶ ἀνοικίτους μὲ τὸ φῶς τῆς εὐσεβείας καὶ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαθοποιίας. Τὰ δὲ σώματα αὐτῶν «ὡς ὄμιμος αἴτος, ὡς θημιωρία τοῦ ἁλῶντος, ἐσυνάχθησαν εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς, ἣτις εἶνε ἡ μήτηρ ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ «τὰ μὲν σώματα αὐτῶν ἐτάφησαν ἐν εἰρήρῃ, τὸν δὲ ἕκαινον αὐτῶν ἐξαγγέλλει ἡ Ἐκκλησία» καὶ μετ' αὐτῆς πλεῖστα πόλεις ἀντιλαλοῦσιν «ὁ χορὸς τῶν Ζωσιμάδων διήλθεν εὐεργετῶν.»

(Μέντορος Α'. τόμ.)

(α, Ὁ τελευταῖος ἀδελφὸς Νικόλαος ἀποθανὼν ἀφῆκε 1,001,219 γρότνια ρούβλια, ἀφ' ἧς πολλὰς χιλιάδας ἐδαπάνησε πρότερον εἰς ἀγαθοεργίας. Ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν ταύτην προσάωρισε διὰ τῆς διαθήκης του ὑπὲρ τῶν Σχολείων, Νοσοκομείων, Ὀρφανοτροφείων καὶ ἄλλων ἀγαθοεργῶν τῆς πατρίδος καταστημάτων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΒΡΑΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ.

(Συνέχεια ἰδὲ σελ. 21).

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ παραλληλοῦ. Ἡ δὲ ποιητικὴ τῶν Ἑβραίων γλῶσσαι, καίτοι τολμηροτέρη καὶ ἀνθηροτέρη τῆς ποιητικῆς γλῶσσαι τῶν ἄλλων ἀρχαίων ἔθνῶν, ἀλλ' ὅμως οὐχὶ μόνον δὲν ἀντιβαίνει πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ καλοῦ καὶ ὠραίου, ἀλλὰ καὶ περιέχει ὕψος θυμαζόμενον παρὰ πάντων τῶν κριτικῶν. Αἱ εἰκόνες καὶ μεταφοραὶ λαμβάνονται ἐκ τῆς ἑβραϊκῆς ποιήσεως ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας τῆς Παλαιᾶς στίνας καὶ τῶν περιχώρων τῆς ἐκ τοῦ ποταμοῦ βίου, τὸν ὁποῖον ἔχον οἱ Ἰσραηλιταὶ καὶ οἱ προπάτορες αὐτῶν ἐκ τῆς γεωργίας καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἑβραϊκοῦ ἔθνους, ὡς γίνεται φανερὸν ἐκ τῶν ἐξῆς παραδειγμάτων

Τὰ ἀστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ παραθαλάσσιου ἄμμος εἶνε εἰκόνες μεγάλης καὶ ἀπειράριθμου πληθῆος. Χαίμαρροι βίβαναι καὶ ὄρητικοὶ κύματα τῆς θαλάσσης ἠγυῶνται, ἡ νέρη πρόξενα χειρῶνος καὶ καταϊγίδος εἰκονίζουσι μέγαν στρατὸν ποιεῖσιν, οἵτινες κατερημόνουσι καὶ διαφθεύουσι τὸν τύπον. Ἡ εὐδαιμονία εἰκονίζεται ἐγγειρομένη ὡς ἡ ἡὼς καὶ λάμπουσα ὡς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας· ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ κατεργασμένη ὡς ἡ δρύς, ἡ ὡς ὁ ἕστος ὁ ποθητὸς εἰς τοὺς γεωργούς· ἡ ὄρη τῶν Θεῶν ὡς πῦρ κατακαλίσκον καὶ διαρθεῖνοι τὸν ποιητὴν, ἔπω· ἡ φλόξ κατακαλίσκει τὴν τοῦ σίτου καλλήμην. Ἡ δυστυχία παραβάλλεται πρὸς ἡμέρας νερελῶδεις καὶ σκοτεινάς, καὶ αἱ μεγάλα καὶ ἀπροσδόκητοι καταστροφαὶ πρὸς τὸν ἥλιον δύοντα ἐν σπυρεῖ μεσημβρίᾳ, πρὸς τὸν οὐρανὸν κλονούμενον καὶ τινασσομένον, πρὸς τὴν γῆν σειρόμενη καὶ τρέλουσεν, πρὸς τοὺς ἀστέρας σκοπιζομένους καὶ ἐξαρκνηζομένους. Αἱ κίβροι τοῦ λιθίου καὶ αἱ δρύς τῆς Βασάν ἐμφαίνουσι εἰκονικῶς τὸν ἰσχυρὸν ὁ φοινῖξ τὸν μέγαν ὁ κέλαμος τὸν ταπεινὸν καὶ ἀσθενῆ· ἡ βῆτος καὶ ἡ ἄκωνθα τὸν παντῆρ, ὁ δὲ εὐσεβὴς καὶ δίκαιος παραβάλλεται πρὸς ἐλαίαν ἀειθαλῆ ἢ πρὸς δένδρον περυσυμένον πλησίον παραρρέοντων ὕδατων.

Τὸ βασιλεῖον τῶν ζώων παρέχει ὡσάκτως εἰς τὴν ἑβραϊκὴν ποίησιν ἀπειρους εἰκόνες· ὁ λέων, σύμβολον τῆς ἰσχύος, καὶ ἡ ἄρατος καὶ ὁ λύκος καὶ τὰ τοιαῦτα θηρία εἰκονίζουσι τοὺς τυράννους καὶ τοὺς βιαίους καὶ ἄπραγας ἀνθρώπους· τὸ δὲ ἀσθενὲς καὶ ἄκακον πρῶτατον τὸ ἀπαγόμενον εἰς τὴν σφαγὴν εἰκονίζει τοὺς ἑναρέτους καὶ εὐσεβεῖς ἀδικουμένους καὶ ὑπομένοντας. Προσέτι ὁ βουβαλὸς καὶ ἰσχυρὸς παραβάλλεται πρὸς τὸν τράγον ἢ ταῦρον τῆς Βασάν, ὁ δὲ ἀποστάτης τοῦ θεοῦ, θελήματος λαός

πρὸς τὴν δύστροπον καὶ ἀτίθαστον γυναῖκα. Ἡ θεία δίκη βαρύνει ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, ὡς φορητὸς ἕμαξά πληρὴ σταχύων· οἱ νεκροὶ καλύπτονται τὴν γῆν, ὡς ἡ κοπρία ἢ καὶ ὑπτούσα τὴν ἐπιράνειαν τῶν ἀγρῶν ἀσθενῶς σπείρει τὴν ἀμαρτίαν, καὶ θερίζει τὴν δυστυχίαν ἢ σπείρει θάνατον καὶ θερίζει καταιγίδα. Ὅτι λαοὶ οἱ πίπτοντες ὑπὸ τὰ ζῆφν τῶν πολεμίων εἶνε ὡς σῆτος ὁ δερμαμένος ἐπὶ τῆς ἀλωνος. Ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου παρίσταται ὡς ποτῆριον μεθύσκον, τὸ ὅποῦν ἐκκενώνει κατὰ τῶν γινομένων ἀξίων τῇ θείας δίκης· ἡ δὲ φρένη καὶ ἀγωνία καὶ στενοχωρία παραβάλλεται οὐχὶ σπανίως πρὸς τὰς ᾠδῆνας τοῦ τοκετοῦ. Αἱ πόλεις, αἱ κῶμαι καὶ οἱ κήτοιχοι αὐτῶν οἱ διεσθαρμένοι καὶ πονηροὶ εἰκονίζονται ἐν τῇ ἐβραϊκῇ ποιήσει ὡς θυγατέρες ἢ γυναῖκες, αἵτινες διὰ τὴν ἀκολασίαν αὐτῶν γίνονται ἑταῖραι ἢ μοιχαλίδες. Αἱ δὲ ἱστορικαὶ παρομοιώσεις καὶ συγκρίσεις λαμβάνονται συνήθως ἐκ τῆς καταστροφῆς τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων, ἐκ τοῦ θαύματος τῆς ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐξόδου, ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τοιοῦτων. Ἄλλ' ἀρκούσι τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα, ὅπως δεῖξωσι τὸ μέγα καὶ ποικίλον πλῆθος τῶν εἰκόνων καὶ μεταφορῶν, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ ἱεροὶ ποιηταὶ τῶν ἑβραίων.

(Ἐπιτετα συνέχεια.)

ΑΜΙΑΝΤΟΣ.

Ὅσῳς ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι ὄρυκτόν τι νηλιατώδες πρασινώφαιον ἢ καὶ λευκὸν κατὰ τὸ χροῖμα, εὐρισκόμενον εἰς τὴν Κύπρον, Κρήτην καὶ πολλοῦς τόπους τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Τὸ ὄρυκτόν τοῦτο εἶνε μαλακώτατον, μεταξρεϊδὲς, ἐλαφρὸν καὶ εὐκαμπτον, ἂν καὶ σύγκριται ἀπὸ τὰ αὐτὰ στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ ὅπερ καὶ οἱ σκληρότατοι τῶν λίθων. Ἡ εὐκαμψία τοῦ ὄρυκτοῦ τούτου, ἡ νηλιατώδης αὐτοῦ κατασκευὴ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀδιάφθορον αὐτοῦ περικίνησαν τοὺς ἀρχαίους καὶ τὸ μεταχειρισθῶσιν εἰς κατασκευὴν ὑρασμάτων· ὅθεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἔβρεχον αὐτὰ εἰς θερμὸν ὕδωρ ἐπὶ τινα χρόνον, ἔπειτα τὸ ἐκοπάνιζον ὡς τὸ λινάριον, τὸ ἐξαινον, τὸ ἐκλώθον καὶ τέλος τὸ ὑφαινον, ὡς τὰ κοινὰ νήλατα, ἐξ αὐτοῦ δὲ κατασκευάζον τραπέζομαθῆλα, χειρόμακτρα κτλ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὑρασμάτα ταῦτα, ὡς εἶπομεν, ἦσαν ἀκαυστα, βασίεις ἐλερόνοντο, τὰ ἐβρίπτον, εἰς τὸ πῦρ, τὸ ὅπου ἂν ἀραιροῦν ἀπὸ αὐτὰ πάντα βύβον, τὰ ἐκαθάρριζεν ὡς καινουργῆ· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ μεταχειρίζοντο καὶ ὡς σάβανα τῶν

νεκρῶν ὅσα τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἐσυνειθίζον νὰ κείωσι τοὺς νεκροὺς των καὶ ὄχι νὰ τοὺς θάπτωσι· διότι περιτυλισσάμενου τοῦ νεκροῦ εἰς τοιαύτην ὀθόνην καὶ κειομένου, ἡ τέφρα του διὰ τὸ ἄκαυστον τοῦ ὕψουςματος δὲν ἀνεμιγνύετο μετὰ τῆς τέφρας τῆς πυρᾶς.

Τὰ ὕψουςματα ταῦτα περὶντα κατ' ὀλίγον εἰς ἀχρηστίαν, ἐλησημονήθησαν ἐντελῶς προϊόντος τοῦ χρόνου, ὥστε εἰς πολλοὺς τῶν νεωτέρων ἡ τοῦ ὄρυκτοῦ τούτου χρῆσις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐφάνη μυθώδης. Ἐπειδὴ ὁμοίως εὐρέθησαν εἰς ῥωμαϊκοὺς τῆρους πολλὰ σάβανα ἐκ τοιαύτης οὐσίας ἐξυφασμένα, ὄχι μόνον οὐδεμίαν πλέον ἀμφιβολίαν ἔμεινε σήμερον περὶ τῶν παραδόξων τῶν ὄντι ἐκείνων ὕψουςμάτων, ἀλλὰ καὶ ἡ χρῆσις τοῦ ὄρυκτοῦ τούτου ἀνελεύθη ἐπ' ἐπιγῆτων κατασκευάζονται δι' ἐξ αὐτοῦ θρηναλλίδες, δαντέλλαι, χάρτης ἄκαυστος κτλ. Τῷ 1826 μεταχειρίσθησαν τὸ ὄρυκτὸν τοῦτο κατὰ πρῶτον εἰς κατασκευὴν στολῆς τῶν πυροσβεστῶν, καὶ ἐπέτυχον πληρέστατα. Ἐν δὲ τῇ Κορινθῇ ἀνιμγνύοντες αὐτὸ μετ' ἀργίλου κατασκευάζουσι ἄγγελα καὶ δυνατώτερα καὶ μᾶλλον ἀντέχοντα πρὸς τὸ πῦρ.

— — — — —
Η ΕΛΛΗΝΙΣ.
 — — — — —

Ἡ παρτιθεμένη ὥραία εἰκὼν μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν οὐ μακρὰν ἡμῶν εὐδαίμονα καὶ μακαρίαν τῶν πατέρων μας ἐποχὴν, καθ' ἣν ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔζων ἑλληνοπρεπέστερον, διητῶντο ὡς Ἑλληνας καὶ ἐνεδύοντο στολὴν μᾶλλον ἐθνικὴν. Μᾶς ὑπενθυμίζει, λέγομεν, τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην ἐποχὴν, ὅτε ἡ Ἑλληνίς ὡς σύζυγος μὲν καὶ οἰκοδόσποινα ἦτο κατὰ τὸν σοφὸν Σειράχ γυνὴ ἀνδρεία εὐφραίνουσα τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ ἔτη αὐτοῦ πληροῦτα ἐν εἰρήνῃ (Σειρ. κς'). ὡς μήτηρ δὲ ἔδιδε τὸ καλὸν παράδειγμα τῆς φιλεργίας εἰς τὰ τέκνα τῆς, ἀπορεύουσα τὰς ἀσκόπους ἐπισκέψεις καὶ τὰ «τύρτα φέρτα» τῆς ἀγορᾶς καὶ καταγινομένη εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν καὶ εἰς τὴν καλὴν ἀνατροφὴν τῶν φιλτάτων τῆς· οὐτα τέλος ἀλύχνος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίαις ἀγίας» κατὰ τὸν αὐτὸν σοφὸν (αὐτ. κς'). Ὡς θυγάτηρ δὲ ἦτο ἡ Ἑλληνίς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρθένος σι γ η ρ ἄ καὶ οὐχὶ λάλος καὶ φλύαρος, α ἰ σ χ υ ν τ η ρ ἄ καὶ ἀκτινοβολοῦσα ὑπὸ παρθενικῆς αἰδοῦς καὶ σεμνότητος. Τοιαύτη ἦτο ἡ Ἑλληνίς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπὸ τὴν τριπλῆν αὐτῆς σχέτιν συζύγου, μητρὸς καὶ θυγατρὸς.

Η ΕΛΛΗΝΙΣ.

Ὁ δὲ Ἕλληνας ὡς ἀνὴρ μὲν ἦτο πιστὸς εἰς τὴν σύντροπον τῆς νεότητός του, δραστήριος εἰς τὸ ἰδιαιτέρον του ἐπάγγελμα καὶ οἰκονόμος εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας του, τὴν ὁποῖαν ἐθεώρει οὐχὶ ὡς ἀποκλειστικῶς ἀνήκουσαν εἰς αὐτὸν μόνον, ἀλλ' εἰς ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ ἦτο· ὡς πατὴρ δὲ ἦτο ἀληθῶς φιλόστοργος, φερόμενος πρὸς τὰ τέκνα αὐτοῦ οὔτε τυραννικῶς καὶ σκληρῶς, ὡς οἱ χειρότεροι κύριοι πρὸς τοὺς δούλους των, οὔτε πάλιν ἄγαν θωπευτικῶς καὶ συγχωρῶν πάσας αὐτῶν τὰς ἐλλείψεις καὶ παρικτροπίας. Ὡς υἱὸς δὲ ὁ Ἕλληνας τῆς ἐποχῆς τῶν πατέρων μας ἦτο τὸ παράδειγμα τῆς εὐτελείας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοῦ ἄκρου σεβασμοῦ καὶ τῆς τελείας ὑπακοῆς πρὸς τοὺς γονεῖς του, τιμῶν καὶ γηροκομῶν αὐτοὺς μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των.

Τώρα ὅμως δυστυχῶς τὰ πράγματα ὅλως παρήλλαξαν, καὶ ἀντὶ τῶν ἀγνῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῶν πατέρων μας προτιμῶμεν τὰ ξενικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα ὁ ψευδοπολιτισμὸς καὶ ἡ ἐπιπολαιότης εἰσήγαγον πρὸς ἡμῖν· ἀντὶ δὲ τοῦ σεμνοῦ καὶ ἀφελοῦς ἱματισμοῦ τῶν πατέρων μας προτιμῶμεν ἄνδρες καὶ γυναῖκες τὸν ξενόζηλον καὶ βαλαντισθόρον στολισμὸν τοῦ συρμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνεπαισθήτως μᾶς σύρει εἰς τὴν ὕλικὴν καὶ ἠθικὴν καταστροφὴν μας· διότι καθ' ἑκάστην βλέπομεν καὶ ἀκούομεν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συρμοῦ καὶ τῆς πολυτελείας, τὰ ὁποῖα εἶνε κλοπαὶ διαπρακτόμεναι παρὰ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, πλαστογραφίαι, ἀτιμίαι, προδοταί συζυγικῶν καληκόντων, διαζύγια, ἀνομίαι γάμοι κτλ. καὶ τὰ ὁποῖα εἶνε ἱκανὰ νὰ ἐξεγείρῃσι κατὰ τῆς μόδας καὶ πολυτελείας ἀπάτας τὰς Ἑλληνικὰς κοινωνίας, ἂν κατὰ τι σωφρονῶμεν ἔτι καὶ ἂν θέλωμεν νὰ ἀνταχαιτίσωμεν τὸν ἀπειλοῦντα ἡμᾶς ἠθικὸν ἔλεθρον καὶ κοινωνικὴν καταπτώσιν!

Δι' ἐνός καὶ μόνου μέτου δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ καλόν, εἰς τὸ τέλειον· διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς ἐργασίας. "Ὅστις δὲ δὲν θέλει νὰ κοπιᾷ τὴν διὰ τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ, πρέπει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ πᾶσθῃ ἐπιδιώκων αὐτὸ δι' ἄλλων μέτων.

Ταχύτερον ἀπαυδίζομεν ἐκ τῆς ἀργίας, παρὰ ἐκ τῆς ἐργασίας.

Ἡ ΕΝ ΜΥΤΙΔΗΝΗ: ΕΠΙΤΕΤΙΟΣ ΕΟΡΤΗ
 ΤΩΝ
 ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ.

Ἡ τριακοστὴ τοῦ λήξαντος Ἰανουαρίου ὑπῆρξε καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν πόλιν ἡμέρα χαρισίμων καὶ γενικῆς θυμηδίας ἀνάπλευς· διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ ὀρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐσπράττει τὴν μνήμην τῶν τριῶν μεγίστων φωστῆρων τῆς τριτηλίου Θεότητος Βασιλείου τοῦ Πά·υ, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόφρου, συνορατῆς δὲ καὶ σύμπατα ἡ ἐκπαιδευμένη νεότης ἀμφοτέρων τῶν φύλλων μετὰ τῶν Ἐσφύρων τῶν σχολείων, Διευθυντῶν, Καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, θεωροῦσα τοὺς τρεῖς τούτους Ἱεράρχας οὐχὶ μόνον στύλους τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀλλὰ συνάμα κηδεμόνας καὶ προστάτας τῆς κατὰ Χριστὸν ὑγιαίνουσας παιδείας.

Ἐωθεν λοιπὸν ὁ χριστεπώνυμος καὶ εὐθεθῆς λαὸς τῆς Μυτιλήνης συνῆρξεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Θεράποντος, ἔνθα μεγαλοπρεπῆς λειτουργία ἐτελεῖτο, ἱερουργούντος τοῦ Σιδατικωτάτου καὶ μυσσοστρατοῦς ποιμενάρχου τῆς Μυτιλήνης κυρίου Κωνσταντίνου Βαλλιάδου μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς πόλεως, ὕμνοι δὲ λιταὶ καὶ δεήσεις ἀνεπέμποντο πρὸς τὸν Ὑψίστον πρὸς δόξαν μὲν τῶν τριῶν τῆς Ἐκκλησίας Φωστήρων, ὑπὲρ αἰωνίου δὲ μνήμης καὶ ἀνακύστεως τῶν αἰδέσιμων κτιτόρων, ἰδρυτῶν καὶ εὐεργετῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καθιδρυμάτων τῆς πόλεως.

Μετὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὁ καθηγητὴς τῶν ἱερῶν μαθημάτων κ. Χαράλαμπος Χ. Ἰωάννου ἀναβάς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος κατεκλήλησε τὸ πολυπληθές ἀκρατῆριον διὰ λόγου εὐφραδοῦς καὶ καταλληλοτάτου, λαθῶν ὡς θέμα τὸ τοῦ Προρητάνακτος «Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθητε· οἱ φίλοι σου ὁ Θεός, λίαν ἐκχρηταῖώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν» (Ψαλμὸς 138, 17). Ἐπὶ τῆς Δαχτικῆς ταύτης βήτρως ἐρειδόμενος ὁ βήτωρ ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ τρεῖς τὴν σήμερον ὑμνούμενοι μεγάλα διδάσκαλα δικαίως γεραιοῦνται καὶ ἄτμασι καὶ ἐγκωμίαις κατχτέρονται, διότι

διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν δύο τιὰ ἐπαίδωσαν, τὸν φωτισμὸν τοῦ νοῦ διὰ τῶν ζωηρότεων ναμάτων τῆς ἀληθοῦς παιδείας καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν μέρωσιν τῆς καρδίας. Αὗτοι ὑπῆρξαν αἱ δύο ἀρχαί, τὰς ἑποικίας πικρῆ σθένει προσεπάθησαν νὰ κρατικώσωσι διὰ τῆς οὐρανοῦ διδασκαλίας των καὶ νὰ διαδώσωσι διὰ τῶν θεῶν αὐτῶν συγγραμμάτων οἱ τοῖς τοῦ Χριστοῦ Ἱεράρχαι. Λίαν ὁ εὐτόχως παρέβαλεν ὁ ἀφορισμὸν τὸν ἀνθρωπινὸν πρὸς τὴν οὐρανοῦφῃ κλίμακα τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ, ἣτις ἦτο ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῆ, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανὸν (Γενέτ. 28, 12). Οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος διὰ μὲν τοῦ σώματος ἀπταται τῆς γῆς, διὰ δὲ τῆς ψυχῆς καὶ ἀθανάτου ψυχῆς μετακλιθεῖται πρὸς τὸν Οὐρανὸν καὶ καθίσταται συμπολίτης τῶν Ἁγγέλων καὶ τῶν Ἁγίων. Ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω λατῶν ἀρχῶν ἐμφοροῦμενοι οἱ ἐν θνητοῖς ἀθάνατοι ἰδρυταὶ καὶ εὐερέται τῶν τῆς πόλεως ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιθυμοῦντες νὰ μεταδώσωσιν εἰς τὴν ὁμογενῆ νεολαίαν, ἀνέδρυσαν ταῦτα μετὰ ζήλου ἀνωτέρου παντὸς ἐπαύου διὰ καὶ αἰῶνας εὐγνωμοσύνη αὐτοῖς δρεῖλεται.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας ὁ Ἅγιος Μυτιλήνης φέρων ἄπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν καὶ κρατῶν τὸν τίμιον Σταυρὸν μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῶν Ἱεροβαλτοῦν ἀδόντων, ἐξελθὼν τοῦ ναοῦ ἐπερῶθη εἰς τὸ Γυμνάσιον, βιβίζων ἐν τῷ μέσῳ διπλοῦ στίχου μαθητῶν κρατούντων κλάδους μωρεσίνων, καὶ ἀκολούθουτος ἀπέρου λαοῦ. Ἀκριβοτέρην δὲ καθίστα τὴν πανήγυριν πύργην τῶν γραμμάτων καὶ ἡ ὄρα καὶ μετὰ προηγήθειαν πολυήμερον πολυμοβρίαν ἀνέφελος ἀποστράφη. Ἀπάντων δὲ ἀνελθόντων εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ κεκοσμημένην μεγάλην τοῦ Γυμνασίου αἴθυσαν, ὁ Ἀρχιερεὺς κατήρξατο καταναυματικῆς τελετῆς, δεηθεὶς ἐνθέμοις ὑπὲρ τῶν ἰδρυτῶν, ἀφιερωτῶν, κληροδοτῶν καὶ ἐν γένει συνδρομητῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς πόλεως κατακτημάτων, μνημονύσας τὰ ὀνόματα πάντων ζώντων καὶ τιθινῶτων. Ἀκολούθως χορὴ μαθητῶν καλλιφῶνων ἐναρμονίως ἐμείψαν ὕμνον πρὸς τὸν Θεὸν μετ' ὁ παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ τῶν Μυστῶν ἀρχιερέτης καὶ γενάρχης Γυμνασίου κύριος Χ. Λαίλιος, ἐν μέσῳ ἐκλεκτοῦ καὶ ἀπλέτου ἀκρατηρίου ἐξεφώνησεν οὐχὶ πανηγυρικόν, ἀλλὰ

λόγον σπουδαιότατον, ὁμιλήσας περὶ τῆς φιλολογίας ὡς ἐπιστήμης καὶ περὶ τῶν διαφόρων μερῶν αὐτῆς, καὶ καταδείξας τὴν χρησιμότητα αὐτῆς εἰς τὰς λοιπὰς ἐπιστήμας κατὰ τὴν ἐμόφωτον μαρτυρίαν τῶν σωφωτέρων ἀνδρῶν τῆς Γερμανίας. Προέτρεψε λοιπὸν θερμῶς τὴν ὁμογενῆ νεολαίαν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συγγραμμάτων τῶν δύο κλασικῶν ἐθνῶν τῆς ἀρχαιότητος, δηλ. Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, ὡς τὸ μόνον ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς ἡμιμαθείας καὶ ἐπιπολαιότητος. Ὡς κατακλειδα δὲ τοῦ λόγου προσέθηκεν, ὅτι τὴν μελέτην τῶν ἐνδόξων ποιητῶν καὶ συγγραφέων συνιστᾷσιν εἰς τοὺς χριστιανούς ἑλληνοπαῖδας καὶ οἱ τὴν σήμερον ἐσραταζόμενοι μεγάλοι διδάσκαλοι Βασίλειος καὶ Γρηγόριος, θεωροῦντες τὴν θύραθεν σοφίαν ὡς προκλείουσαν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἱερᾶς σοφίας.

Τὸν ἐμβριθῆ λόγον τοῦ σοφοῦ ρήτορος καταγωγῶς χειροκροτηθέντα διεδέχθη ἕτερον ἄσμα ὑπὸ τοῦ χερσὶ τῶν μαθητῶν ψαλὸν πρὸς τιμὴν τῶν τριῶν ἐσραταζομένων κηρίκων τῆς ἀληθείας, μετ' ὧν ἔβληξεν ἡ λαμπρὰ αὐτῆ πανήγυρις, ἐκάστου τῶν παρευρεθέντων ἐλευθερίως συνεισε, νεγκόντας εἰς τὸν δίσκον τὸν ὑπὲρ τῶν σχολείων ὑπὸ τῆς Ἐφορίας παρατεθέντα.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ

II

Η ΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΟΙΝΗ.

Αἱ πρῶται ἀκτίες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἐχρῶσαν μάλιστα τοὺς σταυροὺς τοὺς στέφανος· τὰ κωδωνοστάσια τῶν Παρισίων, ὅταν ἡ γνωστὴ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πρωτευούσης ταύτης φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἀνῆγγεν εἰς ἓν τῶν προαστείων αὐτῆς τὴν ἀκρίν τῆς ταχυδρομικῆς ἀμύξης. Ἡ κλειωτὴς αὕτη, ἡ πολλὰκις κατὰ μέλησιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ προπύργου μας Νῶε, ἐζῶα μισρὰ μετὰ μεγάλων περιέχουσα, ἐστάθη εἰς τὸ σύνθετον ταχυδρομικὸν κατάστημα, καὶ ἀπὸ τῶν σπλάγγων αὐ-

τῆς ἐπιδήσει τελευταίος πάντων ἀνῆ; λευκώθει μὲν, ἀλλὰ φαινόμενος ὡς παρακινῶσας παρ' ὤραν. Τὸ ἐνδύμα του ἦτο σεμιόν, ἡ ὄψις του ὠχρά, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξέφραζον λύπην ἴσως ἢ σκέψιν. Καταβάς δ' εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς οὐδὲν μέρους ἐστρεψε τὰ βήματά του, ἀλλ' ἰστίμενος ἐβίβησε θλίμενκτα ἀμυβίθωλα πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς ἐκάστην τῶν πολυωρόφων οἰκιῶν καὶ τὰς τεθλασμένας στέγας των, καὶ ἐφαίνετο ἢ μὴ ἔχων σταθερὰν ἀπόφασιν, πρὸς ποῦ μέλλει νὰ βαδίσῃ, ἢ ζητῶν νὰ εἴρῃ εἰς ἀκαμνέσεις παλαιὰς τὸν μίτον, ὅστις ἐμελλε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς μεγαλοπόλεως. Τέλος ἔλαθε μίαν διεύθυνσιν, εἰς ἑκάστον βῆμα διακόπιων τὸν δρόμον του, θεωρῶν ἕκαστον ἀντικείμενον, ἐξετάζων ἐκάστην ἐπιγραφὴν ἐργαστηρίου, καὶ φαινόμενος, ὅτι ἀρέσκειται, ὅτι κινεῖται ὑπὸ αἰσθήματος ἀγαλλιάσεως εἰς πᾶν τι νέον παρουσιαζόμενον εἰς τὴν ὄψιν του, καὶ εἰς τὰ μέλλον ἀδιόφορα αὐτά, ὅποια ἡ θύρα τῆς οἰκίας, ὁ παλαιὸς ἐξώστης, ἡ χυρσὴ ἐπιγραφὴ τοῦ κροσσολεῖου, τὸ ἐσκεινόμενον ἐργαστήριον τοῦ παλαιοπώλου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διέτρεξε διαφόρους ὁδοὺς, φερόμενος ὡς ἢ διεύθυνσίς των τὸν ἔφερε, καὶ ὁμοιάζων ὡς ἂν εἶχε ἀσποδὸν πρῶτιστον τῆς ἀφίξεώς του τὴν ἄσκοπον ταύτην πλάνησιν εἰς τὸ ἀπέραντον πλέγμα τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων. Φθὰς δὲ εἰς τὸ πέριμα μιᾶς βύβασε τὰ ἔμματα πρὸς τὴν ὀδηγὸν, καὶ ἀνέγνω ἐπλατεῖα τῆς Γρένης, (τὸ σύνθηρος θεῖκτρον τῆς ἐκτελέσεως τῶν κεραλικῶν ποιῶν). Ἡ ὄψις του αἰφνιδίως παρήλλαξε, κρύβιος τρίμος ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ μέλη του, καὶ καλυφθεὶς τοῖς ὀφθαλμοῖς διὰ τοῦ πλατέος μανδύου του, ὠπισθοδρόμισε ἀκουσίως ἐν βῆμα. Ἄλλ' ὁ χαρακτὴρ του δὲ ἐφαίνετο νὰ μεταίχε παιδαριώδους φόβου, ὅθεν καὶ συνελθὼν προύχώρησεν εἰς τὰ πρόσω. Πλὴν μόλις παρήλλαξε τὴν γωνίαν, καὶ ἐπὶ ὅλης τῆς λεωφόρου τῆς πρωτευούσης εἶχεν ἰδεῖ διὰ τὸ πᾶρων τοῦ κροσσῶ κενὰς, καὶ τῶν οἰκιῶν ἐκ παράθυρα σχεδὸν πνυταχοῦ κεκλεισμένα, διότι εἰς τὰς μεγαλοπόλεις ἐξημερίνει μόλις παρὶ τὰς ἐνέαι, ὅπως ἀντίθετον θέαμα παρῆστη ἐδῶ εἰς τὴν ὄψιν του. Ἡ πλατεῖα ἐβριθε πλήθους. Τὴν μεγίστην τῆς ἐκτασιν ἐκάλυπτον οἱ συρρέοντες, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἐφαίνοντο μακρόθεν ὡς μαύρη θάλασσα κυματοῦσα. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν εἰς αὐτὴν συνηθεισμένων μυριᾶδων, πολλαὶ ἄλλαι χιλιᾶδες κεφαλῶν, τῶν πλείστων γυναικείων κομφῶς κεκοσμημένων, ἐποικίλλον τὰ περιστοιχοῦντα τὴν πλατεῖαν παράθυρα τῶν διαφόρων ὁροφῶν, καὶ ἐφαίνοντο εἰς τὰς ἀκτῖνας τῆς αὐγῆς ὡς ποικίλως χρωματιζόμενοι καταβρόχκται, εἰσερόντες εἰς τὸν κάτωθεν αὐτῶν κλυδωνιζόμενον μέγαν ὠκεανόν.

Ἔ νεκρὸς μὲς, διότι τοιοῦτον τὸ ἦθος καὶ οἱ τρόποι του τὸν ἐδείκνυον,

ζητήσας ματαίως νὰ διασχίσῃ τὸν περικυλισμένον αὐτὸν ζωιτανὸν ὄγκον ἐσάρθη κατὰ μέρος· καὶ ἐστάθη ἐπεριυδόμενος εἰς ἐξοχὴν τινα τοῦ πλησίον τοίχου, προθέλων κἀλλίστη τὴν σκηνήν, ἣς ἐμελεε νὰ γίνῃ ἀκούσιος μάρτυς. Καὶ ἂν δὲν ἐτεκμαίρετο αὐτὴν ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν σφῆρουσάντων θεατῶν· καὶ μάλιστα τῶν ἐκ τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ ἂν δὲν ἐγνώριζε τὸν προσωρινὸν τῆς αἵματηρᾶς πλατείαις ἐν ᾗ εὐρίσκετο, ἀλλὰ δὲν ἔδύνατο νὰ τῷ μείνῃ ἔχνος ἀμφιβολίας, ὅτι προητοίμαζεν ἢ κοινωνία σεσηπῆτος μέλους τὴν ἀποκοπήν, ὑπῆταν ἀναδέψαις εἶδε βήματα μόνον τινὰ ἐμπρὶς του ἰστάμενον τὸ φροδερὸν τοῦ Γιλωτίνου ἐφεύρημα, τὴν αἵματηρὴν λαίμητόμον. Ἄλλ' ἂν ἡ περὶ τούτου ἰδέα του εἶχεν ἀνάγκη καὶ ἐπικυρώσεως, αἱ ἄνω τῆς κεφαλῆς του εἰς ἓν τῶν παραθύρων γινόμεναι συνδιαλέξεις μεταξὺ τῶν περιγενομένων κυριῶν τῷ ἔχοντι γίνον καὶ αὐτὴν ἐντελῶς.

— Ἡξέυρατε, εἶπε μίαν τῶν κοιψωτέρων τούτων, ὅτι δὲν ἦτο εὐγενὲς νὰ μᾶς προσκαλέσων διὰ τὴν ἕκταν ὄραν, καὶ νὰ περιεμένωμεν ἦδη ὑπερὶ τοῦ ἓν τέταρτον!

— Νὰ χειροκροτήσωμεν, ἀπεκρίθη εἰς τῶν περισταμένων, οὐλοῦν εἰς καὶ διαπροφῶρος νεανίας· ἴσως ἀνοξὴ τὸ παραπέτασμα.

— Ἀλλὰ, ἠρώτησεν ἄλλη κυρία, μήπως ἐκάμαμεν τὸν κόπον ματαίως; Ἡξέυρατε ὅτι παρητήθη ὁ γέρον δῆμιος, καὶ λαμβάνει ἀπομαχικὸν μισθόν. Αἱ κεραλικαὶ ποιμαὶ ἀνευχάλλοντο μέχρι τῆς σήμερον δι' ἐλπίσιν διαδόχου του. Εἶσθε βέβαιαι; εὐρέθη νέος δῆμιος;

— Ὡ! περὶ τούτου σὺ; ἐγγυῶμαι, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας. Τὸν εἶδα διδόντα εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τὸν ὄρκον ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ὅτι θέλει ἐκτελεσεῖ πιστῶς καὶ εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά του.

— Ἰερὸς ὄρκος, ὑπέλαθεν εἰς τῶν τῆς συνιδείας.

— Ὁ δῆμιος, οὗτος, ἐξηκολούθησεν ὁ πρῶτος διαλεγόμενος, δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθων δημίων· οὔτε τὸ ἔνδυμα οὔτε οἱ τρόποι δεικνύουσιν ἀνθρώπων τραχέα καὶ γυμνασθέντα διὰ τοιούτων ἐπ' ἀγγελημα. Λέγεται μάλιστα ὅτι ἰδιαιτέροι τινες λόγοι τὸν προεκίνησαν νὰ προσφέρῃ τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὴν περίστασιν ταύτην. Λυποῦμαι ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ· εἶναι ἀρέατος περιέρχων. Ἴσως μ' ἔδιδον ὅτιν μελοδράματος διὰ τὴν πόλιν τοῦ Σαινμαρτίου.

— Ἀλλὰ πῶς; εἶπε ὁ κατῳκός· καὶ τί ἐπράξαν; ἐπίσθυσεν ἡ κυρία, ἥτις πρώτη εἶχεν ἐκρᾶσαι τὴν ἀνυπομονήσιν της.

Μ' ὅσον ἴσως φρίκη καὶ ἂν ἤκουσεν ὁ ξένος· μαρ ἀνθρώπου κοινοῦ, ἀξιογλαυμένης καὶ τάξεως ἀνωτέρας τοῦ κοινοῦ ὄγκου, συνδιαλεγο-

μένους τσοῦτον ἐλαφρῶς καὶ ἀδιαφόρως περὶ συμβάντος τοσοῦτον λυπρῶς σπουδαίου, ὅποιον ὁ ἀποκεφαλισμὸς ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ περιέργειά του εἶχε κινήθῃ εἰς τρόπον, ὥστε ἐπεθύμει ν' ἀκούσῃ τὴν ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης ἐρωτήσεως προκληθεῖσαν ἀπάντησιν. Μελαχρυσμένος ὡς κρῖτος τυμπάνων καὶ τοῦ πλήθους αἱ θορυβώδεις φωναὶ ἐρχεται, ἰδοὺ ἐρχεται τὸν ἐμπόδισαν νὰ νοήσῃ ἄλλας πλὴν τῶν λέξεων τούτων. . .

—Νομίζω ὅτι δὲν εἶνε ὀλίγον ἔνοχος, ὅταν ἀφ' οὗ ἐφαρμάκυσαν, ἐπιπυξεν, ἐφρόνευσεν, ἐσχάτως ἀκόμη. . .

Ἄλλην λέξιν δὲν ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ, διότι τὰ τύμπανα ἐπλησίασαν, καὶ ὅλοι σιωπῶντες ἐρέμπον βλέμματα ἀνυπόμονα πρὸς τοὺς ἐρχομένους.

Ἄν δὲ καὶ αἱ δύο σειραὶ τῶν στρατιωτῶν διέβησαν ἐμπρὶς τοὺς σχεδόν, ἀλλ' ὁ ὕψος, ὃν ἡ περιέργεια εἶχε πυκνώσει περὶ αὐτὸν, τὸν ἐμπόδισε νὰ ἰδῇ τὸν κατάδικον, καὶ μόνον ἀφ' οὗ ἡ συνοδία ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν τῆς μέχρι τῆς λαμπτήρου, εἶδεν ἐκ τοῦ ὕψους ὄχι ἀνδρα, ἀλλὰ γυναῖκα ἀναβαίνουσαν ἀπὸ τῆς ἀμάξης εἰς τὸ ἀπατρόπκιον βῆμα. Τὰ ἐνδύματά της ἦσαν ἐσχισμένα καὶ φραγὰ· αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς της λυταὶ, ἀπεριποίηται, ἀκάθαρτοι, ἡ συμπεριφορὰ της αὐθάδης καὶ ὕβριστικῆς.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Ποῖον εἶνε τὸ μυστικόν σας, αἰεὶ καταβροῦτε ἐκ ἀπομιμηθευ τοσοῦτον τὴν φύσιν; ἰσχυρὰ εὐγενῆς τις κυρία ἔξαρχον ζωγράφου. — Δὲν ἔχω κανὲν μυστικόν, ἀπεκρίθη αὐτός, καὶ οὐδὲν δύναμαι νὰ κάμω ἀνεὺ πολλῆς ἐργασίας καὶ ὑπομονῆς. Βεβαίως ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀποκτῶ περισσότερην ἐπιτηδεύτητά, ἀλλ' ἀνεὺ κόπου οὐδέποτε ἐκτελῶ τι.

Λύσις τοῦ Α'. αἰνίγματος Μέλισσα.

ΑΙΝΙΓΜΑ Β'.

Πέντε συνῆλθον ἀδελφοὶ καὶ μ' ἔπλασαν τροφὴν σου,
 Ὁδὸν ἄβυσσον ὕμιν κεν κατ' ὄλην τὴν ζωὴν σου.
 Ἄ νίσως δὲ ἀνεὺ φειδέως τὴν κεφαλὴν μου τμήσεις,
 Πρὸς τοῦτους καὶ τὸν πόδα μου θελήσεις ν' ἀποσβύσεις,
 Ὅτι τότε γνώριζε καλῶς, πᾶς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου
 Τὸ δρόπανον τὸ κοπιερόν φοβεῖται τοῦ ἀνδρός μου.
 Ἄν δὲ μὲ δεξιότητι μὲ ἀναγραμματίσεις,
 Διὰ τοιοῦτον κόσμημα δὲν σ' ἔπλασεν ἡ φύσις.

60
44
210
210
2640

115''
30
145
260
409

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ὅσοι τῶν ἀναγνωστῶν καὶ ἀναγνωστριάων τῆς ΣΑΠΦΟΥΣ εὐχερῆσθη-
θῶσι νὰ κρατήσωσι τὸ Α'. τοῦτο ταῦχος, θέλουσι θεωρεῖσθαι τακτικοὶ αὐτῆς
Συνδρομηταί.

Οἱ προμηθεύοντες εἰς τὴν ΣΑΠΦΩ δέκα συνδρομητὰς λαμβάνουσι ἀντὶ
ἐν ἀντίτυπον δωρεάν.

Τιμὴ ἑπταετίας συνδρομῆς εἶνε ἐν ἀργυροῦν εἰκοσάριον, προπληρωτέον καθ'
ἐξαμηνίαν. Διὰ δὲ τοὺς εἰς τὸ ἔμπροσθεν συνδρομητὰς προστίθεται καὶ ἐν
ἀργυροῦν πεντάριον διὰ τὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

Ἡ ΣΑΠΦΩ ἀνταλλάσσεται πρὸς πᾶν περιοδικὸν ἢ καὶ ἡμερησίαν ἐκδιδόμε-
να ἐν Τουρκίᾳ ἢ ἐν Ἑλλάδι.

Οἱ πληρώνοντες τὴν συνδρομὴν εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἐπιστάτας θὰ λαμβάνουσι
ἐντυπον διπλότυπον ἀπόδειξιν, πάρουσαν τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν
τοῦ διευθυντοῦ Γ. Ἀργυροποστόλου.

Ἡ Διεύθυνσις τῆς ΣΑΠΦΟΥΣ δέχεται εἰδοποιήσεις καὶ ἀγγελίας συγ-
τάμους, εἴτινες καταχωρίζονται ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ.

Ἡ συνδρομὴ ἀρχεταὶ τὴν 1 Ἰανουαρίου καὶ λήγει τὴν 31 Δεκεμβρίου,
εἶνε ἢ ὑπογρεωτικὴ δι' ἐν ἔτος.

Ἡ ΣΑΠΦΩ ἀναγγέλλει πᾶν βιβλίον, τοῦ ὁποῖου ἀντίτυπον ἤθελε τῆ
σταλῆ.

Διὰ πρὸς αὐτὴν ἐπιστολαί, ἀπὸλλαμέναι ταχυδρομικῶν τελῶν, ἐπιγράφονται
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Συγγράμματος Ἡ ΣΑΠΦΩ.

Η ΤΟΙ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΟΙΚΙΛΗΣ, ΤΕΡΠΙΝΗΣ
ΚΑΙ
ΩΦΕΛΙΜΟΥ ΥΛΗΣ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ
ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΤΕΥΧΗ.
ΤΕΥΧΟΣ ΣΤ'.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΝ ΔΩΔΕΚΑ ΤΕΥΧΗ

ΤΕΥΧΟΣ 21*

ΕΤΟΣ Α'. ΤΕΥΧ. ΣΤ'.

Σ Α Π Φ Ω

ΙΟΥΝΙΟΣ 1881

Καθ' ἡμέραν δὲ κείσται, οὐδέ ποτε μνησθῆναι σέθεν
ἔσσει· οὐτε γὰρ οὐδ' ἑστέρην' σὲ γὰρ πιδέχεται βράδιον
τῶν ἐκ Πιερίας. . . (Σαπφ. ἀποστ. 68)

ΠΙΤΤΑΚΟΣ.

Σύμματα ἢ ἀρχαίως ἐμορφώνως παραδέχεται τὸν Πιττακὸν ὡς
ἓνα τῶν διασημοτέρων ἀνδρῶν τῆς Λέσβου καὶ γάσσει αὐτὸν με-
ταξὺ τῶν πρώτων τῆς σοφῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιταυρίας. Ὁ Ἡρό-
δοτος, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης καὶ πλείστοι ἄλλοι μετὰ σεβασ-
μοῦ ἀναφέρουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἄλλοι μὲν θαυμάζοντες τὴν προ-

λιτικὴν αὐτοῦ σύνεσιν, ἄλλοι δὲ τὴν στρατηγικὴν ἐμπειρίαν, πάντες δὲ τὴν σοφίαν του.

Μετὰ πολλῆς πιθανότητος δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ὁ Πιττακός, υἱὸς τοῦ Καΐκου ἢ Ὑρβάδιου τοῦ Θρακῆς, ἐγεννήθη ἐν Μυτιλήνῃ περὶ τὴν 34 Ὀλυμπιάδα (ἤτοι περὶ τὸ 649 Π. Χ.), ὅτι ἤκμασε περὶ τὴν 42 καὶ ἀπέθανε περὶ τὴν 52 Ὀλ., ζήσας ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον (1). Καὶ ὅποια μὲν ὑπῆρξαν τὰ κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν τοῦ ἀνδρός, οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μνημονεύει· συμπερινομένῳ μὲν, ὅτι ἐξ εὐπατριῶν καταγόμενος ἀνετράφη καὶ ἐξεπαιδεύθη ἀξίως τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ. Διότι ἀνευ ἀνατροπῆς ἐλευθέρως καὶ παιδείας ὕγιους εἶνε ἀδύνατον ν' ἀναπτυχθῶσιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ αἱ μεγάλαι ἐκεῖναι ἀρεταὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, διὰ τῶν ὁποίων καὶ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος του ὀλόκληρον ὠφελεῖ καὶ δοξάζει. Ἐρηθὸς γενόμενος ὁ Πιττακὸς πολλάκις ἐπολέμησεν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος, λαβὼν μέρος εἰς τὰς συχνὰς ἐκείνας μάχας, τὰς ὁποίας ἡ Μυτιλήνη αὐξήθειτα εἰς δύναιμι ὑπὲρ πάσης τὰς Ἀιολικὰς πόλεις, ἠνγκάζετο νὰ κάμνη διὰ νὰ κατέχη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς τὰς ἐν τῇ περὶκαυμένη ἡπείρῳ ἀπικριτέϊτας ἢ κυριουτέϊτας ὑπ' αὐτῆ, πόλεις.

Οὕτω λοιπὸν λαβὼν ὁ Πιττακὸς μέρος τῶν στρατιωτικῶν πραγμάτων ἐξελέχθη στρατηγὸς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, ὅτε περὶ τὴν 43 Ὀλυμπ. ἐξεβράχη ὁ περὶ Σιγείου θεινὸς καὶ μακροχρόνιος πόλεμος μετὰ τῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων. Ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ, καθὼς εἰπομεν ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἀλκαίου (2), κατ' ἀρχὰς ἐθιάμεινεν ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς Φρόνων, ἀνὴρ βωμαλέος καὶ ὑψηλὸς τὸ ἀνάρτημα, πρὸς δὲ καὶ Ὀλυμπιονίκης. Ὁθὲν καὶ πεποιθὼς εἰς τὴν ἀθλητικὴν αὐτοῦ δύναιμι καὶ ἱκανότητα προσέτεινε τὴν διὰ μονομαχίας λύσιν τῆς διαφοράς. Τὴν πρόκλησιν τὰ τὴν ἀτμένως δεχθεὶς ὁ Πιττακὸς ἐπαρτυριάθη ὁ ἴδιος ἐνώπιον τοῦ

(1) Διογένης Λαερτίου βίος Πιττ. κεφ. ς'. — (2) Σαπφῶς Τεῦχος Β'. σελὶς 26 καὶ 28.

φεβεροῦ ἀντιπάλου καὶ διὰ στρατηγήματτος εὐφρευτάτου κατέβαλεν αὐτὸν διότι ἀντὶ παντός ὄπλου κρύβας ὑπὸ τὴν ἀπίδα δίκτυον, μετὰ τοσαύτης ἐπιτηδεϊότητος ἐπληρίατε τὸν ἐχθρὸν, ὥστε ἐξαίφνης καὶ ἀπροσδοκῆτως περιέβαλεν αὐτὸν ὡς ἰχθὺν εἰς τὸ δίκτυον καὶ ἀκολούθως τὸν ἐφόρευσε. Τὸ ἀνδραγάθημα ὅμως τοῦτο τοῦ Πιττακοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἔβαλε πέρας εἰς τὸν μακρὸν τοῦτον πόλεμον, διότι μετ' ὀλίγον προσεκληθῆ ὁ τῆς Κορίνθου τύραννος Περίανδρος διατηρῆς τῶν διαμαχαμένων, ἔστις καὶ ἐπεδύκατε τὸ χωρίον τοῖς Ἀθηναίοις. Ἐν τούτοις ὅμως οἱ Μυτιληναῖοι ἠρμώμενοι ἐκ τοῦ Ἀχιλλεῖου, διήρπαζον τὴν χώραν τοῦ Σιγείου, ἀνήκουσαν ἤδη εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Τὸν Πιττακὸν ἐπιστρέψαντα ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν οἱ Μυτιληναῖοι ὑπεδέχθησαν ἐν Θριάμβῳ καὶ μεγάλως ἐτίμησαν. Ἡ μεγίστη ὅμως τῶν τιμῶν ἀπεδόθη εἰς αὐτὸν, ὅτε ἡ πατρίς, κατατρωχαιμένη ὑπὸ στάσεων καὶ ἐσωτερικῶν ταραχῶν (1), τὸν Πιττακὸν μόνον ἔκριεν ἱκανὸν νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἐκ τῶν δεινῶν τούτων, καὶ περιέβαλεν αὐτὸν διὰ τῆς ἀνωτάτης ἐξουσίας, ἣτις εἰς τὴν διάλεκτον τῶν Αἰολέων ἐκαλεῖτο Δῖσυμνητεία, δηλ. ἀρχὴ νέμουτα ἐκάστω τὰ αἴσιμα, ἧτοι τὰ δίκαια καὶ προσήκοντα. Ἐν ταυύτῃ λοιπὸν καταστάσει ὄντων τῶν πραγμάτων, ὁ Πιττακὸς ποιούμενος χρῆσιν τῆς δικτατορίας, διὰ τῆς ὁποίας περιέβαλεν αὐτὸν ἡ πατρίς, καταρλόνει νὰ καταβάλλῃ τὴν πολυκέφαλον ὑδρὰν τῆς τυραννίας, νὰ φυγαδέυσῃ τοὺς ταραχοποιούς, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐημερίαν τῶν πολιτῶν καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν εὐνομίαν καὶ εὐταξίαν εἰς τὴν πόλιν. Ἴνα δὲ μὴ ἐπανέλθῃ ἐμοῖα τις πραγμάτων κατάστασις εἰς τὸ μέλλον, ἐνεργάζεν ἀπάσας τὰς ὁδοὺς τῆς ἀδικίας διὰ νόμων γραπτῶν σωφιστικῶν καὶ αὐστηρῶν. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν λίαν περίεργμος εἶνε ὁ κατὰ τῶν μυθούτων νόμος, ἐπιβάλλων διπλασίαν ποινὴν εἰς τὸν ἀμαρτάνοντα, ἂν πράξῃ τὸ ἀμάρτημα ὧν ἐν καταστάσει μέθης (2). Διότι, ὡς φαίνεται, ὁ οἶνος τῆς νήστου, ὧν ἄφρο-

(1) Περὶ τῆς αἰτίας τῶν στάσεων ἴδε Σαπρωῦς Τεύχ. Β' σελ. 26 — (2) Ἀριστοτ. Ἠθ. Νικομ. Γ'. 7

νος καὶ ἄριστος, ἐγένετο αἰτία πολλῶν ἐγκαλημάτων· διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ τούτου νόμου ἠθέλητε νὰ καταπολεμήσῃ αὐτὴν τὴν βίαν τῶν κακῶν.

Ἄρῳ δὲ ἐπὶ δέκα ἢ δωδέκα ἔτη ἐδιοίκητε τὴν Μυτιλήνην δι' ἀπελύτου μὲν μοναρχίας, ἀλλὰ καὶ ἄκρας δικαιοσύνης, κατέθετε τὴν ἀρχὴν εἰς χεῖρας τῆς πατρίδος, εἰπὼν τὸ πολυθρήλλητον ἐκεῖνο ῥητὸν «γαλεπὸν ἐθύλον ἐμμεναι» ὁγλ. δύσκολον πρῶτα εἶνε τὸ νὰ διακένῃ τις ἀγαθὸς. Ἐπίζητε δὲ ὁ Πιπτακὸς μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς αἰσωμνηταίας θεληματικῆν παραίτησίν του δέκα ὅλα ἔτη ἐπικαλλόμενος μακρῶς ἐπὶ τῇ εὐνομίᾳ τῆς πατρίδος, ἣτις τιμῶσα τὸν μέγαν αὐτῆς πολίτην ἐδωρήσατο αὐτῷ γυλιάδας πλῆθρον γῆς κυρπορόρου· ἀλλ' οὗτος, καλῶς λέγει ὁ Πλούταρχος (1), τὴν ἀφιέρουσιν εἰς τοὺς θεοὺς κρατήτας πρὸς ἰδίαν χρῆσιν τὸτον μόνον μέρος, ὅσον τῶρον βίβλην ὑπ' αὐτοῦ διέλαβε, ὁγλ. ἑκατὸν πλῆθρον (= 3000 μέτρα.)

Ὁ Πιπτακὸς, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ὄχι μόνον κατὰ τὴν σοφίαν ὑπῆρξε θαυμαστὸς, ἀλλὰ καὶ πολίτης ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὅπως ἕτερον δὲν ἐγέννηται ἢ Λίττος· διότι καὶ νομοθέτης ἀγαθὸς ἐχορημάτιτε καὶ πρὸς τοὺς πολίτας κοινωφιλὴς καὶ φιλόανθρωπος, καὶ τὴν πατρίδα του ἀπήλλαξε τριῶν μεγίστων κακῶν, τυραννίδος, στάσεως καὶ πολέμου. Καὶ ἀλλαγῶς ὁ ἴδιος λέγει ὅτι ὁ Πιπτακὸς ὑπῆρξε κατὰ πάντα ἀνὴρ τέλειος βιολογομένουως, διότι κατὰ μὲν τὴν νομοθεσίαν ἐκρίνετο πολιτικὸς καὶ φρόνιμος, κατὰ δὲ τὴν πίστιν δίκαιος, κατὰ δὲ τὴν ἐν ὅποις ὑπεροχὴν ἀνδρείος, κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ κέρδος μεγάλουβυχίαν ἀφιλάργυρος (2). Ἐτερον παράδειγμα ἀφιλοκερδείας τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός εἶνε τὸ ἐξῆς· Κροῖτος ὁ βυτιλεὺς τῆς Λυδίας προτεκλέτε περ' ἐκυσῶ τὸν Πιπτακόν. Οὗτος ἦλθε τῷ ὄντι εἰς Σάρδεϊς, ὁ δὲ Κροῖτος ἐπιλοσιμήθη νὰ τῷ προσφέρῃ πολλὰ χρήματα, τὰ ὅποια ὁ Πιπτακὸς δὲν ἐδέχθη εἰπὼν, ὅτι κέκτηται διπλάσια τῶν ὅτων εἶχεν

(1) Πλούτ. περὶ κακοθείας Ἡροδότου § 15 — (2) Διοδ. Σικελ. Σύλλογ. τὸμ.

ἀνάγκην κληρονομίᾳς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀποκινῶτα ἄτεκνον.

Ἐκ τῶν προσφιλεστάτων γυμνασίων τοῦ Πιττακοῦ ἦτο τὸ νὰ ἀλήθῃ στρέφων ὁ ἴδιος τὴν μύλην (χειρόμυλον). Ἐκ τούτου δ' ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τὸ ὀνομαζόμενον ἐπιμύλιον ἄσμα· « Ἄλει, μύλα, ἄλει· καὶ γὰρ Πιττακὸς ἀλεῖ μεγάλης Μυτιλήνας βραχιλεῶν » (Πλουτάρχου Συμπ. ἐπτὰ Σοφῶν § 14)· δηλ. ἄλεθε, μύλε μ', ἄλεθε καὶ ὁ Πιττακὸς ἀλεῖται, νήσου μεγάλης βραχιλεῶς, πρώτος τῆς Μυτιλήνης. Ἐπικριτεὶ δὲ τοῦτο ὁ σοφὸς ἄρχων τῆς Μυτιλήνης καὶ διὰ σωματικὴν γύμνασιν, καὶ διὰ νὰ διδάξῃ ἔτιωσ τὸς συμπολίτας του, ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀνωτάτῳ ἀζιώματι ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ περιφροῖ τὰ ταπεινὰ πλὴν χρήσιμα ἔργα. Οὐμακτόν δὲ καὶ σπάνιον παράδειγμα γενικιότητος καὶ ἐπιεικειᾶς πρὸς τοὺς ἐχθρούς του ἀπέδειξεν ὁ Πιττακός, ὅτι λαβὼν ὑποχείριον τὸν φονεὴ τοῦ υἱοῦ του, ἐσυγχώρησεν αὐτὸν εἰπὼν « Συγγνώμη τιμωρίας κρείττων, διότι αὕτη μὲν εἶνε τεκμήριον θεριώδους γνώμης, ἐκείνη δὲ ἀνθρωπίνης. »

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Πιττακὸς κατορθῶτας νὰ συνενώτῃ ἐν ἐκνῷ τῷ τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν μετ' ἑλῶν τῶν γήλικῶν ἀρετῶν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ μὲν Λιβῆος θεωρεῖ αὐτὸν ὡς τὸν κορυφαῖον τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς ἡ δὲ Ἑλλάδος τὸν κατῆστέριστον ἐν τῇ σοφῇ αὐτῆς Πλειάδι. Τῶν ἐπτὰ τούτων σοφῶν ἀνδρῶν ὑπῆρχον ἐν τῷ προνάῳ τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ ἀναγεγραμμένα δίκρονα ἀπορρήγματα, τὰ ὅποια ὡς ἀπαρχὴν τῆς σοφίας αὐτῶν ἀφιέρωσαν εἰς τὸν Ἀπέλλωνα. Ἰκανὰ ἀπορρήγματα τοῦ Πιττακοῦ μᾶς διέτωσε Διογένης ὁ Λαέρτιος εἰς τὸν βίον αὐτοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν τὸ τελεῖψιστον « Καίρον γυνῆν » καὶ τὸ γαμικὸν ἐκεῖνο παράγγελμα « Γῆν κατὰ σκυτὸν ἔλα ». Νέος τις Ἀττορνείτης εἶχε λάβει δύο προτάσεις γάμου, τὴν μὲν ἐκ μέρους πλουτοῦ καὶ εὐγενεῦς, τὴν δὲ ἐκ μέρους ὁμοίου αὐτῷ καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ κατὰ τὸ γέρας· ἤλθε λοιπὸν νὰ συμβουλευθῇ τὸν Πιττακόν, ποῖον τῶν δύο γάμων νὰ προτιμήσῃ. Ὁ σοφὸς ἀνὴρ ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως τὸν ἀπέπειλεν ἐκεῖ πλησίον εἰς ἑμίλον παιδῶν παιζόντων, τὰς βέμβικας (κοινῶς ἀεθούρας). Ὁ νέος πλητιάσας ἤκουσε

τοὺς πικρὰς φωνάζοντα· ἐπὶ τῆς πικριᾶς «τὴν κατὰ στυτὸν ἔλα». Ἐννοήσας τότε, τί ἤθελε νὰ τῷ εἶπῃ ὁ Πιττακός, ἀπελθὼν ἐνυμφεῖσθαι τὴν ἴσθην καὶ θυγατέρα του. Διογένης ὁ Ἀκέρτιος ἀνακρίρων τοῦτο προσθέτει, ὅτι ὁ Πιττακός εἶχεν ἰδίαν πύρην τοῦ πράγματος· οἷοτι ἡ σύζυγός του οὐρα εὐγενεσττέρα ὡς κόρη τοῦ Πενθίλου, ἐφέρετο πρὸς αὐτὸν λίαν ὑπεροπτικῶς.

Ὁ Πιττακός τοὺς νόμους του ἐγραφε πιζῶς, ἐποίησεν ὅμως ὠδὰς καὶ ἐλεγεία ἐπη ἐξαικόσια. Ἐκ τῶν ὠδῶν σώζεται ἀπότμημά τι διδάσκον, πῶς νὰ προσηρώμεθα πρὸς τὸ κακόν, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἔμμετρος παράφρασις ἔχει ἕς ἐξῆς:

Ἐπιλιπνέμενος μὲ τὸζα καὶ φαρέτρην βαρεῖαν

Νὰ ἐπέρχεται πρέπει πρὸς ἄνδρα κακόν.

Ἡ καρδίη ὁπότεν κρίπτῃ γνώμῃν δολίαν,

Οὐδὲν ῥῆμα προσφέρει ἢ γλώσση πιστόν. (1)

Περὶ τῶν κατὰ τοῦ Πιττακοῦ σκώμμάτων καὶ σατυρικῶν χλευασμῶν τοῦ Ἀλκίου ἐγένετο λόγος εἰς τὸν βίον τοῦ πικροῦ τούτου ἐν τῷ Β' Τεύχει τῆς Σαπφούς. Τρανώτατον ὅμως τεκμήριον τῆς γενικῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης καὶ τοῦ κατὰ τὸν θάνατον ἐκδηλωθέντος γενικοῦ πένθους θεωροῦμεν τὸ ἐξῆς ὀϊτιχρον ἐπιτύμβιον, τὸ ὁποῖον ἡ πατρίς εὐγνωμονοῦσα ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ μνημείου τοῦ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνεγερθέντος:

«Οἰκίαις δακρύοις ἅ γενναμένα καταθάπτει

ἐνθάδε Λίτθος υἱόν, Πιττακόν, Ἐρῆχίδου.»

Κνὶ ὄπισθ' ἀκακράζομεν ὡς ἐξῆς:

«Ἐνθάδε κίβητι Πιττακός, υἱός τοῦ Ἐρῆχίδου,

ὅν ἡ πατρίς σὺν δάκρυσι καὶ θρήνοις καταθάπτει.»

(1) Τὴν παράφρασιν ταύτην ὀφείλομεν εἰς τὸν γερμανὸν Σχολάρχην κ. Γ. Ἀρμσταίδην, τοῦ ὁποίου τὴν ἐξαιρέτην περὶ Πιττακοῦ πραγμασίαν ἴδε εἰς Ν. Παυδώρας τόμ. Ζ'. σελ. 54-59

Ο ΝΥΚΤΕΡΙΝΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΜΟΥ.

Ψές, ὅτε λίαν πένθιμον σιγὴν τὸ πᾶν εἰσέγχε,
καὶ ὅτε εἰς τὴν νήδυμον ἀγκάλην τοῦ Μορφέως
ἄπκντες παρεδόθησαν κ' ἐκάθευδον ἠδέως,
τὸ πᾶν δ' ἐφώτιζε λαμπρῶς τὸ σεληνιαῖον σέλας
καὶ δὲν ἤκούετο εἰμὴ ἢ ψιθυρίζουσ' αὖρα,
ἧτις τῶν δένδρων τὸ πυκνὸν φύλλωμα χαριέντως
ἐφίλει, ἐγὼ ἄπνος κ' ὑπὸ βαρυθυμίας
ἀρρήτου κατεγόμενος, ἐξῆλθον τῆς οἰκίας.
Σύνορρος δὲ ἐβάδιζον εἰς σκέψεις βυθισμένοι
κ' ὄνειροπόλου, μελλουσῶν ἀπατηλὰς εἰκόνας
πλάττων σικνηῶν, κ' ἀναίσθητος πρὸς πᾶν ὅ, τι ἀπῆντων
εὐρέθην, ἀγνωσὼν τὸ πῶς, ἐντὸς τοῦ περιβάλου
τοῦ παρὰ τὸ παράλιον μικροῦ Νεκροταφείου.
Ἐντὸς δὲ τῆς μικρᾶς αὐτοῦ εἰσῆλθον ἐκκλησίας
καὶ μετὰ συγκινήσεως ὁμοῦ καὶ εὐλαθείας
ἠσπάσθην τὴν ἐκεῖ σεπτὴν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος.
Ἄλλὰ μόλις ἐποίησα τὸ τοῦ Σταυροῦ σημεῖον,
φωνὴ ἤκούσθη ἀμυδρά. . . Ἐγὼ ξιγῶν καὶ τρέμων
καὶ μόλις ἐκ τοῦ τρέμου μου καὶ δέους ἀνακνέων,
ἔσπευδα γὰρ ἀποσυρθῆ τοῦ ἱεροῦ τεμένου,

Ὅτε ὁποῖα αἴφνης ἐκπληξίς! λευγέμενον καὶ λευκώμενον
 ἴστατο γέρον ἐφ' ἐνός περκαυμένου τάφου
 Ἡ χιονώδης κόμη του ἀτμηλωῦς ἠπλοῦτο
 μέγας ὄστρος, καὶ ὁ λευκός ἐκ περκαλλήλου πάγου
 τῆς κόμης ἔξεταίνετο. χιτῶνα δὲ ποδήρη
 ἔφραει, τὰ δὲ πρόσωπον εἶχε βυτιδωμένον.
 Τίς ἄρα αὐτός, ἔλεγον κατ' ἑμαυτὸν ὁ γέρον;
 Μὴ ἀσκητής τις κατοικῶν εἰς τὰ κλησίον ὄρη;
 Πλὴν δικτὶ ἀγριωπὸν στρέφει πρὸς με τὸ βλέμμα;
 Πλὴν δικτὶ τοῦ γέροντος ἀπλίσιος ἀνία
 φκίνεται κατὰ πρῶτον τὴν γηρικὴν καρδίαν;
 Ταῦτ' ἀνυπολόγητος μετὰ μεγίστου τρόμου,
 ληθαίως ἔσπευδον εἶθις νὰ μακρονθῶ ἐνταῦθα.
 Πλὴν πῶροντα προσήρσεως λέξαις τινά; ὁ γέρον
 ἤρρωθ' ἄλλα τῆ φωνῆ μ' ἐφάνη τουθορύσσει.
 Ἐστράφη, καὶ βυτιδῶντα πρὸς με αὐτὸν διείδον,
 ὄλον δὲ εἰς τὰς φλέβας μου ἐπάγωσε τὸ αἷμα!
 Ἀλλὰ θεοθήσει; περὶ τοῦ εἶπον αὐτῷ εὐτόλμως·
 « Ἐγὼ σε τίθεν; τί ζηταίς; καὶ τίς εἶσαι, ὦ γέρον; »
 — Ἀλλ' αὐτός ἄκραν σιωπὴν ἐτήρει, ὡς καὶ πρῶτον,
 καὶ ἴστατο πελώριος με σκυθρωπὸν τὸ ἦθος.
 Ἐγὼ δὲ ἐπανελάθην· « Μὴ νόγιός τις δαίμων,
 οἰκῶν εἰς τὰ συνηροῦ ὄρη καὶ εἰς τοὺς δρυμῶνας;
 Ἡ μὴ ληστής με αἷματτα δικαδικῶν ἀθῶων
 ποτίζων ταῦτα τὰ βουνά; Ὑπὸ δὲ τὸν χιτῶνα
 μήπως ἐγκαίπτει; θώρακα καὶ ξίφος καὶ φαρέτρα;
 Ἡ μήπως; . . . » Ὁ! σιωπητὸν πλέον, ὦ νεκρία,
 διότι πράττεις ἔγλημα μέγιστον, φρικαλέον.
 Ὁ! ὄφρα; ἄνδρα σαρὸν καὶ πολὺν ἀνέδην,
 οὐδὲ μὴ μὴ κατὰ τῶν τῶν ψυχικῶν ὀδόντων,
 αἴπερ ὀδονηρότατα, ὡς ἰσθίλοι ὄρη,
 με τείρουσι ἀνυπολόγητος καὶ πνίγουν τὴν πνοὴν μου. . .
 Δὲν εἶμαι, νῆς, ἀσκητής; οὐδὲ ληστής; ὡς εἶπες
 εἰστραλατόμενος ὑπὸ νεκρικῆς ἀνοίας;
 αὐτὰ ποτίζω τὰ βουνά με αἷματτα ἀθῶων.

Ούτε ὑπὸ τὸν χιτῶνά μου θώρακα καὶ φρετρὰν
 καὶ ξίφος κρύπτω, τέκνον μου. Οὐδέλω; ἐσεδάσθης
 τὰς καταλεύκου; τρίχας μου! ληστής; ἐγὼ δὲν εἶμι. .
 Ἐγὼ εἶμ' ἢ τοῦ Πιττακοῦ σκιά ἢ σεβασμία
 τοῦ βασιλεύσκοντός; ποτε ἐπὶ τῆ; Λέσβου πάσης.
 Τὸ σκοτεινὸν δ' ἐνόησε μνημᾶ μου καταλείπων
 καθ' ἕλην περιφέρωμι, ὡς φάντασμα, τὴν Λέσβον.
 Ἄλλ' οὐδαμοῦ δὲν δύνωμι τὸ ἔμμά μου νὰ στρέψω,
 χωρὶς μὲ δάκρυα τὴν γῆν ταύτην νὰ καταθρέξω!
 Ἐδῶ μὲν βλέπω ὄρφανὰ στενάζοντα, θρηνοῦντα·
 ἐκεῖ δ' ἀπαύστως καὶ δεινῶς χήρα; ὀλολυζούσας. . .
 Θανάτου πνευμ' ἀπαίσιον καθ' ἕπασαν τὴν Λέσβον
 φουήσαν κατεμάρανε πᾶν εὐγενές; καὶ ὄρφανον!
 Ἡ τῶν δεινῶν καὶ μυσσινῶν κοιτὶς φεῖ! πῶς ἐφθάρη,
 φύουσ' ἀκάνθους ἐχληρὰς καὶ ὄχι πλέον ἄνθη!
 Αἱ παιδιάδες ἔχασαν τὴν πρόπην καλλονὴν των
 καὶ αἱ κρῆναι; αἱ καλλιῆροισι τὴν προῖν διακόγειάν των.
 Αἱ ἀηδόνες; ἔπικυσαν τὰ θεῖα ἄσματά των
 καὶ οἱ μικροὶ κορυθαλοὶ τὰ κελαδῆματά των.
 καὶ ἀπλῶς εἶπεν ἡ Λέσβος; μακ; τελείως; ἐνκράωθη
 καὶ εἰς οἰκτρὰν ἀφάνειαν καὶ λήθην καταχώσθη!
 . . . . .
 Ταῦτα εἶπε καὶ ἐγάθη; αἴφνης; ὡς ἀστὴρ διαύτων
 Ἐγὼ δ' ἔμειν' ἐν ἐκστάσει, ἀπορῶν τι καὶ φρυάττων.

Ἐν Πάτρει τῆ 47ῆ Ἀπριλίου 1884

M. I. M.

Αἱ γνώσεις δύνανται νὰ καθιστῶσι τὸν ἄνθρωπον χειρότερον,
 ὅταν ἡ καρδιά του δὲν καλλιεργῆται ὅσον καὶ ἡ κεφαλή του.

Μὴ σὰς ἐκπλήττη ἢ πολυτέλεια; μόνον ἡ ἀριτιὴ εἶναι ἀξιο-
 θύμακτος.

ΒΙΚΤΩΡΙΑ Φ. ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ.

Ἡ χαριτόβρυτος θυγάτηρ τοῦ πολλὰς καὶ ἐπανελημμένας δοκιμασίας ὑποστάνας σεβαστοῦ γέροντος Μ. Κουραματζῆ, ἡ τρυφερὰ καὶ περιλημνὴ σύζυγος τοῦ εὐγενοῦς καὶ καλοῦ ἀγαθοῦ νέου Φ. Σιμωνίδου τὴν 2 π. μ. τῆς 10ης Ἰουνίου ἀπεχαίρετέητε διὰ παντός τὴν γῆν ταύτην τῶν δακρύων, μόλις ἰδοῦτα 24 ἀνοίξεις.

Ἀκριβῶς πρὸ ἐνὸς ἔτους τὴν 2αν τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀθρόα ἡ πόλις τῆς Μυτιλήνης συνῆρξεν εἰς τὸν ἱερόν ναόν τοῦ Ἁγίου Συμεῶνος, ὅπως μετὰ στήλην τελετῆς λαμπρᾶς καὶ χαρμοσύνου. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ ζεύγος ἐκλεκτὸν καὶ παικίλαις ἀρεταῖς κατηγγλαῖσμένον, ἀμρότεροι ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς ἡμετέρας πόλεως οἰκογενειῶν, ἴσταντο εὐλογοῦμενοι ὑπὸ Σεβαστίου Πρωθιερέου, τὰ δὲ πρόσωπα αὐτῶν ἀπήσραπτον ὑπὸ χροᾶς καὶ ἀράτου εὐδαιμονίας. Μετὰ ἐν ἔτος καὶ μίαν ἐβδομάδα . . . φεῦ τῆς μεταβολῆς! σύμπαντες οἱ πολῖται μετὰ τῶν ἐνδομούντων ἐκλεκτῶν ξένων καὶ μετὰ τῆς φάλαγγος τῶν διδασκάλων καὶ μαθητῶν, καταλιπόντες οἱ μὲν τὰ συνήθη ἔργα καὶ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς, οἱ δὲ τὰ μαθήματά των ἐν μέσῳ γενικῆς θλίψεως καὶ κατηρείας προσέμπουσιν εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν τὴν τέως ἐπιζήλον ἐκείνην νόστην, τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην σύζυγον, σήμερον δὲ πολὺ κλυστον ΒΙΚΤΩΡΙΑΝ Φ. ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ.

Πρὸ ἐξ μηνῶν ἡ ἀείμνηστος Βικτωρία ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἐγκυμοσύνης εἶχε προσβληθῆ ὑπὸ νόσου χαλεπῆς καὶ πρωτοφανοῦς σχεδὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, καθ' ἣς οὐδὲν ἰσχυρὰ οὔτε ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη οὔτε αἱ ἀκάματοι καὶ μετὰ μοναδικῆς ἀφοσιώσεως καὶ ἄκρας αὐταπαρνήσεως προσπάθειαι καὶ μέγισται θυσίαι προσφιλεστάτου συζύγου καὶ φιλοστήργου μητρός. Ἡ Μακαρθίς ἐτήκετο καθ' ἑκάστην καὶ ἐμορφαίνετο, ὅπως μαρφαίνεται καὶ φιλοβόρει τὸ βόδιον, ὅτε πρὸ οὗο ἐβδομάδων μετὰ πρόωρον ἀλλ' αἴσιον τοκετὸν ἐγεννήθησαν γλυκεῖαι τινες ἐλπίδες, πλὴν φεῦ! καὶ αὗται μετὰ τινος ἡμέρας ἀπεδείχθησαν φροῦσαι, τὸ δὲ ἐν μέσῳ τῷ ὠκεανῷ ἐπὶ ἐξ μηνος ὑπὸ δεινῆς τρικυμίας κλυδωνιζόμενον σκάφος αὐτανδρὸν ὤρειλαν ἐπὶ τέλους νὰ καταποντισθῆ . . . ἢ ἐπὶ ἐξ

βήνας δίκην μάρτυρος βρατανιζομένη ευγενής και άγνή νεάνις ώφειλε νά υποκύψη υπό τó άμείλικτον όρέπανον τού θανάτου, διότι ούτως είχε γραφή έν ταίς αιώνιαις δέλταις υπό άοράτου χειρός. 'Απέθανεν αύτη, και συναπέθανον μετ' αύτῆς γλυκυτάτοι πίθοι και τερπνότατα όνειρα ευθάιμονος και πανολβίου συζυγικῆς συμβιώσεως.

Και τας μέν άρετάς τού επιγείου τούτου 'Αγγέλου επαξιώς εξύμνησαν ότε 'Αρχιδιάκονος τῆς καθ' ήμᾶς Μητροπόλεως και 'Ιεροκήρυξ κ. Κύριλλος Παπαδόπουλος και ό έλλόγιμος κ. Ι. Κόντος, Σχολάρχης έν τῷ ήμετέρῳ Γυμνασίῳ, εκ τῶν εύέσμων και άμπράντων άνθέων τῶν ποικίλων χαρίτων και προτερημάτων της πλιξάντες λαμπρόν και ακήρατον στέφανον άλλ' ή πατρίς βαρυσπενθοῦσα επί τῆ νέᾳ άπωλείᾳ προστριλοῦς και έρατεινοῦ αύτῆς τέκνου μετὰ όδύνης και άλλγους προπέμπει αύτήν εις τόν ψυχρόν χαιόντα τάφον, όστις μέλλει δια παντός ν' άσφαπάση τήν πολύτιμον ταύτην ύπαρξιν από τριφεράς συζυγικῆς άγκάλας. Και σὺ μέν ποθεινοτάτη και άγγελικῆ ψυχῆ τῆς Βικτωρίας χαιρουσα μεταβαίνεις εις τήν ούράνιον Σου πατρίδα, ένθα ήτοιμάσθη Σοι τόπος ανάπαύσεως, αλλά τας κατεσπαργμέναις καρδίαις τῶν γηραιῶν γονέων Σοι, τῶν λατρεύοντός Σε συζύγου και τῶν τρυφερώτατα άγαπώντων Σε αδελφῶν ποῖον άκεσώδυνον βάλασμον παρηγορίας θά δυνηθῆ εις τó έξῆς νά όρροίσῃ; . . . Φαίνεται άληθῶς, ότι ό 'Υψιστος όν επιτρέπει επί τῆς γῆς νά κατοικῶσιν 'Αγγελοι, σὺ δέ

"Αγγελος άγνός απέπτης εκ τῆς γῆς εις χώρον θείαν
και κοσμεῖς παρά τῷ Πάσθῃ τῶν 'Αγγέλων τήν χορείαν.

Σημ. 'Η επιτροπή τῆς 'Εργ. 'Αδελφότητος, ἧς έρίτιμον μέλος διατελεῖ ό κ. Φ. Σιμωνιδης, άμα μαθοῦσα τó μέγα και ανεπανάριθτον αὐτοῦ δυστύχημα, συνελθοῦσα εις έκτακτον συνεδρίασιν έψήφισε:

- 1) Νά εκφρασθῆ επισήμως εκ μέρους τῆς 'Αδελφότητος πρὸς τόν άπορφανισθέντα σύζυγον ή μεγάλη θλίψις άπάντων τῶν μελῶν.
- 2) Νά διακοσμηθῆ πενθίμως τó κατάρτημα τῆς 'Αδελφότητος.
- 3) Ν' αντιπροσωπευθῆ επισήμως ή 'Αδελφότης εις τήν έκφοράν τῆς Μαχαρίτιδος.

Ο ΣΕΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΑΙ ΑΥΤΟΥ.

(Συνέχεια ἴδ. σελ. 112).

Εἰς πολλὰ μέρη οἱ γυναῖκες Γάλλοι ἀνασκήπτοντες εἶρον σωροὺς τριῶν, τεσσάρων καὶ ἑξ ἀτόμων, χεῖρας καὶ πόδας κατασυντετριμμένας καὶ κεφαλὰς ἀμύρρους. Ἀλλαχοῦ εἶρον νεκρῶς γονεῖς περιπτύσσοντας τὸ τρυφερὸν αὐτῶν τέκνον καὶ προσπαθοῦντας νὰ τὸ σώσωσι, ἢ γυναῖκα νεκρὴν κυροροῦσαν καὶ ἀποβαλοῦσαν τὸ βλαβριον. Εἰς μέρος τι ἤκουσαν φωνὴν ὑπόκωρον ἀμείσως λοιπὸν εἶραμον, καὶ ὑπερπτόθισαντες πᾶν πρόσκομμα ἐξήγαγον ζῶντα ἐνεκατῆ παῖδα, οὗ τινος καὶ αἱ δύο χεῖρες ἦσαν κατατετραυσιμένοι. Μεταξὺ τῶν πλογωθέντων ἦτο καὶ ὁ Ἕλληρ ὑποπρῆξενος, μετὰ μεγίστων μόχθων μόλις κατορθώσας νὰ ἐξάξῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἐκ τῶν καταπεσόντων λίθων καὶ ἰδὼν τὸν κλητῆρά του ἔπνοιον πίπτοντα, ὑπὸ ὀγκωδεστάτου λίθου βληθέντα. Ὁ δὲ ὑπαπνύμενος Χίου, ἀπολέσας τὴν δωδεκαμελῆ αὐτοῦ οἰκογένειαν ἐν τῇ συνοικίᾳ Ἀετικίᾳ καὶ ἰδὼν ἑαυτὸν διὰ μιᾶς ἐν τῷ βίῳ μεμονωμένον, δὲν ἠδυνήθη ὁ τάλας ν' ἀνθεξῇ εἰς τὸ μεγαθος τῆς συμφορᾶς, γινόμενος φρενήρης. . . (1) Ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, τῶν νεκροταφείων, τῶν πλαταιῶν, εἰς μέρη ἰδίως μακρὰν πάσης οἰκοδομῆς, καταυλίζονται οἱ χεῖς ἔτε εὐπορίαι καὶ εὐδαίμοις Χίοι, ἐνῶ τὸ δαιμόνιον τοῦ θλέθρου πλανᾶται ὑπερῶνα τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως ἐν μίση ἀπαισίας αἰγῆς, διαδεγθεῖσας τὴν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς κίνησιν καὶ ζοφίην.

Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων διάφοροι γινώμαὶ ἀνακριθεῖς ἐπεκράτησαν κατ' ἀρχῆς, πολλῶν ἀνακριθασάντων τὸ ποσοῦν τῶν θυμάτων εἰς

(1) Ἐκ πλείστον συγκλητικωτάτων ἐπιστολῶν ἀναγράφουσι τὰ ἑξῆς δύο. Δύο ἀδελφαὶ τρυφερῶς ἀγαπώμεναι συνετέφησαν ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ οἴκου των, ὅπου ἐξήσαν ὥρας διαλεγόμεναι πρὸς ἀλλήλας χωρὶς νὰ βλέπωνται, καὶ ἀμειδίως παρεμυθοῦμεναι καὶ ἐγκαταροῦσαι. Ἀλλ' αἶφνης ἡ μία φωνὴ παθεῖ καὶ ματαίως ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς τῇ ἀπευθύνει τρυφερὰς ἐρωτήσεις ἢ δυστυχῆς αἶψα ἀποκινῆ.—Χίοι χωρικὴ προεργόμεναι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν παραλίαν, φέροντες ἐπὶ τῶν ὄμων γαλέταν διὰ τῆς οἰκογενείας των, τῶν ὁποίων ἠγνόουν τὴν τύχην. Μετὰ μικρὸν συναντοῦσι συνοπίστας των κ' ἰ μετὰ παλλούσης καρδίας ἐρωτῶσι περὶ τῶν εἰλημάτων των. «Εἶδες τὸ παιδί μου; τὴν γυναῖκά μου; τὸν πατέρα μου; τί κάνει ὁ Μικὴς, ὁ Ζαννῆς;» Ἀλλὰ φεῖ! αἱ ἀπαντήσεις ἦσαν τοιαῦται, ὅστε προεκάλεσαν ἀτελευτήτους θρήνους καὶ ὀδυρμοὺς!

20,000. Ἀλλὰ ὁ ἀριθμὸς οὗτος εὐτυχῶς ἀπεδείχθη ὑπερβολικός, διότι κατὰ τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν τοῦ μόντεσαρίου Χίου Ἀριστάρχου Βέη περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως καὶ τῶν 25 χωρίων τῆς νήσου τὸ ποσὸν τῶν φονευθέντων ἀνέρχεται σχεδὸν εἰς 7,000, τὸ δὲ τῶν πληγωθέντων εἰς χιλίους. Ἐκ τῶν φονευθέντων οἱ τετρακισχίλιοι καὶ οἱ ἡμίσεις τῶν πληγωθέντων εἶνε τῆς πρωτευούσης, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν χωρίων ὥστε μόνη ἡ πόλις ἐπλήρωσεν εἰς τὸν σκληρὸν καὶ ἀμείλικτον θάνατον φόρον πολλῶν μεγαλύτερον ἢ σύμπαντα τὰ λοιπὰ μέρη τῆς νήσου. Εἰς τοῦτο δυστυχῶς συνετέλεσαν αἱ στενωτάτοι ὁδοὶ καὶ αἱ διώροφοι καὶ τριώροφοι λιθοκτιστοὶ οἰκίαι αὐτῆς. Ἐκ τῶν χωρίων τὰ ὑποστάντα τὴν μεγαλύτεραν καταστροφὴν εἶνε τὰ Μαστιχοχώρια, ἐξ ὧν ἀναφέρωμεν τὴν Καλιμασίαν καὶ τὰ Νένητα, καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν τὰ Θυμακιά, τὸ Νεοχώριον, τὸ Βερβεράτον, τὸν Δαφνῶνα καὶ τὸν Κάρπον. Πρὸ πάντων δ' ἔπαθον τὰ μεσημέριον μέρη τῆς νήσου, ἐλάχιστον δὲ τὰ πρὸς βορρᾶν.

Περὶ τῶν εἰς τὴν Χίον καὶ τὰ λοιπὰ παθόντα μέρη ταιεσιῶν μεγάλων συνδρομῶν εἴτε εἰς χρήματα εἴτε εἰς ποικίλα βοηθήματα εἶνε ἀδύνατον νὰ ὁμιλήσωμεν ἐν ἐκτάσει ἐντὸς τοῦ στενοῦ κύκλου τῆς παρούσης πραγματείας. Ἄλλως δὲ παραπέμπομεν περὶ τούτου εἰς τὸν ὁμογενῆ τύπον Σμύρνης, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἑλλάδος, ἐνθα λεπτομερεῖς καὶ δυναμαστικοὶ κατάλογοι ἐδημοσιεύθησαν. Ἐν ὀλίγοις μόνον λέγομεν, ὅτι σήμερον σχεδὸν ὅτε ἀχαῖος καὶ νέος κόσμος συνεκινήθη ἐπὶ τῇ παναθηναίᾳ τῶν ἀτυχῶν Χίων, εἰς πολλὰς δὲ χιλιάδας λιρῶν (μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τὰς 30,000) ἀπαριθμοῦνται αἱ καταβληθεῖσαι συνδρομαί, αἵτινες ἐξακολουθοῦσιν ἐτι χάρις εἰς τὸν ἔκτακτον πατριωτισμὸν καὶ τὴν ἀπαράμιλλον δραστηριότητα τῶν πανταχοῦ διεσπαρμένων τέκνων τῆς εὐάνδρου νήσου.

Εἰς τὸν ἔνδοξον καὶ εὐγενῆ τοῦτον ἀγῶνα τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἀκραίφνοος πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἀδιαμφισβητήτως τὰ πρωτεῖα ἔχει ἡ Σμύρνη ἢ λαμπρὰ αὕτη ἐστὶν τῆς φιλομουσίας καὶ τῆς φιλοξενίας, τῆς ὁποίας αἱ γλυκίσαι καὶ φωταυγεῖς ἀκτῖνες εὐεργετικῶς ἐπιδρῶσιν ἐπ' ὅλου τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Σμύρνη λοιπὸν καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐφάνη ἀνωτέρα ἐαυτῆς, πρώτη σπεύσασα, καθὼς εἶπομεν, νὰ πέμψῃ καὶ ἄνδρας καὶ χρήματα καὶ τροφὰς καὶ ποικίλα βοηθήματα εἰς τὴν παθοῦσα, νήσον, καὶ συστήσασα δύο ἐπιτροπὰς πρὸς συλλογὴν συνδρομῶν, ἐξ ὧν ἡ μία τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς κοινότητος ἔχουσα πρόεδρον τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σμύρνης Κύριον Μελέτιον, ἡ δὲ ἑτέρα διεθνῆς. Δευτέρα μετὰ τὴν

ᾠραίαν Σύμωρην κατήλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα ἡ οὐδαμῶς κατὰ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα ὑπολειπομένη καθέδρα τοῦ Κράτους, ἡ ἐνδοξος Κωνσταντινούπολις, ἐνθα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μεγαλειοτάτου Σουλτάνου ΑΒΔΟΥΑ ΧΑΜΙΤ' συνεστήθησαν ἐπίσης δύο ἐπιτροπαί, ἡ μὲν μία Κεντρικὴ διεθνῆς ἐπιτροπὴ ἔχουσα πρόεδρον τὸν κ. Στεφάνοβιχ, ἡ δὲ ἐτέρα ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου ΙΩΑΚΕΙΜ τοῦ Γ', τοῦ διὰ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ἀρετῶν του ἐφελεύσαντος τὴν γενικὴν ἀγάπην πάντων τῶν Ὀρθοδόξων, τὸν σεβασμὸν δὲ καὶ τῆς ὑπόληψιν πάντων τῶν ἑτεροδόξων. Μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν δυνάμει ν' ἀναφέρωμεν τὰς κλεινὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐν γένει πᾶσαν ἑλληνικὴν γῆν (1). Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν Ἑρώπης καὶ Ἀμερικῆς οὐδὲν σχεδὸν καθυστέρησεν ὡς πρὸς τὰ εὐγενῆ καὶ φιλόφθρονα αἰσθήματα, ἀνώτερον ὅμως πάντων ἐφάνη τὸ μέγα Ἀγγλικὸν ἔθνος, τοῦ ὁποίου αἱ συνδρομαὶ ἐν μόνῳ τῷ Λονδίῳ συνεποσώθησαν εἰς δεκακισχιλίας λίρας στερλίνας. Τέτοις πρὸς παραλαβὴν καὶ δικαίαν καὶ ἀνάλογον δι' ἕκαστον μέρος διανομὴν τῶν βοηθημάτων συνέστη ἐν Χίφ διεθνῆς ἐπιτροπὴ, ἔχουσα πρόεδρον τὸν Ἀγγλον συνταγματάρχην κ. Μαγιόρ Τρίπτερ, ἄνδρα ἐπάξιον ἀναφανέντα μίῃς τοιαύτης θέσεως καὶ τιμήσαντα καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸ ἔθνος του διὰ τῆς ἀμεροληψίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ χαρακτήρος του.

(1) Σ. Σ. Ἰδιαιτέρως μνείας ἀξίαν θεωροῦμεν καὶ τὴν ἡμετέραν Λέσβον, διότι καὶ οἱ Μυσηναῖοι καὶ πάντες οἱ Λέσβιοι ἅμα τῷ ἀκούσματι τῆς συμφορᾶς τῆς γείτονος νήσου συνίστησαν ἐξ ἀρμοδίων προσώπων ἐπιτροπὰς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, αἵτινες ἐν βραχεὶ συνέλεξαν γενναῖα χρηματικὰ ποσὰ (ὑπὲρ τὰ δισχιλία ἀργυρᾶ εἰκοσάρια), ἰδιαιτέρως δὲ δυνάμει μετ' ἐπαίνου ν' ἀναφέρωμεν καὶ τοὺς μαθητὰς τοῦ ἡμετέρου Γυμνασίου, συνεισνεγκόντας τὸν ὅλον αὐτῶν, καὶ τὰς μαθητρίδας τοῦ Παρθεναγωγείου ἡμῶν, τῶν ὁποίων αἱ τρυφεραὶ χεῖρες ἐπὶ ἡμέρας ὅλας κατασκευάζον μοτὸν διὰ τοὺς δυστυχεῖς τραυματίας. Ἡ δὲ ἐν Μυτιλήνῃ παρεπιδημοῦσα εὐγενὴς Ἀγγλὴς Λαίδη Κάρου ναυλώσασα τὸ ἑλλ. ἀτμόπλοιον «Στέφανον» ἐπεμφε δι' αὐτοῦ 3000 ἄκ. ἄρτου, 3 βαρέλια ζαχαρέως, 50 στατήρας διπυρίτου, 50 σάκκουσ ὀρυζίου, 15 σάκκουσ φασιόλων, 59 τόπια ἀμερικανικῶν ὑφασμάτων καὶ 100 ἐνδυμασίας γυναικείας. (Ἴδε τῆς ἐν Σμύρῃ «Ἀρμονίας» φύλλον 112).

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

Μεγάλοι ὁδοὶ τοῦ ἐμπορίου.

Ἡ Ἰνδία φαίνεται ὅτι εἶναι πρώτη χώρα ἥτις εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἐχρηρήγησε τὰ προϊόντα αὐτῆς εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη. Ἐν τούτοις μάλιστα κατὰ τὸν ἔβδομον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα αἱ μεταξύ τῶν διαφόρων λαῶν σχέσεις ἐμπορευποιήθησαν, χάρις εἰς τὴν Φοινικὴν ναυτιλίαν. Ἡ Τύρος, ἡ Ἑλλάς, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Καρχηδὼν καταλαμβάνουσι ἀλληλοδιαδόχως τὴν ἐμπορικὴν ὑπεροχὴν ἐν τῇ Μεσογείῳ, βραδύτερον δὲ ἡ Ῥώμη, κυρία τῶν περὶ τῆς θαλάσσης ταύτης, κληρονομεῖ τὴν ὑπεροχὴν τῆς Καρχηδόνος.

Κατὰ δὲ τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα ἡ Βενετία, ἡ Γενούη, ἡ Πίσσα συγκεντροῦσι τὰ ἐμπόριον καὶ διατηροῦσι τὴν αὐθεντίαν των μέχρι τοῦ δεκάτου πέμπτου, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Πορτογαλία, καὶ Ἰσπανία κατέλαβον τὴν πρώτην θέσιν. Ἐκτατα αἱ δύο αὗται δυνάμεις διανέμονται τὸν πλοῦτον τοῦ κόσμου. Ὁ μὲν Χρυστόφορος Κολόμβος ἀνακαλύπτει τῷ 1492 τὸν νέον κόσμον πρὸς ὠφέλειαν τῆς Ἰσπανίας. Ὁ δὲ Βάσκος Δὲ Γάμας κήμπει τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος τῷ 1497 καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Πορτογαλίας καταλαμβάνει τὰς Ἰνδίας. Τέλος τῷ 1520 ὁ Πορτογάλλος Μάγγελαν βλέπει τὴν Νότιον Ἀμερικὴν καὶ διέχεται τὸν Εἰρηικὸν Ὠκεανόν. Ὅλιγον κατ' ὀλίγον ὁ κόσμος ἀνακαλύπτεται καὶ παραδίδεται εἰς τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα τῶν Εὐρωπαίων.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἑξδόμου αἰῶνος ἡ Ὀλλανδία καταλαμβάνει τὸ ἀρχιπέλαγος τῆς Σούνδας. Ἐπὶ Λουδοβίκου 14ου, 15ου καὶ 16ου ἡ Γαλλία προσπαθεῖ νὰ ἱσχυρταῖν τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς ἐμπόριον. Ἄλλ' ἡ Ἀγγλία παραλύει τὰς προσπαθείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τέλος καταλαμβάνει ὀριστικῶς τὴν πρώτην θέσιν μεταξύ τῶν ναυτικῶν καὶ ἀποικιακῶν δυνάμεων.

Τὰ ἠνωμένα Κράτη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς φαίνονται φιλονεικοῦντα τὴν τιμὴν ταύτην τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς, ἡ κατάκτησις τῶν Ἰνδιῶν ἦσαν γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐπέφερον, ὡς ἐκθέτει ἡ Ἐμπορικὴ Ἱστορία, μεγίστην μεταβολὴν εἰς τὸ ἐμπόριον. Οἱ δὲ σιδηρόδρομοι, οἵτινες ζωογονοῦσι τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἠπειρῶν καὶ συντέμνουσι τὰς ἀποστάσεις, τείνουσι νὰ ἐνώσωσι τοὺς διαφόρους τῆς γῆς λαοὺς διὰ τοῦ συνδέσμου τῶν συμφερόντων. Τοῦτο εἶναι τὸ μέγα κατόρθωμα τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, καθ' ὃν τὰ ἔθνη προσπαθεῖς,

ν' ἄρσενι πᾶν πρόσκομμα εἰς τὰς μεταξὺ των συναλλαγὰς καὶ νὰ ἐπικολώνωσι τὴν συγκοινωνίαν. τὴν εὐημερίαν καὶ τελειοποίησιν των διὰ τῶν θαυμασιῶν ἐφευρέσεων καὶ κολοσσίων ἔργων, τὰ ὅποια ἐξετέλεσαν καὶ ὀνοῦν ἐκτελοῦν χάριν τῆς παγκοσμίου συγκοινωνίας. Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ταύτης εἰσὶν οἱ σιδηροδρόμοι, τὰ ἀτμόπλοια καὶ οἱ τηλεγράφοι, τῶν ὁποίων θέλομεν ἐκθέσει τὰς κυριώτερας γραμμὰς.

Μεγάλοι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Ἡ Ἀγγλία εἶνε ἡ κοιτίς τῶν σιδηροδρόμων. Κατ' ἀρχὰς αἱ ἀμαξαὶ ἐσφόρον ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ράβδων δι' Ἰππων, μετὰ δὲ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς ἀτμοκινήτου μηχανῆς ὑπὸ τοῦ Στεφενσῶνος τῷ 1829 ὁ τρόπος οὗτος τῆς συγκοινωνίας ἤρξατο νὰ λαμβάνη μεγάλην ἀνάπτυξιν. Ἡ ἀτμάμαξα ἐκινήθη κατὰ πρῶτον ἐπιτυχῶς τὸ ἔτος 1830 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Λιθερπούλ καὶ Μαγγεστρίας ἐν Ἀγγλίᾳ, κατόπιν δὲ εἰσῆχθη εἰς Γαλλίαν, Βέλγιον, Πρωσίαν, καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Τὸ σύνολον ὄλων τῶν σιδηρῶν δρόμων τῆς γῆς εἶνε περίπου 140000 χιλιόμετρα. Ἡ Εὐρώπη μόνον ἔχει 88000. Ἴδου ἐν συντόμῳ ποταὶ εἰσὶν αἱ κυριώτεραι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ, αἵτινες περιεσῶσι τὰς ἀρτηρίας τοῦ μέρους τούτου τοῦ κόσμου, καὶ ποῖα τὰ μεγάλα κέντρα, τὰ ὅποια εἶνε ὡς τῶσαι καρδίαι τῆς θαυμασίας ταύτης κυκλοφορίας.

Τὸ Λονδίνον εἶνε τὸ κεντρικὸν σημεῖον τοῦ ἐντελεστετέρου συμπλέγματος τῶν σιδηροδρόμων. Ἐκ τοῦ κέντρου τούτου ἀναχωροῦσι πολυάριθμοι βραχίονες διατρέχοντες τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς διευθύνσεις. Ἐξ ὄλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου ἡ Ἀγγλία ἔχει τοὺς περισσότερους σιδηροδρόμους, παρουσιάζοντας σήμερον ἀνάπτυξιν 21700 χιλιομέτρων, ἐνῶ πρὸ εἴκοσι ἐτῶν περιεσῶντο ἐπ' ἐκτάσεως μόνον 11000 χιλιομέτρων. Οἱ δὲ αὐτῶν διεκθύνοντες ἐπιβῆκασι ἀνήθρον κατὰ τὸ 1864 εἰς 420 ἑκατομύρια, τὸ δὲ κκαθῆριστον εἰσοδήμαξ των ἦτο 34 ἑκατομύρια λίρῶν στερελινῶν.

Ἐκ τῶν Παρισίων, κέντρου τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης, ἐκπορεύονται πλείστοι μεγάλοι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Οἱ ἐκ τῶν Παρισίων φέροντες εἰς Λονδίνον σιδηροδρόμοι εἰσὶν οἱ ἀπολήγοντες εἰς Βουλῶννην καὶ Καλαίς. Αὗται εἰσὶν αἱ συντομώτεραι γραμμαὶ· ἡ δὲ μακροτέρα γραμμὴ εἶνε ἡ ἀπὸ Καλαί μέχρι Μασσαλίας, διερχομένη διὰ τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Λυῶν. Αὕτη εἶνε ἡ ὁδὸς ἡ φέρουσα ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας πρὸς τὴν Μεσόγειον καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέξ εἰς τὰς Ἰνδίας.